

PRIMORSKI DNEVNIK
je začel izhajati v Trstu
13. maja 1945, njegov
predhodnik PARTIZANSKI
DNEVNIK pa 26. novem-
bra 1943 v vasi Zakriž nad
Cerknim, razmnožen na
ciklostili. Od 5. do 17. sep-
tembra 1944 se je tiskal
v tiskarni »Doberdob«
v Govcu pri Gorenji Trebu-
ši, od 18. septembra 1944
do 1. maja 1945 v tiskarni
»Slovenija«
pod Vojskim
pri Idriji, do 8. maja 1945
pa v osvobojenem Trstu,
kjer je izšla zadnja števil-
ka. Bil je edini tiskani par-
tizanski DNEVNIK v za-
sužnjeni Evropi.

primorski dnevnik

TRST
Ul. Montecchi 6 - PP 559
Tel. (040) 7796-600
Tlx 460894 PD
Fax 040/772418

GORICA
Drevored 24 maggio 1
Tel. (0481) 533382-535723
Fax 0481/532958

ČEDAD
Ul. Ristori 28
Tel. (0432) 731190
Fax 0432/730462

• Poština plačana v gotovini
Abb. postale 1 gruppo

Cena 1.200 lir - Leto XLVII. št. 177 (14.007)

Trst, sreda, 11. septembra 1991

O človekovih pravicah na moskovski Konferenci o varnosti in sodelovanju v Evropi

V ospredju SZ in Jugoslavija

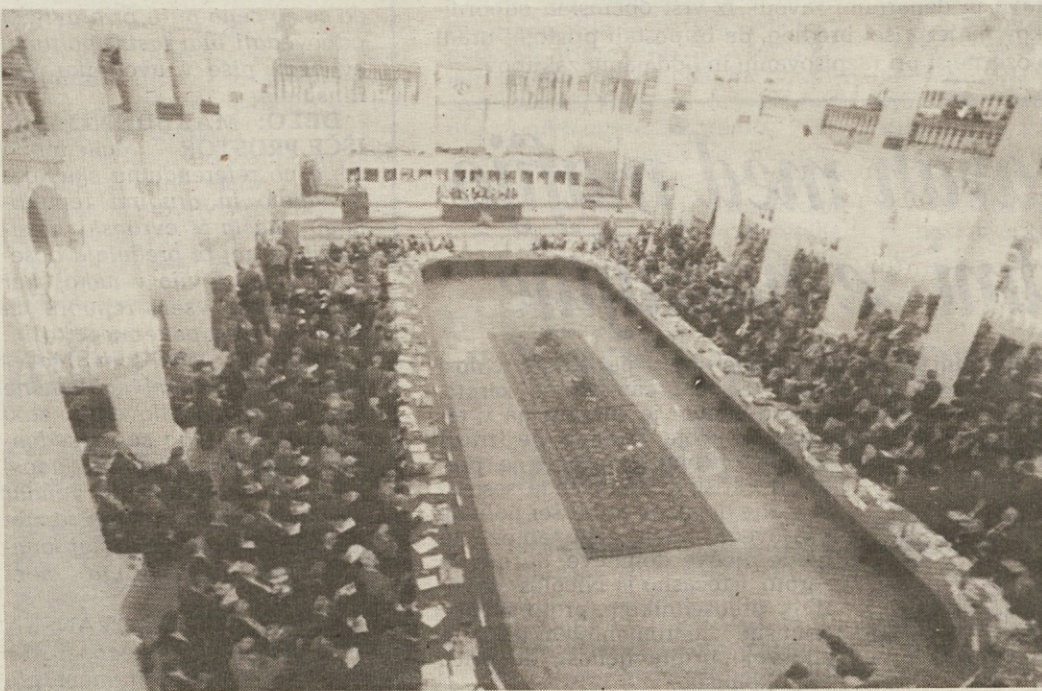
*Večina se le počasi prilagaja novi stvarnosti - Rešitev manjšinske problematike postaja ključno vprašanje
V KVSE sprejeli Litvo, Latvijo in Estonijo - Predsednik Gorbačov o novi »zvezi suverenih držav«*

MOSKVA — S sprejemom novih treh članic, Litve, Latvije in Estonije se je včeraj v Moskvi (Telefoto AP) začela tretja v vrsti konferenc posvečenih humanitarnim problemom v okviru KVSE, prejšnji dve sta bili v Parizu in Kjöbenhavnu. Od tedaj pa se je na evropskem prizorišču marsikaj spremenilo. Spodleteli puč boljše-
viških dogmatskih sil, ki so skušale zaustaviti kolo zgodovine, je to kolo še pospešilo. Boris Jelcin in ne demokratični Zahod je razumel, da se s silo ne more zaustaviti pravice do samoodločbe narodov, lahko se jo samo usmerja, da ne pride do hujših zapletov. Prav zato je Ruska federacija priznala samostojnost treh pribaltskih republik in dala Zahodu zeleno luč, da prebrodi svoje ozke egoistične interese in spozna novo stvarnost. Iz pepela stare Sovjetske zveze se rojeva nova zveza suverenih držav, v kateri so dokončno pokopali dogmo o kolektivni pravici in končno razglasili načelo, po katerem ne morejo biti nikakršni skupinski, strankarski ali državni interesi postavljeni nad interese posameznika. Kongres ljudskih poslancev je torej pred dnevi osvojil splošno načelo o spoštovanju človekovih pravic.

Bolj kot pravicam posameznika pa bo moskovski KVSE posvečen manjšinski in narodnostni problematiki, saj je to izhajalo iz vseh včerajšnjih posegov od Mihaila Gorbačova, do De Michelisa, Dumasa, Hansa van den Broeka, Lončarja in drugih. Vsi se zavedajo, da je treba na ruševinah blokove, nove Evrope zgraditi nov red, nov skupni dom, ki bi zagotovil staremu kontinentu mir in napredek.

Mihail Gorbačov je izhajal iz predpostavke, da se za Sovjetsko zvezo začenja novo obdobje, obdobje zveze suverenih držav. »Svet se bo moral pogajati z novo zvezo suverenih držav, z državo, v kateri sobivajo svobodne in demokratične države, na desetine narodov, ljudstev in etničnih skupin«, je poudaril sovjetski predsednik. Po navajanju sklepa kongresa ljudskih poslancev, ki je osvojil načelo o človekovih pravicah, je Gorbačov navedel, da bo bodoči sporazum o zvezi suverenih držav temeljil na načelu neod-

NADALJEVANJE NA 2. STRANI



Nemoč evropskih mirovnih opazovalcev v zapletenih balkanskih razmerah

Na Hrvaškem se spopadi nadaljujejo nevarno pa se zapleta tudi v Bosni

ZAGREB — »Hrvaška: na bojišču nič novega«
ta cinčni naslov tiskovne agencije Tanjug skriva v sebi vso tragedijo, ki jo na hrvaškem »bojišču«
doživlja nesrbski živelj. Statistika smrti skoraj ne omenja več teh tragedij, hrvaško ministrstvo za notranje zadeve je včeraj posredovalo le podatke, da je bilo od podpisa premirja 2. septembra do včeraj na Hrvaškem 149 hujših oboroženih incidentov, v katerih so bile žrtve tamkajšnje obrambne sile. V tem obdobju je izgubilo življenje 49 pripadnikov hrvaške policije in zbora narodne garde, 169 pa jih je bilo ranjenih. Med civilisti pa je bilo 35 žrtev in 45 ranjenih. Nič čudnega, da se ljudje bojijo vsakega novega premirja na krajevni ravni. Do sedaj je posedni odposlanec Evropske skupnosti, nizozemski diplomat Henry Wyjnaendts podpisal že štiri

sporazume, vsakič pa so se po njegovem odhodu vneli še hujši spopadi. Včeraj je podpisal petega, po njegovih besedah najpomembnejšega, saj je na njem podpis Milana Babića, samozvanega predsednika SAO Krajine. Se bodo sedaj vneli še hujši spopadi, ali pa se bo Babić zadovoljil »s priznanjem, ki ga je doživela njegova oblast s strani evropskega posrednika«
kot je to izjavil novinarjem v Kninu. V belo oblečeni evropski opazovalci (na sliki AP) so v hrvaških razmerah popolnoma nemočni, saj se kršitve premirja vrstijo druga za drugo, ko prispejo na kraj spopadov, pa je že prepozno, da bi ugotovili, kdo je prvi pričel.

Tudi zadnje informacije iz HNADALJEVANJE NA 2. STRANI



Zavezništvo s PSI marsikoga ne prepriča, Ingrao svari pred starimi napakami

Vodstvo DSL podprlo Occhettov program

RIM — Zasedanje direkcije Demokratične stranke levice se je zaključilo z odobritvijo dokumenta tajnika Occhetta, ki je vseboval več različnih argumentov, od političnih sprememb v Sovjetski zvezi do organizirane kriminala, volilne, socialne in pokojninske reforme ter davčne politike v Italiji. Dokument je odobrilo 71 članov, proti jih je glasovalo sedemnajst (Ingraova struja ali tako imenovani demokratični komunisti), sedem pa se jih je vzdržalo.

Številni posegi v jutranjo razpravo so pokazali, da se direkcija v glavnem strinja z Occhettovim ocenjevanjem dogodkov v SZ in s stališčem, ki ga je zavzel v dneh moskovskega puča. Vidnejša razhajanja pa so prišla na dan v zvezi s tajnikovimi predlogi

zblževanja s socialisti. Najostrejši ugovor na te predloge je izrekel Ingrao, ki je naredil tudi svojevrstno avtokritiko, češ, da edino, kar si lahko očita je to, da je bil premalo komunist. »Tistim, ki so me imeli za stalinista, dopuščam to zabavo, sam pa se zavedam, da sem bil premalo in preslab komunist«, je pikro pripomnil preden je zelo negativno ocenil Occhettove predloge, ki so po njegovem mnenju samo »osnutek neke analize«. O enotni levici pa je dejal, da »Occhetto ponavlja stare napake komunističnega gibanja, ki si je delalo iluzije o združenih levici«.

Adalberto Minucci je med drugim opozoril, da se je med KPI in DSL pretrgala tista zveza, ki je od vedno označevala jasnost in doslednost v dialogu znotraj stranke. »Če ne

bomo ponovno vzpostavili te zveze, bo vsak napor za enotno levico zaman«, je menil Minucci. Predsednik državnega sveta DSL Rodotà pa je menil, da »mora priti najprej na vrsto program DSL, šele potem vse ostalo, kajti brez prave identitete ni mogoče nastopati ne v javnosti, ne na političnem prizorišču«. Za D'Alema pa je DSL doslej potrošila preveč energij prav za interne razprave in pojasnjevanja. »Occhetto je dal pravilna navodila in je včeraj dokazal, da je mogoče s pobudami, ki odpirajo vrata socialistom in nato s skupnim nastopom, premostiti vsako oviro. D'Alema pa je opozoril tudi, »da mora v tem skupnem nastopanju DSL ohraniti svojo avtonomno funkcijo, še zlasti, ker se zaključuje zgodovinsko obdobje soodvisnosti med PSI in KD«.

Apel deželnega sveta FJK:

Ustaviti
sovražnosti
na Hrvaškem

NA 3. STRANI

Minister Scotti napovedal nove ukrepe proti naraščanju kriminala

Milan se ne bo spremenil v severno prestolnico mafije

MILAN — Glavno mesto Lombardije ni severna prestolnica mafije in kriminalnega podzemlja ter droge, ni gojišče mladinske delinkvence in vsakovrstnega izsiljevanja. Alarm, ki ga je sprožil notranji minister Scotti po srečanju z lombardskimi parlamentarci, je močno razburil Milančane, zlasti politike in umetnike, preproste ljudi pa resnici na ljubo malo manj. Enoletni podatki so pokazali, da se je število najrazličnejših deliktov povečalo za 25 odstotkov, vsakih sedem minut pride do kraje avtomobila, ropa ali osebnega napada. Mladinskega prestopništva je vse več, mafija nevarno širi svoj delokrog med prestrašenimi trgovci, obrtniki in podjetniki. Kljub vsemu se tudi v industrijskem osrčju Italije uveljavlja zapoved molčanja, v enem letu je namreč sorazmerno z naraščanjem kriminala padlo število prijav s strani žrtev. Organizirani kriminal ima menda pod nadzorstvom celo »skoke čez plot« premožnejših trgovcev, od katerih zahtevo odkupnino za molk.

Minister Scotti bo že prihodnji teden obiskal Milan, včeraj pa se je pogovarjal z županom Pillitteri-

jem in potrdil nekatere ukrepe proti kriminalu. V predmestnih stanovanjskih četrtih bodo okrepili število policistov in karabinerjev, delovale bodo premične policijske postaje, odprli bodo nove komisariate. V sklopu ukrepov pravosodnega ministrstva bodo okrepili tudi število sodnikov, za nadaljnja navodila pa bo merodajen mestni odbor proti mafiji, ki mu predseduje Carlo Smuraglia. Pillitteri je z zadoščenjem ocenil ministrove ukrepe, še zlasti, ker je v preteklosti večkrat opozoril na naraščanje kriminala. »Milan ne boleha za protidržavnim sindromom, kot nekatere južne dežele, temveč ima še dovolj moči, da se zoperstavi kriminalu,« je menil župan. Podžupan Camagni pa je opozoril, da je v Milanu tako rekoč nemogoče naleteti na pošiljko umazanega denarja, saj pride na to tržišče že opran, zato je treba poostri nadzorstvo nad sumljivimi bančnimi računi in vzpostaviti sodelovanje zaupanja med oblastjo, mestno upravo in denarnimi zavodi. Iz vrst občinskih odbornikov pa je prišel predlog, da bi postali pristojni uradi pozornejši pri razpisovanju in oddajanju zakupov.

Preiskava o povezavah med mafijo in političnimi ljudmi se nadaljuje

RIM — Mafijski skesanec Rosario Spatola je v svojih izjavah tedniku Epoca spet potrdil obtožbe na račun nekaterih sicilskih političnih osebnosti, češ da gre za čistokrvne mafijce. Govor je demokratu Calogero Manninu, o republikancu Aristidu Gunnelli in o socialistu Pietru Pizzu. Še zlasti v zvezi z Manninom pravi Spatola, da mu ga je leta 1981 v polni volilni kampanji predstavil don Nene Passanante, mafijski boss iz ribiškega mesta Mazara del Vallo, ki mu je osebno povedal, da je Mannino privrženec mafije.

Včeraj zjutraj pa se je v zvezi s pričevanjem obeh skesancev Spatole in Giacomo Filippello v Palermu tamkašnji glavni državni pravdnik pri prizivnem sodišču Bruno Siclari sestel s šefi državnih pravdnikov v Palermu Giammancom, v Trapaniju Cocijem, Marsali Borsellinom, Agrigentu Vajolo in v Sciaci Messano, da bi z njimi proučil zapleteno zadevo o domnevni povezanosti nekaterih političnih osebnosti z mafijo. Zelo verjetno bo glavni pravdnik Siclari verjetno koordiniral preiskavo, če je že ne bo vzel v svoje roke.

Včeraj zjutraj se je v Marsali na sodišču oglašil nekdanji predsednik sicilskega deželnega sveta demokrat Nino Nicolosi in v pogovoru z državnim pravdnikom Borsellinom spregovoril o pričevanju Filippellove in o domnevi, da gre za dve politični osebnosti z

istim priimkom, namreč zanj in za drugega demokratista Rina Nicolosi, ki ga je Borsellino zaslišal v ponedeljek. Nicolosi je odločno zavrnil kakršnokoli povezavo tako s Filippello kot z njenim pokojnim možem Natalejem L'Alo, ubitim mafijskim bossom iz Mazare. Zenska pa je še včeraj potrdila vse svoje obtožbe na račun Nicolosi (vendar ni jasno za katerega od obeh gre), češ da je tesno povezan z mafijo in da se je obrnil do njenega pokojnega moža, da bi si zagotovil izvolitev.

Povojni zločini v Emilii Romagni Storilec priznal umor duhovnika

REGGIO EMILIA — V tako imenovanem trikotniku smrti v Emilii Romagni, kjer je po vojni prišlo do nekaterih umorov z nepojasnenim ozadjem, so se začele stvari premikati v pravo smer. Poziv »Kdor ve, naj govori«, ki ga je lani izrekel bivši partizanski voditelj Otello Montanari, je zadel v živo. 71-letni William Gaiti je namreč državnemu pravdniku Bevilacqua priznal, da je 18. junija 1946 s pištolo streljal na duhovnika Umbertoa Pessina iz kraja San Martino piccolo. Umora so takrat obtožili tamkajšnjega župana Ger-

S svoje strani pa Rino Nicolosi meni, da gre za načrtno zaroto, katere namen je spraviti ga v težave. To svojo domnevo je izrazil včeraj v Rimu šefu policije prefektu Parisiju. Glede tega sestanka pa je dejal, da je bil šef policije njegovega mnenja gre obtožiti in glede njeove domneve, da gre za zaroto. Istočasno je Nicolosi govoril s predsednikom protimafijske komisije Chiaromontejem ter izrazil svojo pripravljenost, da priča pred komisijo.

mana Nicolinija, ki je predsedal tudi deset let zapora.

Gaiti akcije ni izpeljal sam, v skupini sta bila še Ero Righi in Cesare Castellani, ki sta prevzela odgovornost za uboj, vendar jima sodniki niso verjeli. Se več, kaznovali so ju zaradi samoobrokevanja. Trojica pa je menda sklenila železni pakt, da ne bo nikoli, nihče povedal resnice. Po Montanarijevem pozivu se je Gaiti najprej posvetoval s sinom, slednji pa je o tem govoril s sodnikom. Sodniki bodo morali sedaj odločiti, ali bodo spet odprli »primer Nicolini«, zato zoper Gaitija niso izdali zapornega naloga.

Jugoslovanski vsakdanji dogodki skozi prizmo slovenskega tiska

Objavljamo pregled slovenskega, ki ga je posredovala slovenska tiskovna agencija STA: **DELO: V PREČPU** — Za ceno ohranitve labilnega miru so Muslimani in Hrvati iz BiH popustili srbskemu pritisku in grožnjam z vojno. Z izročitvijo Milana Martića, notranjega ministra samozvane SAO Krajine, ki ga je zaprla policija pri Bosanski Krupi, je muslimansko-hrvaška koalicija pokazala svojo nemoč. Pridobili so sicer dragocen čas, ki pa ga lahko izkoristijo le za izpopolnitev lastne oborožitve, ki pelje v krvavo medetnično in versko vojno.

"Mirovniška" politika BiH dolgoročno nima perspektive, kajti Muslimani očitno še niso pripravljeni umirati za tuje ideale. Zato nenehno popušča, pri čemer pa še ni jasno, ali so se za ceno miru pripravljeni opovedati tudi lastni politični svobodi, piše v uvodniku Vili Einspieler.

DELO: MAKEDONIJA SI IŠČE PROSTOR — Makedonija se je po referendumu skupaj s Slovenijo in drugimi republikami znašla v evropski mašineriji, ki naj bi predelala dose-danjo Jugoslavijo v nekaj, kar bi ustrezalo vsem republikam in tudi evropskemu okolju. Vendar pa so okoliščine Makedoniji precej manj naklonjene kot na primer Sloveniji, zato tudi ni čudno, da se makedonske oblasti ogrevajo za jugoslovansko konfederacijo, vendar ne brez severozahodnih republik, ker bi sicer lahko kaj kmalu postala "južna Srbija", meni Božo Kovač.

VEČER: JUGOSLOVANSKA TRILOGIJA — Makedonci so z nedeljskim referendumom postavili jugoslovansko vprašanje na nov način. Zdaj, ko se je krog jugoslovanskih pretendentov na lastno državnost razširil, je najresnejše vprašanje, kaj bo storila BiH, ki je v zavezništvu z dialoško Makedonijo imela vsaj nekaj manevrskega prostora med Scilo jugoslovanskih separatizmov in Karibdo njenih imperializmov. Zastavlja pa se vprašanje, kaj lahko BiH sploh še stori za to, da se izogne bratomorni vojni, in kaj lahko storijo vsi drugi, vstevši Evropo, da preprečijo najhujše? sprašuje v komentarju Dragica Korade.

PRIMORSKE NOVICE: POZABITE EVROPO — Antantne sile iz prve svetovne vojne podpirajo svojo nekdanjo za-

veznico Srbijo in so pripravljene plačati skoraj vsakršno ceno, da bi preprečile razpad Jugoslavije - umetne države, ki so jo nekoč ustvarile samo zato, da bi kaznovale Avstro-Ogrsko, nagradile Srbijo in omejile nemški vpliv v jugovzhodni Evropi. Vendar pa ne lord Carrington ne Mitterrand ne De Michelis na občutijo niti kančka zadrege, ker so njihove domovine nekoč ustvarile pogoje za tragedijo na Balkanu. Zdaj pa so postale tihe Miloševićeve zavzenice in s tem sotorilke vojnih zločinov. Če bo treba, bodo te države pristale na desettisoče ali stotisoče žrtev, piše med ostalim Vitko Kogoj.

PRIMORSKE NOVICE: "ŠOVINIZEM JE POLITIČNI AIDS NAŠEGA ČASA" — Na vprašanje, kaj bi se zgodilo, če bi Jugoslavija razpadla, je Adam Michnik, poljski publicist in eden od udeležencev letošnje Vilenice dejal, da bi se Madžari polastili Vojvodine, kjer so naseljeni Madžari, Albanci Kosova, Bolgari in Grki Makedonije, islam pa bi zmagal v BiH. Potrebno bi bilo najti take oblike reševanja, ki bodo imele drugačno politično podobo, kot smo jo navajeni sedaj. To, da bi bila Jugoslavija lahko nekaj takega kot je Beneluks, bi bilo sprejemljivo za različne strani, ki so zdaj med seboj sprte. Nizozemcu je vseeno ali živi v Luksemburgu ali na Nizozemskem, ker ima povsod enake državljsanske pravice. Če pa bi na primer na Nizozemskem vladal Tudjman, v Belgiji pa Milošević, tedaj Beneluksa ne bi bilo več. In prav tu bi morali iskati rešitev, je poudaril eden najvidnejših poljskih oporečnikov.

SLOVENEK: LASTNINJENJE ALI ROPANJE — Zelo verjetno je, da želi opozicija prek nespreetja lastninskih zakonov strmoglaviti obstoječo vladu in doseči predčasne volitve, saj so delegati na izredni konferenci Zveze svobodnih sindikatov razpravljali tudi o zaupnici vlade, meni Ciril Gale in v nadaljevanju zastavlja vprašanje, ali je zdaj pravi čas, saj se Slovenija nahaja v izredno težkem položaju. Samostojnost je še zelo oddaljena, položaj pa se slabša še zaradi neenostnosti. V razpravah bi bilo treba upoštevati zgolj argumente, strankarske razprtije pa bi morali zanemariti, zaključuje Gale.

Na Hrvaškem se spopadi nadaljujejo

NADALJEVANJE S 1. STRANI
vaške samo potrjujejo zgoraj navedene ugotovitve, saj se oboroženi spopadi na vseh kriznih območjih nadaljujejo in padajo nove žrtve. V dopoldanskih urah je bilo središče Osijeka znova tarča minometov iz baranjske smeri, ki jo nadzorujejo srbski teroristi in jugoslovanska armada. V nočnih in jutranjih urah so boji potekali tudi v okolici Pakraca, po poročilih policijske odprave v Bjelovaru pa je izginilo petnajst gardistov in policistov, za katere srbski viri navajajo, da so jih ubili, medtem ko so imeli na svoji strani štiri žrtve in tri ranjence. Po istih virih naj bi hrvaški policisti v Kusionjah pri Pakracu padli v zasedo, iz katere se že 48 ur brezuspešno prebijajo. V samem Pakracu spopadov ni bilo, uvedena policijska ura ni povzročila incident-

tov, samo mesto nadzorujeta hrvaška garda in policija, medtem ko so se prebivalci izselili. V Hrvaški Kostajnici so potekali posamični spopadi, prav tako v okolici Gradišče in Okučanov, kjer so hrvaške sile, kot navaja tamkajšnji radio, uspešno odbile napad srbskih teroristov. Promet na magistralni cesti Zagreb-Beograd je še vedno prekinjen, železniški pa se odvijata samo podnevi in še to z velikimi zastoji.

Tako je bilo včeraj na hrvaškem bojišču, vesti iz ostalih delov bivše Jugoslavije pa niso nič kaj spodbudne, saj že obstaja nevarnost novih »bojišč«. Po zapletu z Martićem je v Bosanski Krupi skrajno napeto. Poveljnik krajevne policijske postaje se je z desetimi policisti srbske narodnosti umaknil na varno in sedaj trdi, da so v Bosanski Krupi ostali le muslimanski policisti, da se deli orožje Muslimanom in da je srbski narod ogrožen. Iz hrvaških izkušenj dobro vemo, kaj sledi, ko je »srbski narod ogrožen«. Danes bo izredno zasedanje bosansko-hercegovaškega parlamenta, ki bo ob prisotnosti predsednika Izetbegovića skušal preprečiti najhujše.

V Beogradu danes napovedujejo mogočno »protifašistično« manifestacijo, ki naj bi svetu dokazala, kako fašizem s pomočjo Nemcev in Hrvatov ponovno streže po Jugoslaviji. Manifestacija bo imela ves pečat uradnosti in Miloševićev blagoslov. Tega niso imeli Albanci iz Prištine, ki so včeraj skušali manifestirati za pravice albanškega šolstva, a so jih srbski policisti s pendreki in solzilcem razgnali.

Na moskovski KVSE v ospredju SZ in Jugoslavija

NADALJEVANJE S 1. STRANI
visnosti in ozemeljske celovitosti, ne da bi pri tem krnili pravice narodnostnih manjšin.

Italijanski zunanji minister Gianni De Michelis pa je v svojem posegu poudaril zahtevo, da se »v primestnih razpada centralnih oblasti, prepreči bohotenje spopadov«. Po njegovem so moskovska dogajanja dokončno dokazala ves nesmisel in nemoč totalitarnih sredstev, ki so v preteklosti vsilila prisilno sožitje. De Michelis je torej točno ugotovil, da so bila gesla o bratstvu med narodi in o enotnosti v duhu internacionalizma le z nasiljem zgrajeno pročelje. Takoj pa je opozoril, da se težen narodov ne sme samo podpirati, temveč predvsem usmerjati in obvladati. Kam in kako, pa De Michelis ni povedal, navedel je le nezamisljivo vlogo KVSE, ki naj v posameznih državah omogoči uresničitev take ustavne ureditve, v kateri je mogoče vskladiti solidarnost z neodvisnostjo. Tudi njegova izjava o primatu človečnosti, ki naj postane kažipot pri iskanju novih oblik, s katerimi bi ob spoštovanju narodnostnih identitet na novo uredili splošno razdrobitev, ki se od Baltika širi proti Uralu, je precej sporna in težko uresničljiva. Za De Michelisa je namreč pribaltska svoboda le »razdrobitev«. Nič čudnega torej, da je bil pesimist. Vseeno pa je moral priznati, da je v teku ogromna restrukturizacija, ki mora na novo začrtati »stare in ne več sprejemljive federacije« na novih osnovah, ki jih bodo narekovale »svobodne izbire«. Šef italijanske diplomacije pa ni omenil jugoslovanske krize in hrvaško-srbskega spopada, ob katerem se bo kalila verodostojnost evropskih mirovnih in protikriznih mehanizmov. So pa zato Jugoslavijo omenjali drugi.

Nizozemski zunanji minister Hans van den Broek je poudaril, da evropska dvanašterica ne bo nikoli

priznala tistih jugoslovanskih meja, ki bi jih s silo vzpostavili. Šef nizozemske diplomacije in predsedujoči v ES je navedel, da Evropa ob dramatičnih dogodkih v Jugoslaviji ne sme ostati indiferentna. Nakazal je glavne smernice haške mirovne konference o Jugoslaviji, izrecno omenil problem kršenja človekovih pravic za Albance na Kosovu in pri tem obso-dil ukinitve kosovske avtonomije. Van den Broek je prepričan, da so medetnični spopadi in vprašanje manjšin ključno vprašanje za mir in varnost v Evropi. Odnos do manjšin lahko sproži ne samo notranje, temveč tudi spopade med državami. Vsekakor pa tega problema ni mogoče rešiti z nasiljem in spopadi, temveč samo z dogovarjanjem.

Francoski zunanji minister Rolan Dumas je v kontekstu spoštovanja človekovih manjšin in graditvi nove Evrope prav tako omenil Jugoslavijo in pri tem poudaril, da mora Evropa napeti vse sile, da se tam stanje uredi. Za šefa belgijske diplomacije sta Jugoslavija in Sovjetska zveza »izziva za Evropo« in zato je reševanje obeh držav prednostna naloga Evrope. Jugoslovanski zunanji minister Budimir Lončar pa je ob besedah upanja, da bi bila haaska konferenca prvi korak na poti miru poudaril, da so se v Jugoslaviji dramatično strnile vse težave, procese preoblikovanja pa spremljajo ekstremizem, nacionalizmi in druge negativne težnje. Opozoril je, da Evropi grozi nevarnost vrnitve v predintegracijsko obdobje, kar bi pomenilo poraz za evropsko varnost in človekove pravice.

Vsak je torej zagovarjal svoja videnja v korist »višjih in splošnih ciljev Evrope«, kar je za marsikoga v kričnem nasprotju z deklariranimi izjavami o spoštovanju človekovih in manjšinskih pravic.

ZAGREB — Hrvaško ministvo za delo in socialno skrbstvo in družino je izdalo nalog Zavodu za zaposlovanje za sprejem in evidentiranje aktivnih vojaških oseb in civilnih oseb, zaposlenih v JA, ki po svoji volji zapuščajo službo v enotah Jugoslovanske armade. Ministrstvo navaja, da je od konca junija do 7. septembra evidentiralo 569 častnikov, ki so zapustili vojaško službo, med njimi največ poročnikov, kapetanov in majorjev ter 25 podpolkovnikov. V tem času so zabeležili tudi 238 civilnih oseb v službi v JA, ki so se odločile, da nehalo delati v njej.

Deželni svet z veliko večino sprejel stališče o hudi krizi v Jugoslaviji

Pravica narodov do samoodločbe

V razpravi poudarjena nujnost, da se Slovincem v Italiji končno prizna ustrezno zaščito

TRST - Furlanija-Juljska krajina odločno obsoja vsako nasilno dejanje, ki teži k reševanju problemov z vojaškimi akcijami, izraža svojo popolno solidarnost z žrtvami nasilja in politike sile ter poudarja, da je treba vselej in v vsakem primeru spoštovati temeljna načela človekovih pravic, pluralizma in demokracije. Tako je poudarjeno v resoluciji, ki jo je včeraj sprejel deželni svet FJK z veliko večino glasov po nekajurni razpravi o dramatični situaciji na Hrvaškem. Za resolucijo so glasovali svetovalci KD, PSI, PRI, PSDI, PLI, SSK in DSL, medtem ko so se predstavniki zelenih vzdržali, ker nista bila sprejeta njihova popravka o manjšinah in priznanju Slovenije in Hrvaške, proti pa so bili misovci in LpT.

Dokument, s katerim je deželni svet odobril poročilo predsednika deželnega odbora Biasuttija, odločno poudarja pravico narodov do samoodločbe, solidarnost s slovenskim in hrvaškim narodom, njihovimi vladam in demokratično izvoljenimi telesi, obenem pa tudi pravico Slovenije in Hrvaške, da utrdita proces demokratizacije. Ob pozitivni oceni sklepa Evropske skupnosti, da poseže v spor, deželni svet FJK podpira načelo o nespremenljivosti meja s silo, obenem pa se zavzema tudi za mirovna pogajanja, ki naj privedejo do trajnega dogovora med sprtimi stranmi. Evropski skupnosti priporoča, naj odločno nastopi za prekinitev sovražnosti in za iskanje takega dogovora med jugoslovanskimi republikami, ki naj omogoči oblikovanje drugega sporazuma o sodelovanju, ki bo temeljil na suverenosti, neodvisnosti in avtonomiji vsake republike. Če pa napor ES ne bi bili uspešni, deželni svet FJK meni, da se mora s problemom spoprijeti OZN in poseči s sredstvi, ki jih dopušča mednarodno pravo. V dokumentu je še poudarjena nujnost zaščite italijanske narodnostne skupnosti, ki je oblikovanje morebitnih novih mej ne sme prizadeti. Omenjena je tudi potreba po novelizaciji nekaterih delov osimskega sporazuma, ob tem pa poudarjena nedotakljivost meja.

V uvodnem izjavljanju je predsednik deželne vlade Biasutti izhajal iz ugotovitve, da Jugoslavija kot socialistična federativna republika ne obstaja več. Biasutti je odločno obsodil Srbijo kot agresorja in poudaril, da je ob grozdejskih, ki smo jim bili priča v teh dneh, upravičeno zahtevati, naj mednarodna skupnost postavi med sprti strani jez, ki naj loči nasprotnika, prepreči nasilje in krutost. Zavzel se je za mednarodno priznanje Slovenije in Hrvaške, obenem poudaril, da bo jugoslovanski vozlež mogoče rešiti, če bo mednarodna skupnost znala preprečiti zmago hegemonističnih sil. Po njegovem mnenju ima Evropska skupnost dovolj ugleda in ustreznih političnih ter gospodarskih vzvodov, da lahko učinkovito prispeva k oblikovanju novih ravnovesij. V svojem poročilu je Biasutti še poudaril zavzetost za usodo italijanske narodnostne skupnosti v Sloveniji in na Hrvaškem, s katero bo Dežela, kot se je obvezala, pospešila stike. Ob koncu je podčrtal pripravljenost dežel italijanskega severovzhoda, da podpiše čimprej dogovor o sodelovanju z Ljubljano in Zagrebom.

Z izjemo misovcev so bila razmišljanja vseh diskutantov v precejšnjem sozvočju s predsednikom deželnega odbora (iz vrst večine je sicer prišlo opozorilo, da Dežela

ne sme prehitovati vlade, zaradi česar je predstavnica DSL Lusa nato očitala socialistom nedoslednost med stališči, ki so jih zagovarjali v deželi in v Ljubljani) tudi ob jasnem zavračanju vsakršnega poskusa spreminjanja mej, ki so bile določene z osimskim sporazumom. Pri tem je predstavnik SSK Brezigar odločno opozoril, da mora mirovna konferenca v Haagu predvsem prispevati k reševanju jugoslovanske krize in ne k odpiranju problemov revizije osimske pogodbe. To bo po rešitvi krize možno na bilateralni ravni. Brezigar je podprl pravico Italijanov v Sloveniji in na Hrvaškem do ustrezne zaščite, obenem pa se zavzel tudi za rešitev problemov slovenske narodnostne skupnosti. Ta problem je v svojem posegu podčrtal tudi predstavnik DSL Poli, k njemu se je v repliki povrnil še predsednik Biasutti, ki je poudaril, da Italija mora rešiti vprašanje zaščite slovenske manjšine. Če je v preteklosti obstajal zgodovinski alibi, da problem ni bil povsem rešen, je bil s procesom demokratizacije v Sloveniji in na Hrvaškem ta alibi odpravljen.

Biasutti je sprejel vodstvo UI

TRST — Predsednik Dežele Biasutti je po včerajšnjem skupščinskem zasedanju o krizi v Jugoslaviji, na katerem je bil govor tudi o italijanski manjšini v Sloveniji in Hrvaški, sprejel predsednika izvršnega odbora Unije Italijanov Maurizia Tremula in predsednika njene skupščine Antonia Bormeja. Šlo je za prvi tak sestanek, ki mu bo sledilo kmalu srečanje z vsem vodstvom Unije. Navzoč je bil tudi deželni odbornik Carbone.

Gosta sta izrazila hudo zaskrbljenost nad razmerami onkraj meje, ki utegnejo močno prizadeti manjšino tako v institucionalnem pogledu (z razmejitvijo med Slovenijo in Hrvaško) kot v ekonomskem smislu (zlasti na Hrvaškem zaradi oklestenja javnih financ), tako da preti skoro vsem kulturnim ustanovam paraliza.

Biasutti je poudaril, da bo Dežela nastopila za zaščito manjšine tako pri rimski kakor pri slovenski in hrvaški vladi. Naglasil je nujno po sprostitev finančnih sredstev v okviru zakona za razvoj obmejnih območij in prid manjšini in najavil oblikovanje posebne mešane skupine za rešitev teh vprašanj. Odbornik Carbone pa je predlagal solidarnostno nabirko v korist manjšinskih ustanov.

Frilli: S 3 milijardami večjezičnega centra ne bo

VIDEM — Tekmovanje nekaterih občinskih uprav na Videmskem (mednje sodi tudi Občina Špeter), da bi si zagotovile sedež Mednarodnega večjezičnega centra, ki ga predvideva zakon za obmejna območja, je prešlo v sklepno fazo. V naslednjih tednih naj bi se senat videmske univerze odločil za lokacijo te pomembne strukture za raziskovanje in vrednotenje jezikov v okviru stvarnosti v srednji in vzhodni Evropi.

Doslej se je v krajevnem tisku obširno razpravljalo o tem vprašanju in »vnela« se je prava besedna vojna med zainteresiranimi občinskimi upravami, ki so z več ali manj trdnimi argumenti dokazovale upravičenost kandidature. V tej zvezi je rektor videmske univerze prof. Franco Frilli objavil pismo, v katerem podčrta nekatere dejstva v zvezi z mednarodnim večjezičnim centrom.

Prof. Frilli ugotavlja, da se bo univerzitetni senat odločil predvsem na podlagi stvarnih možnosti posameznih kandidat-občin, da bodo lahko zagotovile obstoj in razvoj tega centra. Dejstvo je, da zakon za obmejna območja zagotavlja le 3 milijarde lir, očitno premalo, da bi lahko center deloval. Zaradi tega bo naloga komisije za izbiro lokacije centra usmerjena zlasti v iskanje takih ponudb, ki bodo zagotavljale finančno kritje za infrastrukturo, osebje in delovanje. Doslej, trdi Frilli, noben kandidat (Čedad, Codroipo, Humin, Špeter, Trbiž in Tolmeč) ni dal zadostnih zagotovil. Obstaja torej možnost, da bo center zrastel kar na univerzi. Sicer vsaka odločitev bo padla potem, ko bo posebna komisija sestavila pravilnik centra ko bodo preverili vse možnosti za najboljšo realizacijo večjezičnega središča.

V podporo videmskemu rektorju se je oglasila tudi poslanka DSL Silvana Fachin Schiavi, ki v pismu sredstvom obveščanja ugotavlja, da so 3 milijarde lir letne dotacije premajhna vsota, da bi Mednarodni večjezični center lahko polnomočno zaživel. Schiavijeva opozarja, da je začetni predlog predvideval posebno finansiranje centra v višini 50 milijard lir za leta 1988-1997, zdaj pa so ga zreducirali na 15 milijard lir za obdobje 5 let. Treba je torej poiskati dodatne vire finansiranja, zato poslanka poziva vse furlanske parlamentarce, naj podprejo njen zakonski predlog o izrednem finansiranju centra.

RUDI PAVŠIČ



Prof. Franco Frilli

Deželne posojilnice dosegle cel niz zavidljivih rezultatov

VIDEM — Predsednik Deželne zveze kmečkih in obrtnih posojilnic Federico Verzegnassi, podpredsednik Ezio Picco in direktor Romano Sebastianutto so seznanili včeraj tisk s poslovnimi rezultati članic v prvem polletju letos in z razvojno strategijo Zveze v vidiku evropske združitve. Banca d'Italia je omogočila 50-odstotno pomnožitev okenc in od 26 novo pooblaščenih samo še štirje niso operativna, a bodo v najkrajšem (vsega skupaj jih je 78); z odprtjem novih enot se je število uslužbencev povzpelo nad 800. Obseg neposredno zbranih sredstev je bil konec junija za 12% večji kot leto dni prej, obseg posredno zbranih sredstev pa se je povečal za 31%, tako da je dosegla vsota vseh upravljanih sredstev že 3.500 milijard lir. Naložbe so konec junija znašale 1.250 milijard lir. Posojilnice krepijo poslovanje na področju leasinga in zavarovalništva pa tudi na področju investicijskih skladov z družbami v sklopu grupe Agrileasing, Autolease, Assimoco in Coogestioni.

Načelen dogovor Rim-Dunaj-Bonn za železniški predor skozi Brener

BOCEN — Rimska, dunajska in bomska vlada so se načelno izrekle za izvrtanje 54-kilometrskega predora skozi Brener, ki bo stal več tisoč milijard lir, in za posodobitev celovite železniške osi München-Innsbruck-Verona. To je prišlo do izraza na bocenskem sestanku med prometnimi ministri Berninijem, Streicherjem in Krausejem, ki pa soglašajo, da bo mogoče dokončno pognati načrt za to najbolj impozantno pobudo zadnjih 200 let šele prihodnje leto, ko bo »brenerski konzorcij« izgovoril ustrezno ekonomsko-finančno-politično študijo.

Minister Bernini je nad načelnim dogovorom čezvse zadovoljen: »Več ni bilo mogoče doseči!«. Avstrijski minister Streicher in njegov nemški kolega Krause sta namreč za to, da se tako modernizacija proge München-Innsbruck-Verona kakor predor skozi Brener čimprej uresniči, vendar

pod pogojem, da se še poprej rešijo nekateri problemi ekonomske, finančne in ekološke narave.

Minister Streicher ima na primer opraviti z odločnim protestom celotne doline reke Inn, kjer ljudje ne marajo železnice pod milim nebom in zahtevajo, da se spelje v predoru vse tja do nemške meje, kar bi stalo seveda veliko več, medtem ko je bilo doslej govora edinole o predoru na relaciji Innsbruck-Franzenfeste (Fortezza).

Nemški minister Krause naglašja, da je njegova vlada pripravljena prevzeti »ogromno« finančno breme za uresničitev načrta, vendar bo to ukrenila samo, če se bo Evropska skupnost tudi stvarno (z zadevnimi natančnimi navodili) in ne samo besedno obvezala, da pripravi program splošne okrepitve železniškega prometa na račun cestnega.

Tudi letos deželni prispevek invalidom za termalne kopeli

TRST — Vojni invalidi, ljudje, ki so postali invalidi zaradi nesreče pri delu, in civilni invalidi, ki so jih prizadele vojne razmere, bodo imeli tudi za letošnje leto pravico do posebnega deželnega prispevka za kritje stroškov, ki pridejo v poštev pri klimatskem, terapevtskem in termalnem zdravljenju. Prispevek znaša 45.000 lir na dan po osebi.

Sklep o potrditvi tega prispevka je sprejel deželni odbor pred kratkim, z njim pa je seznanil včeraj javnost deželni odbornik za zdravstvo mario Brancati.

4 mrtvi in 3 ranjeni v prometni nesreči v predmestju Bocna

BOCEN — Včeraj ponoči je prišlo v bocenskem predmestju do silovitega trčenja med oplomonsco, ki ni spoštoval stopa, in lancio delto, pri čemer so bile štiri osebe mrtve in tri ranjene. V oploju je bilo šest jugoslovanskih državljanov, Romov, ki so bili nastanjeni pri Bocnu. Žrtve so Sefik Hrustić (26 let), njegov sin Alladi (7), Jzet Kosić (38) in Kaminz Zuornik (29), ranjeni pa Liliana Ribera (22) in Skender Hrustić (17) — pridržana prognoza — in voznik lancie, Južni Tirolec Klaus Stampfer — 20 dni.

Novo šolsko leto v znamenju negodovanja

Druga septembra so se učenci in dijaki po vsej Sloveniji vrnili v učilnice. Začelo se je novo šolsko leto, vsakodnevni red in seveda dodatne skrbi. Vtis je, da je ob tokratnem začetku celo več težav, kot jih je bilo na koncu minulega šolskega obdobja. Vzrokov je gotovo več: svoje prispeva splošna napetost v družbi, nenazadnje zaradi vojnega in dogajanja vse do danes; rušijo se stare norme in vrednote, nove pa ljudje oblikujejo prepročasi, z nekakšnim razočaranjem, težavo... V šolskih vrstah je obilico nezadovoljstva in celo malodušja sprožila nova zakonodaja. Po dolgi obravnavi v slovenski skupščini je bil pred dnevi slednjič še v zboru občin in tako dokončno sprejet osnovni zakon o organizaciji in financiranju vzgoje in izobraževanja, kratko - šolski zakon. Z njim postajajo državne šole javni zavodi za opravljanje javnih služb.

Več prahu so dvignili spremenjeni normativi in standardi, se pravi dogovorjena pravila šolskega dela. S sklepom slovenske vlade velja od avgusta dalje, zato jim gre s strani

izvajalcev teh pravil, šolskih delavcev, najprej očitke, da so bili sprejeti brez njihove vednosti, v času poletnih počitnic in to skoraj ob začetku pouka, ko morajo biti stvari vendarle povsem pripravljene in urejene. Normativi povečujejo učiteljevo obveznost: v osnovni šoli od prejšnjih 20 na 22 tedenskih ur, v srednji na 20; v prvem razredu osnovne šole je zgornja meja števila učencev 28, v drugih 32, v srednješolskih razredih pa 36 dijakov...

Posegajo tudi v delo dopolnilnih služb v šolah, od knjižnic, kuhinj, obveznosti hišnika in kurjača. Čistilka bo morala počistiti še enkrat več šolskega prostora kot doslej. Ocenjujejo, da bo zaradi večjih obveznosti ponekod preveč zaposlenih, nekateri ne bodo polno zasedeni in tudi ne plačani. To so resne in boleče stvari, vendar, žal, ne osamljene, kajti enako doživljajo vsak dan delavci v različnih sredinah. Dejstvo je, da je denarja premalo, da obubožano gospodarstvo ne zmore postavljene družbene nadgradnje, četudi je to zdravstvo, šolstvo, sociala in še kaj!

Kolektivna pogodba za negospodarske dejavnosti in z njo posamezne panožne zamujajo. Takojšnjo ureditev pogodb za šolstvo so sicer zahtevali pedagoški delavci v odmevni stavki, vendar stvari ne gredo, kot bi želeli. Zato so se v slovenski vladi odločili za zakon o plačah, ki pa šele začenja pot v skupščinski obravnavi. Napoveduje enako plačilo za enako učiteljsko delo v sleherni občini; izhodišče za vse bodo, tako kot za delavce v državni upravi, proračunske možnosti. Razprava o predlaganem zakonskem urejanju osebnih dohodkov in drugih prejemkov delavcev v vzgojnoizobraževalnih zavodih se šele začenja, zato bodo možne pripombe in spremembe.

Dr. Peter Vencelj, slovenski šolski minister, je ob začetku novega šolskega leta zapisal: »Poskušajmo videti šolo kot pomoč mladim in pomagajmo jim tako, da bo delo usmerjeno v kvalitetno posredovanje učnih vsebin in gojitev toplin medčloveških odnosov!«

MIRJAM MUŽENIČ

V Kulturnem domu včeraj uradno odprli 27. seminar za slovenske šolnike na Tržaškem

S pomočjo šole uresničevati pogoje za snovanje pedagogike sodelovanja

V Kulturnem domu je bila včeraj slovesnost, s katero so učitelji in profesorji, ob prisotnosti slovenskih in italijanskih oblasti, obeležili že 27. izpopolnjevalni seminar za slovenske šolnike na Tržaškem. Med slovenskimi predstavniki naj omenimo ministra za šolstvo Vencija, ministra za Slovence v tujini Dularja in generalnega konzula v Trstu Sušmelja, italijansko oblast pa so zastopali deželni šolski skrbnik Corbi, tržaški skrbnik Campo in funkcionarka Urada zunanjega ministrstva v Trstu Cefalova. Slovesnosti sta se udeležila tudi pedagoška svetovalca za italijanske šole v Jugoslaviji in slovenske v Italiji Serrova ter Dujc. S svojo prisotnostjo je srečanje počastil tudi bivši deželni skrbnik, sedaj upokojeni profesor Angioletti, katerega je ravnatelj Štefančič v imenu prirediteljev prisrčno pozdravil.

Slovenske šolnike, ki so se prireditve množično udeležili, sta pozdravila tržaški šolski skrbnik Vito Campo in slovenski minister za šolstvo Peter Vencelj. Oba sta poudarila pomen različnih kultur in medsebojnega sodelovanja, seveda pa nista mogla mimo zadnjih dogodkov v Sloveniji in Jugoslaviji. In prav v luči hudih ter dramatičnih dogodkov v sosednji republiki je skrbnik Campo poudaril potrebo, da bi tematiko miru in sodelovanja poglobljali še stvarneje in to vsak dan. »S pomočjo šole naj bi uresničevali pogoje za snovanje pedagogije sodelovanja, ki bi temeljila na zavesti o lastni etnično-jezikovni istovetnosti, na pripravljenosti k odpiranju in izmenjavi različnih kulturnih do-

brin in medsebojnem priznavanju drugačnosti,« je poudaril Campo, za katerega je danes šola, bolj kot kdajkoli prej, sredstvo in idealno mesto, kjer naj se o teh tematikah razpravlja in kjer naj te najdejo prvi stvarni odgovor. »Šole ne smemo pojmovati kot sredstvo za posredovanje mehaničnega znanja, niti ne kot vadnico za pridobivanje poklicne spretnosti: šola je kraj, kjer pojmujeemo kulturo kot celostno vizijo človeka in družbe,« je še dejal Campo. Ob koncu svojega pozdrava pa ni pozabil pohvaliti šolnikov in njihovega dela, saj je priznal, da učni kader, tako individualno kot v zbornih organih, s polnim izkoriščanjem lastnih možnosti in zmožnosti ter z izostrenim čutom odgovornosti blaži pomanjkanje sredstev, ki naj bi omogočala inovacije, dokumentiranje, izpopolnjevanje v službi, vrednotenje učnih procesov in doseženih ciljev.

»Brez pretiravanja lahko rečem, da je čas, ki ga preživljamo, prelomen, tako v našem ožjem kot tudi v širšem evropskem prostoru. Integracijske silnice v Zahodni Evropi in velike socialno-politične spremembe v Vzhodni Evropi že zarisujejo in napovedujejo nove duhovne, socialne in politične premike v Evropi,« je za Campom povzel trenutni položaj minister Vencelj in pri tem poudaril, da se Slovenija noče in ne želi zapirati v nacionalne meje, želi samo ubežati rečem, v katere več ne verjame, in se bolj odpreti tja, kjer je njena vizija bolj uresničljiva. »Ne delamo si seveda utvar in iluzij,« je nadaljeval, »tudi na šolskem



Odprtja seminarja se je udeležilo veliko šolnikov (Foto Magajna)

področju ne, da je mehanično prenašanje pozitivnih izkušenj iz enega nacionalnega in socialnega prostora v drugega lahko popolnoma uspešno. Vedeti moramo, da se bo bogastvo skupne Evrope gradilo pravzaprav na različnosti in ne na standardizaciji za vsako ceno. Tu mislim predvsem na kulturo v najširšem smislu te besede; tako tudi ni slučaj, da je eno temeljnih vprašanj, ki si jih danes zastavljajo v Evropi, kako poiskati ravnovesje med evropskim in nacionalnim v izobraževanju. Za ministra Vencija torej evropska identiteta ne sme in ne more nastajati na škodo nacionalnih posebnosti in različnosti, prav tako tudi ne na škodo odprtosti v vseti Evropi. Eno pa je gotovo: tudi v šolstvu naj bi človekove

pravice in svoboščine bile orientacija pri vzgajanju mladih ljudi, ljudi, ki naj bodo svobodni, demokratični, sposobni kritičnega sprejemanja informacij, hkrati pa bodo morali biti ti mladi ljudje tako usposobljeni, da bodo sposobni hitrega prilagajanja nenehnim spremembam in zahtevam družbe.

Minister Vencelj se je pri tem zaustavil tudi ob geografskih in zgodovinskih značilnostih mladih iz teh krajev: »Menim, da bo za mlade ljudi, ki so zrasli in se šolali na teh strateških vozliščih različnih svetov, prav to prilagajanje in sposobnost sprejemanja in priznavanja različnosti veliko lažje kot drugod; prav tako menim, da se bodo tudi učitelji novim razmeram veliko lažje in hitreje prilagajali, saj je že doslej njihovo delo zahtevalo več, tako v strokovnem kot v vzgojnem smislu. Prav ta izziv in možnost oblikovanja življenja v nekem globljem in daljnosežnejšem smislu je namreč v veliko večji meri dana ljudem, ki žive na teh stiščih svetov z globoko različnimi družbeno-zgodovinskimi izkušnjami na vseh področjih,« je optimistično zaključil minister Vencelj.

Pred temi uradnimi pozdravi so šolniki sledili predavanju ministra za Slovence v tujini Dularja, o čemer poročamo posebej. Seminar za slovenske šolnike se bo nadaljeval danes s predavanji o ocenjevanju znanja, selekciji in orientaciji učencev, končal pa jutri, ko bosta dr. Skalar in dr. Sedmak spregovorila o vprašanju vključevanja prizadetih otrok.

O problematiki statuta

V Nabrežini spet sestanek večinskih strank

V Nabrežini se bodo danes znova sestali predstavniki KD, Slovenske skupnosti in PSI, ki bodo nadaljevali razpravo o občinskem statutu ter o političnih voljih, ki so s tem povezani. Drevi se sestane tudi krajevni občinski svet, ki pa bo imel na dnevnem redu le tekoče upravne zadeve, s statutom pa se bo ukvarjal v drugi polovici septembra.

O devinsko-nabrežinskem statutu je tekla beseda na ponedeljkovem sestanku sekcije Slovenske skupnosti, ki je v prostoru nekdanjega šempoljskega vrtca povabila predstavnike društev in organizacij, da jih po bližje seznanji s stališči stranke o tem aktualnem vprašanju.

Debato je uvedel sekcijski tajnik Terčon, ki je izhajal iz upravnega sporazuma med KD, SSK in PSI. V tem dokumentu, ki je odprl pot izvolitvi Caldijeve uprave, je jasno rečeno, da bo statut odražal narodnostno podobo občinske stvarnosti, ki je v vseh smislih dvojezična. O postopku za odobritev statuta sta nato obširneje poročala podžupan Breclj in načelnik stranke svetovalske skupine Brezigar, ki je član posebne svetovalske komisije za statut.

Na srečanju so pozvali društva, naj se v čim večjem številu udeležijo sobotnih avdicij na županstvu, ki bodo posvečene prav oblikovanju statuta. Občinska komisija za statut bo na razpolago od 8. 30 dalje, obiske pa je treba napovedati po telefonu v tajništvo (številka 200-421 int. 10).

O statutu so govorili tudi na včerajšnjem srečanju načelnikov strank večinske koalicije na Pokrajini, ki se ga je udeležil tudi predsednik te uprave Crozoli. Debata o statutu se je tukaj dejansko komaj začela, dodatne težave pa predstavlja dejstvo, da je tukaj vodilna koalicija brez številčne večine in da mora za vsak najmanjši sklep v bistvu paktirati z opozicijo ali pa s tistimi svetovalci, ki niso ne v večini, a tudi ne v opoziciji. To sta predvsem bivši zeleni in bivši socialdemokrat, sedaj neodvisni Pertusi ter svetovalci Zelene alternativne liste Capuzzo, ki sta se pri mnogih pomembnih sklepih opredelila z upravo ter jo tako rešila pred najhujšim.

O pomislekih do nove Slovenije

Pred otvoritveno slovesnostjo so tržaški šolniki prisluhnili ministru za Slovence v tujini Janezu Dularju, ki je spregovoril o vprašanju osamosvajanja Slovenije in zamejskih Slovencev. Poudaril je, da je osamosvojitev ustvarila med Slovenci, ki živijo izven domovine, veliko solidarnost, simpatij, marsikateremu že na pol asimiliranemu je celo podkrepila zavzetost do lastnih korenin. Poleg te navdušenosti pa je zabeležil tudi nekaj pomislekov in prav to temo je Dular podrobneje poglobil.

Pomislike, ki se porajajo ob novi Sloveniji, lahko razdelimo v tri skupine, je ugotovil minister. Prvi nastajajo iz racionalnih vzgibov, a la Peter Handke, češ da je Slovenija premajhna za samostojno državo in sploh brez državniške tradicije. Povsem drugi pa so razlogi za »nacionalne« pomislike. Dular jih je pripisal še posebno Primorcem, ki so po prvi svetovni vojni ostali pod Italijo in so se nato pod pritiskom fašiz-

ma nacionalno identificirali z Jugoslavijo, za katero so bili pripravljani tudi veliko žrtvovati, sploh pa so zrasli in živeli v duhu bratstva in enotnosti jugoslovanskih narodov. V tretjo, najštevilnejšo skupino pomislekov, pa je minister uvrstil ideološke-politične, ki so nastali tako v tistih skupinah zamejcev, ki so prej imeli privilegirani odnos s slovensko oblastjo, kot tudi v določenih levičarskih krogih. Dular je pri tem poudaril bojazen, da ne bi ta zadržanost pripeljala do ideološke zaslepljenosti, ko ljudje postavijo ideologijo pred nacionalnostjo (spomnil je na čas informbiroja) in se odpovedujejo slovenstvu. Te pomislike je Dular zavrnil, češ da sta demokratizacija in osamosvajanje tesno povezana, in da zanje ni realnih razlogov, tudi zato, ker slovenska vlada ne uvaja nove enostranskosti do raznih komponent med zamejskimi Slovenci. Po uvodnih besedah je minister Dular odgovarjal na široko paleto vprašanj, ki so mu jih zastavili šolniki.

pismo uredništvu

Pripombe na poročanje

Mistifikacija, ne Gallus!

Če kdo išče po koncertih potrditev za svoje občutke v časopisnih poročilih ali kritikah, temu moram povedati, da je članek »Glasba mimo običajnosti« (Pd 1.9.91 str. 3), če zamisel kritično ocenimo, bleščeč primer evfemističnega poročanja. Janko Ban

Enotno prizadevanje za rešitev krize tržaškega gospodarstva

Na sedežu Trgovinske zbornice je bilo včeraj srečanje, ki so se ga poleg predsednika Tombesija udeležili tržaških poslanci Coloni, Camber in Bordon, senator Agnelli in predstavniki vseh gospodarskih operaterjev ter sindikalnih organizacij. Namen srečanja je bila skupna priprava na skorajšnji sestanek s podtajnikom vlade Cristoforijem, s katerim so že tekli pogovori o pomoči vlade pri reševanju kriznega gospodarskega položaja, ki je nastal na Tržaškem in Goriškem po jugoslovanski krizi. Po izčrpnih diskusijah so udeleženci sklenili, da dopolnijo dokumentacijo in da predlagajo predsedniku deželnega odbora Biasuttiju, naj vodi tržaško-goriško delegacijo.

Na Prešernu in zavodu Stefan objavili izide popravnih izpitov

Včeraj so objavili izide popravnih izpitov še na znanstvenem in klasičnem liceju Prešeren in na poklicnem zavodu Jožef Stefan. Izdelali so:

Znanstveni licej Prešeren

- A razred:** Anna Bersan, Damijana Gomičelj, Sabina Legovich, Valentina Mercadel, Alenka Mikulus, Katerina Pecar, Paolo Rustja, Irina Vitez in Saša Zuppin. En dijak se ni javil k popravni izpiti.
- B razred:** Enrico Bogatec, Martin Košuta in Igor Mingot.
- C razred:** Tiziana Lampe, Sara Mahnič in Marco Settimi. En dijak se ni javil k izpiti, eden ni izdelal.
- A razred:** Andrea Leghissa, Barbara Maglica, Marco Orfanò, Martina Skabar, Aljaž Vavpetič in Nikolaj Vizentin.
- B razred:** Dimitrij Brundula, Jan Budin, Michele Di Donato, Alessandro Gallopin, Dimitrij Korošec, Danilo Riolino in Igor Zerjal. Ena dijakinja se ni javila k izpiti.
- A razred:** Luka Carli, Tomaž Fabec, Dimitrij Krizman, Ingrid Marc, Martin Maver in Sonja Skerlj. Ena dijakinja ni izdelala.
- B razred:** Martin Corbatti, Gregor Presker, Igor Pipan, Dunja Regent. Ena dijakinja ni izdelala.
- C razred:** Jan Gregori, Elisabetta Grilanc, Maja Pecar. Dva dijaka nista izdelala.
- A razred:** Peter Rudez in Mitja Starec.
- B razred:** Erika Cok, Tanja Kosmina, Paolo Leghissa, Martin Pertot, Daniele Stein, Aljoša Sterni, Mitja Tavčar, Jerica Zupšek.

- C razred:** Maximilian Gherbassi, Peter Korosic in Gregor Peric.

Klasični licej Prešeren

- v.g.:** Ginevra Scontrino. Ena dijakinja ni izdelala.

- kl. licej:** Davide Sestan.

Poklicni zavod Jožef Stefan

- razred kemijskih operaterjev:** Sandra Grisancich, Maja Puric in Katja Tercelj.
- razred kemijskih operaterjev:** Riccardo Baldassari, Marco Breccelli, Daniele Giovannini, Consuelo Kodermac. En dijak ni izdelal.
- razred orodnih mehanikov:** Peter Magajna in Sebastian Ražem. En dijak ni izdelal eden se ni predstavil na izpiti.
- razred orodnih mehanikov:** Erik Baitz, Marco Bembi, Davorin Gropazzi, Dean Gruđen in Massimo Vrse.
- razred tehnikov mehanske industrije:** Davide Esposito, Andrea Ferluga, Igor Mocer in Luciano Zeriali.
- razred monterjev RTV:** Alessandro Biondi, Roberto Corda, Marko Colja, Aleksander Gruđen, Aleksander Purič, David Sirca, Aleš Tavčar, Devis Tinta, Maurizio Vidali in Mitja Vodopivec. En dijak ni izdelal.
- razred monterjev RTV:** Davide Bajec, Carlo Ierco, Massimiliano Martini, Gregor Novel, Andrej Pavatich, Dean Pertot, Alessandro-Alan Porporat, Stefano Samec in Boris Vremec.
- razred tehnikov električne in elektronske industrije:** Manuel Ciacchi, Marko Emili, Erik Husu, Dimitri Radetti in Mitja Kalc.

Richetti o možni reviziji Osima

Tržaška občinska uprava vsestransko podpira napore Evropske skupnosti za miroljubno rešitev jugoslovanske krize in pot, ki so jo v soboto začrtali v Haagu, je edina realistična pot, ki lahko prinese konkretne rezultate in postavi temelje za oblikovanje neke nove politične in inštitucionalne stvarnosti. Župan Richetti je na torkovi seji občinskega sveta priznal, da so bili pozivi in naporu ES in rimske vlade doslej mogoče preveč sramežljivi, vso zadevo pa je treba po njegovem obravnavati odgovorno in uravnovešeno, da ne bi prav Trst s prenatrženimi potezami ustvaril dodatne napetosti in razhajanja. Richetti je imel najbrž v mislih morebitno takojšnje priznanje Slovenije in Hrvaške, s katerim se on očitno v teh pogojih ne strinja.

Tržaški župan je še dejal, da mora italijanska manjšina ostati izven te vojne in da je treba v Istri uustvariti neke vrste »deželo miru«, ki naj zaščiti njene značilnosti, od zgodovinskih pa do kulturnih in etničnih. V primeru novih zaostritev je treba biti pripravljeni na veliko solidarnostno akcijo v korist od vojne prizadetih ljudi. Richetti je tudi rekel, da mora ostati slovensko-hrvaška meja na Dragonji le zgolj upravna meja, ki je ne gre na noben način spremeniti v pregrado, ki bi samo razdvojila istrsko skupnost in njen teritorij.

Richetti je v svojem posegu, kateremu ni sledila razprava, na kratko omenil tudi Osinski sporazum. Morebitna revizija tega dogovora predstavlja trenutno le hipotezo, ki mora biti seveda vzajemna in v skladu z načeli helsinške konference ter mora temeljiti na inteligentnem političnem in kulturnem prodoru Italije v balkansko-podonavsko stvarnost. »Gre za resne in nujne obveze, katerih uresničitev pa je povezana z nujnostjo ponovne vzpostavitve miru in strpnosti,« je še dejal tržaški župan.

Minister Boniverjeva ocenila možne scenarije vojne na Hrvaškem

Naša dežela se že pripravlja na morebiten prihod beguncev



Boniverjeva s predsednikom deželne vlade Biasuttijem

Trenutno še ni nevarnosti za množične prebege iz Hrvaške, Furlanija—Julijska krajina pa mora biti na to pripravljena in se mora opremiti za morebitni begunski val, da se ne bo zgodilo kot z Albanci, ki so bili prepuščeni milosti in predvsem nemilosti usode. Minister za priseljevanje Margherita Boniver je prišla včeraj v Trst, da preveri ne samo kako krajevne oblasti ocenjujejo nevarnost množičnih pobegov, ampak tudi da se prepriča kaj je bilo doslej storjenega za sprejem beguncev. Minister in njeni sodelavci so vseskozi govorili o rutinskem in že zdavnaj najavljenem obisku, dopoldansko srečanje na prefekturi, ki so se ga poleg prefektov iz vse dežele udeležili tudi visoki častniki policije, karabinjerjev, finančne straže in celo pristaniškega poveljstva, pa je bilo vse manj kot rutinsko. Na njem so namreč govorili o čisto konkretnih in operativnih zadevah, kot prča že dejstvo, da se je sestanka udeležil tudi italijanski generalni konzul v Kopru Maurizio Lo Rè. Prisotnost diplomata gre povezati s položajem Italijanov v Istri in na Reki, a najbrž tudi z vestmi, ki napovedujejo močno zaostroitev položaja tudi južno od Dragonje.

Srečanje na prefekturi je potekalo za zaprtimi vrati in o njem niso izdali nobenega sporočila. Zvedelo se je vsekakor, da vlada v primeru eksodusa iz Hrvaške (a tudi iz ostalih predelov Jugoslavije) ne namerava ponoviti napak z

li albanski begunci. Slednje je italijanska država obravnavala na osnovi znanega zakona Martelli (begunec, ki ne dobi zaposlitve mora v roku dveh mesecev nazaj domov), v primeru beguncev iz Hrvaške pa bi bilo treba seveda iskati druge rešitve.

Boniverjeva se je srečala tudi s predstavniki civilne zaščite, Rdečega križa, z županom Richettijem ter na koncu še z delegacijo deželne vlade, ki jo je vodil predsednik Biasutti. Voditelji Dežele so zastopnico vlade opozorili tudi na nujnost, da Italija gmotno prisloži na pomoč prebivalstvu Hrvaške, ki se je znašlo v vojni ujmi. Biasutti je glede tega izrecno omenil pomoč v zdravilih in v živilih, na koncu pa je pristavil, da Dežela vsestransko podpira mirovna prizadevanja Evropske skupnosti.

Pred odhodom iz Trsta se je Boniverjeva na kratko srečala z novinarji, ki so zaman čakali na konkretne sklepe dopoldanskega vrha na prefekturi. Ponovila je oceno, da trenutno ni na obzorju množičnih prebegov iz Hrvaške, da vlada zelo pozorno spremlja razvoj dogajanj in da brez alarmizmov ocenjuje razne možne scenarije, tudi najhujše. »Vsi si seveda želimo, da bi na Hrvaškem čimprej zavladal mir in da bi se spori končno začeli reševati po mirni poti, moramo pa res biti pripravljeni na vse«.

S. T.

Prva popočitniška seja upravnega odbora

Ustanova Glasbene matice v novo sezono

S sprejemom izvršnih norm za izvajanje zakona o obmejnih področjih 26. julija letos, ki nakazuje Glasbeni matici in Centru za glasbeno vzgojo Emil Komel v Gorici 4500 milijonov lir v treh letnih obdobjih za njuno pedagoško in koncertno delovanje, so se bistveno spremenili tudi pogoji njunega nadaljnje delovanja. S to ugotovitvijo je začel predsednik Adrian Semen prvo popočitniško sejo upravnega odbora Glasbene matice v Trstu. Ko je z zadovoljstvom ugotovil to pomembno novost, ki Glasbeni matici omogoča prebroditev hude finančne krize in bolj normalno delovanje, pa je tudi ugotovil, da je treba še vnaprej zastavljati vse napore za dokončno javnopravno priznanje naše glasbene ustanove oziroma njene šole (kar je z zakonom za obmejna območja delno že doseženo) v okviru pripravljajočega se zaščitnega zakona za slovensko narodnostno skupnost v Italiji. V ta namen se je že sestala posebna komisija pri upravnem odboru, ki je tudi pripravila predlog oziroma osnutek nadaljnjih posegov na vseh političnih in upravnih ravneh tja do vladnih v Rimu.

Izhajajoč iz teh predpostavk je upravni odbor GM pretresel vrsto vprašanj administrativnega značaja, s katerimi se bo treba soočiti.

V nadaljevanju se je upravni odbor seznanil s problemi ob začetku novega šolskega in poslovnega leta Glasbene matice, ki se

uradno začelja 16. t.m. Sodeč po dosedanjih potrjenih in novih vpisih v šolo GM, bo število gojencev v šolskem letu 1991-92 približno enako kot v lanskem letu, čeprav se potrjevanje stalnih in sprejemanje novih vpisov še nadaljuje in bo za zamudnike možno še do konca meseca. Vsekakor se je došlo na novo vpisalo v šolo GM 21 gojencev, kar je več kot lani.

Ravnatelj šole prof. Svetko Grgič je upravni odbor seznanil tudi z vsebino dveh sestankov profsorskega zbora, na katerih so prišla na dan tudi druga vprašanja, ki zadevajo nemoteno delovanje šole. Na predlog predsednika Semena, ki osvaja ustrezni predlog profsorskega zbora, je nato upravni odbor soglasno (z enim vzdržanim glasom) sprejel sklep o imenovanju profesorja na šoli GM Bogdana Kralja za namestnika ravnatelja šole. Potreba po uvedbi namestnika ravnatelja se kaže že več časa spričo vedno večjih in zahtevnejših nalog pri vodenju šole s tako velikim številom gojencev in nameščencev in s tako razvejano dejavnostjo šole GM v deželi. Razprava pa je tekla tudi o razširjenem ravnateljskem svetu, za kar so se poleg ravnatelja vzemal tudi nekateri drugi člani odbora zlasti iz vrst sedanjih ali bivših profesorjev šole GM.

Upravni odbor se je končno seznanil še s predlogom za koncertni abonma v sezoni 1991-92, ki ga je pripravil dosedanj umetniški svet GM, predstavil pa ravnatelj prof. Grgič. Program obsega 8 koncertov. Koncertna sezona se bo začela 17. oktobra z nastopom Simfonikov RTV Slovenije in v podrejenem primeru z gostovanjem Simfoničnega orkestra Slovenske filharmonije 24. okt. 21. novembra bo na vrsti koncert komornega orkestra Pro musica iz Salzburga, 5. dec., na sam dan Mozartove smrti pa gostovanje Moravske filharmonije iz Brna (z orkestrom in zborom) pod taktirko Stojana Kureta. Ta koncert bo v katedrali Sv. Justa, 19. decembra bomo poslušali Godalni kvartet Glasbene matice s sodelovanjem kitarista Ferrija. Gost prvega koncerta že v letu 1992 in sicer 16. januarja, bo Kvartet oz. Klavirski trio z oboo iz Minska (Belorusija), ki bo v Trstu začel svojo turnejo po Italiji. Gostja šestega abonmajskega koncerta bo 13. februarja slovita slovenska svetovno uveljavljena flautistka Irena Grafenauer (s klavirsko spremljavo), 12. marca se bo s klavirskim recitalom predstavila Katja Milič, sezono pa bo sklenila Slovenska filharmonija v aprilu.

Vsi koncerti bodo ob četrtkih. Upravni odbor je predlog koncertnega abonmaja potrdil, obenem pa tudi razpravljal o možnosti izvedbe katerega od predvidenih koncertov tudi v Gorici, o čemer se bodo na predlog predsednika Semena dogovarjali predstavniki goriške GM in Centra za glasbeno vzgojo Emil Komel. Govor je bil tudi o potrebi primerne propagandne akcije za povečanje števila abonmentov.

j. k.

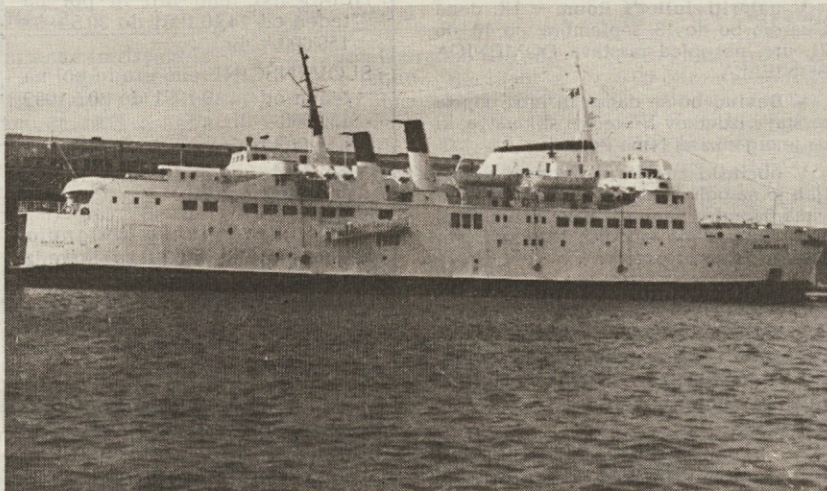
Jeseni razstava antikvariata

Tudi letošnjo jesen bo tržaška Pomorska postaja prizorišče razstave antikvariata, ki bo tokrat že deveta zapovrstjo. Razstavo, ki jo prireja Promotrieste in trgovinska zbornica, bodo odprli 29. oktobra, odprta pa bo do 4. novembra.

Letos bo razstavljalo skoraj 50 zbiralec starih predmetov iz Furlanije-Julijske krajine in iz drugih krajev Italije. V preteklih letih je zabeležila razstava res lep uspeh, ki je iz leta v leto rastel: tako si je na primer pred dvema letoma ogledalo razstavo antikvariata 9.944 obiskovalcev, lani pa jih je bilo že več kot 12 tisoč.

Sinoči ob prisotnosti novinarjev premiera vsedržavne razvedrilne atrakcije

Plavajoči disko klub v Zalivu



Sinoči in ponoči je bila v Tržaškem zalivu premiera vsedržavne razvedrilne atrakcije — plavajočega disko kluba. Prav za to priljubljenost so namreč v tržaškem pristanišču preuredili jugoslovanski trajekt Balkanija v disko klub Palladium po istoimenski tržaški diskoteki. Na ladji so imeli najstnikni in starejši možnost za uživanje ob plesu in glasbi, in to brez vsakršne skrbi zaradi vrnitve v nočnih urah. Po napovedanem programu se je namreč ladja vrnila v pristanišče danes zjutraj, potem ko je noč prekržarila v mednarodnih vodah Tržaškega zaliva.

Svojevrstna pobuda je sad tržaškega upravitelja nočnih lokalov Giovannija Basileja (pred kakim desetletjem je tudi upravljal disko klub La bora pri Briškkih). Sam pravi, da je dobil zamisel za plavajoči disko klub junija letos, po velikih polemikah o predčasnem zaprtju diskotek, da bi se tako izognili moriji mladih na cestah ob vrnitvi, v jutranjih urah, domov.

Pred kakim mesecem so se v Turinu že »izkazali« z disko-vlakom, ki je popeljal mlade iz glavnega mesta Piemonta v znano nočno zabavišče v Riccione in zatem, zjutraj, nazaj. Sedaj je torej na vrsti še disko-ladja.

Trajekt Balkanija z nosilnostjo 10 tisoč ton je vpisan v reški pomorski register. Do začetka septembra je plul na redni progi Ancona-Zadar, sedaj pa ga je Basile najel za svoj zanimivi zabavni večer.

Tržaški podjetnež je povabil na krov plavajoče diskoteke kar 40 novinarjev italijanskih časopisov in specializiranih revij, da bi dobila njegova pobuda vsedržavni pomen. Diskoteka lahko sprejme na krov do 800 mladih (vstopnica s konzumacijo je stala 70 tisoč lir), vsaj do včeraj pa ni bilo mnogo zaimanja za predprodajo vstopnic. Mladi so imeli poleg bara na razpolago tudi restavracijo, proti plačilu pa so se lahko tudi »odpočili« v ladijskih kabinah.

Sinočnji je bil vsekakor le prvi poskus s plavajočo diskoteko. Organizator je že napovedal, da bo v prihodnje priredil ob sobotah novo disko-plovbo, tokrat vse tja do Riminija. Seveda, če bo uvidel, da se mu to izplača.

Debata o dogodkih v Jugoslaviji in SZ

Dogodki v Sovjetski zvezi in v Jugoslaviji odpirajo novo obdobje evropske in svetovne zgodovine ter v marsičem še nepoznane perspektive za posamezne narode in države, ki nastajajo na novo. Postavlja se vrsta vprašanj, ki zahtevajo različne odgovore in rešitve, pri čemer bo igrala levica vidno pomembno vlogo. Poleg drugih problemov, med katerimi je danes v prvi vrsti zagotovitev miru, dobivajo vse večjo aktualnost tudi vprašanja narodnih manjšin in za nas seveda položaj naše narodne skupnosti v Italiji.

O teh temah oziroma o perspektivah in vlogi levice v svetu in pri nas bo govora na odprtem srečanju, ki ga prireja sekcija Demokratične stranke levice J. Pegan iz zgošniške občine, danes, ob 20.30, v dvorani kulturnega društva Rdeča zvezda v Saležu.

Posvet o položaju žensk v politiki in mass media

Mednarodni simpozij o vlogi oziroma položaju žensk v mass media in v politiki je dobil včeraj popoldne še uradno pokroviteljstvo predsednika deželne sveta Furlanije-Julijske krajine Nema Gonana. Za posvet, ki je v prvi vrsti namenjen novinarkam oziroma ženskam, ki delujejo v svetu informacij, je pobudo že pred časom dala podpredsednica deželne sveta Augusta De Piero Barbina na pogovorih s predstavnicami avstrijske dežele Salzburg. Te so predlog takoj osvojile in celo prevzele v svoje roke glavno organizacijsko breme: posvet bo namreč v Salzburgu v začetku oktobra, udeležile pa se ga bodo novinarke in politične predstavnice obeh dežel.

Rimski motociklist lažje ranjen v Trstu

Mlad motociklist iz Rima se je včeraj popoldne lažje ponesrečil v prometni nesreči v mestnem središču. Sandro Beviglia, tako je 33-letnemu mladeniču, ki stanuje v Rimu, ime, se je peljal na svojem motornem kolesu znamke suzuki po Ul. Rismondo, ko je v križišču z Ul. S. Francesco treščila v motorno kolo lancia dedra, ki jo je upravljal Giuseppe Tuccio. Beviglio in njegovo sopotnico, 35-letno Antonello Antonelli, prav tako iz Rima, je vrglo na asfalt. Pri padcu se je najhuje poškodoval voznik. Z rešilcem Rdečega križa so ga skupno z Antonellijevo prepeljali v glavno bolnišnico, kjer so zdravniki ugotovili, da si je zlomil levo zapestje in se potokel po kolenskih. Sprejeli so ga na ortopedskem oddelku s prognozo okrevanja v 30 dneh. Antonellijevi so nudili le prvo pomoč in jo nato odslovili. Ozdravela bo v 8 dneh.

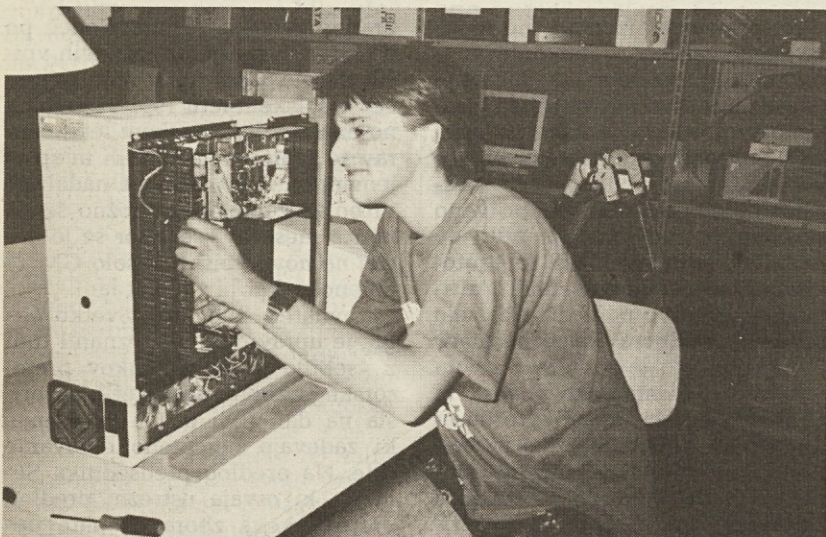
Nesreča motociklista sinoči v središču Žavelj

Sinoči malo pred 22. uro se je v Žavljah pripetila prometna nesreča, žrtev katere je bil 41-letni motociklist Giuliano Crevatin iz Ul. Montebello 38. Crevatin je s svojim motorjem peljal proti Trstu, ko je na blagom ovinku v središču Žavelj, v bližini bivšega vhoda v čistilnico Aquila, treščil v nasproti vozeči avtomobil. Motociklist si je v nesreči utrpel odprt zlom leve noge, zlomil si je tudi levo roko, zadobil pa je še vrsto drugih lažjih poškodb. Z rešilcem RK so ga prepeljali v glavno bolnišnico, kjer so ga sprejeli na ortopedskem oddelku. Okreval bo v 30 dneh.

Izvide o nesreči so opravili miljski karabinjerji, na mestu pa so posegli tudi gasilci iz Milj.

Dijake so »zaposlili« v podjetjih in delavnicah

Pozitiven obračun poletne prakse zavoda Stefan



Slovenski poklicni zavod za industrijo in obrt J. Stefan nudi že vrsto let svojim dijakom poleg šolskega dela tudi možnost preverjanja znanja in izkušenj v delovnem okolju. Delovna praksa poteka navadno v poletnih mesecih. V letošnjem juliju in avgustu so nekateri dijaki zavoda preživeli več dni v raznih podjetjih in tržaški in goriški pokrajini.

Letošnja praksa je pokrivala vsa delovna področja, saj so podjetja, ki so nam ponudila možnost dijaške prakse, segala od mehanske delavnice preko raziskovalnega centra do banke in trgovskega podjetja.

Dijaka elektronske smeri Mitja Kalc in Mattia Armani (IV. TEEI) sta svoje znanje preizkušala v MI-POT-u v Krmini, Lorenzo Zupin (IV. TEEI) pa v Elettri v Trstu. Marko Emili (IV. TEEI) in Aldo Pahor (III. RTV) sta se seznanila z delom Geofizikalnega observatorija pri Briščkih.

Z električnimi napeljavami tvrdke g. Stanislava Živca pa so se spoprijeli dijaki Maurizio Schi-

ulaz, Aljoša Danieli in Andrej Ban (vsi III. RTV).

S štetjem bankovcev v TKB so se ukvarjali Erik Husu, Marino Križman, Andrej Rupel in Marinika Zeriali, v openski Hranilnici in posojilnici pa Dimitrij Radetti. Vsi omenjeni dijaki so iz IV. TEEI.

Damjan Križman in Mitja Kokorovec (oba III. RTV) pa sta se mudila v podjetju Infordata.

Tudi mehanska smer je dijakom nudila možnost prakse v delavnicah in podjetjih. Tako sta Kristjan Mahnič in Martin Calzi iz II. URS spoznala mehansko delavnico Danila Križmančiča v Bazovici, Luciano Zeriali (IV. TMI) pa se je seznanil z delom v Elettri.

Žal se pa naši dijaki iz znanih razlogov letos niso mogli udeležiti praktične izkušnje v Iskri in Leku v Ljubljani, ki sta Zavodu sicer vsako leto nudila možnost dijaške prakse. Vključevanje dijakov v delovni proces prinaša dijakom samim pomembno delavno in človeško izkušnjo pa nudi možnost stika z didaktično pripravo bodočih delavcev.

ADRIAN SEDEVČIČ

V poletnem obdobju so komedije velikemu številu ljudi dobrodošle

Slovensko stalno gledališče v Trstu, ki je 28. julija odigralo 13. predstavo veseloigre »Moschetta« na Opčinah in s tem zaključilo prvi ciklus poletnih predstav, je tem prejšnji teden dodalo še štiri predstave in sicer v Zgoniku, Prebenegu, v Bazovici in na Proseku. V petek pa bo zaključna predstava v Kopru. Če bo vreme lepo, bo na prostem, sicer jo bo SSG odigralo v prostorih koprškega gledališča.

Predstava v Zgoniku je bila na igrišču pod županstvom, kjer se sicer odvijajo razni domači prazniki in šagre. Vreme je bilo ugodno in tudi obisk je bil dober. Naslednjega večera je bila predstava v Prebenegu, pravtako na prostem, v parku, ki je zelo primeren za takšne prireditve. To je bil prvi nastop našega gledališča na prostem v tej vasi, in tudi zato bi lahko bil obisk boljši.

Sledila sta še nastopa v soboto zvečer na dvorišču gospodarske zadruge v Bazovici, v nedeljo pa v dvorani Kulturnega doma na Proseku. Tudi tu so si organizatorji pričakovali večjega obiska.

Skupno je naše gledališče v tej poletni sezoni odigralo 17 predstav (v Kopru bo še v petek). Obiskovalci so pokazali, da so jim komedije v tem času še posebno pri srcu in si torej želijo, da bi gledališče s poletnimi sezonami nadaljevalo tudi v prihodnje. (N. L.)

gledališča

Gledališče Verdi

Jesenska simfonična sezona 1991
V petek, 13. t. m., ob 20.30 (red A) koncert orkestra Gledališča Verdi pod vodstvom Michela Tabachnika. Na programu P.I. Čajkovski s simfonio št. 6 »Patetično«, koncert za klavir in orkestro S. Prokofieva in Španski capriccio Rimskij-Korsakova.

Ponovitev v soboto, 14. t. m., ob 18. uri (red S).
Predprodaja vstopnic pri blagajni gledališča Verdi.

La Contrada - Gledališče Cristallo
Sezona 1991/92. V gledališču Cristallo in pri UTAT v Pasaži Protti lahko dvignete ali potrdite abonma.

razne prireditve

PD Kolonkovec — Ženjan 46. prireja 13., 14. in 15. septembra TRADICIONALNI PRAZNIK SOLATE. Delovalci bodo dobro založeni kioski. V soboto in nedeljo bo igral ansambel »L. Furlan«. Tradicionalno tekmovalje v sajenju solate bo na njivi A. Debellisa, Ul. Ventura 29, v soboto ob 16. uri. Vabljeni!

Otvoritev sezone 1991/1992 Agropop, Happy day in D. J. bo v petek, 13. septembra 1991 v diskoteki Euforia v Devinu od 21. ure do ... onemoglosti. Na razpolago je še nekaj vabil s popustom (5.000 lir), ki jih lahko dobite brezplačno v gostilni Silvester v nabrežini in v baru SKD Tabor na Opčinah. Pohitite!

Vaške skupnosti iz Gročane, s Peska in iz Drage prireajo v sodelovanju z občino Dolino 4. RAZSTAVO - SEJEM KMETIJSKIH PRIDELKOV KRASA, ki bo bo Gročani v soboto, 14. t. m. in v nedeljo, 15. t. m. Program: v soboto, 14. t. m., ob 15. uri odprtje razstave - sejma, od 20. ure dalje ples s ansamblom Times; v nedeljo, 15. t. m., ob 9. uri odprtje razstave - sejma, ob 15. uri pozdravi in nastop skupine godcev na diatoničnih harmonikah Glas harmonike od Domja, ob 19. ure dalje ples s ansamblom Happy day. Obiskovalcem bodo na razpolago tipične domače jedi in specialitete na žaru. Oba dneva bodo obiskovalci lahko kupili domače pridelke in si ogledali razstavo starega kmečkega orodja.

koncerti

Glasbeni sprehodi po Miramarskem parku

V nedeljo, 15. t. m. ob 9.45 (z začetkom v Miramarskem portiču) in ob 15.45 (z začetkom pri Labodjem jezeru) bo na sporedu drugi koncert komornega orkestra Opera Giocosa pod vodstvom Severina Zannerinija. Na programu bo šest Bachovih Brandenburških koncertov.

V primeru slabega vremena bo ob 21. uri na sporedu večerni koncert v Luteranski cerkvi na Trgu Panfili.

Milje - Gledališče Verdi

V soboto, 14. t. m., ob 21.30 bo, na pobudo Kulturnega krožka Globogas, v gledališču Verdi nastopila ameriška rock skupina FLESH TONES.

Predprodaja vstopnic pri UTAT v Pasaži Protti.

Luteranska cerkev - Trieste prima

Nocoj ob 20.30 bo na sporedu koncert »Poklon Mozartu«. Nastopil bo Chromas Ensemble. V organizaciji gledališča Verdi, Glasbene nagrade Città di Trieste in Združenja Chromas, se bodo koncerti vrstili do 9. oktobra.

Prodaja vstopnic pri blagajni gledališča Verdi (od 9. do 12. in od 16. do 19).

Danes ob 18.30 bo na sedežu Združenja trgovcev v Ul. S. Nicolò 7, srečanje s tržaškimi skladatelji v počastitev W.A. Mozarta.

Glasbeni september

V ponedeljek, 16. t. m., ob 20.30 bo v stolnici sv. Justa nastopil orglar LUDWIG DOERR. Na programu Bach, Mozart in Liszt.

V Palasportu pri Čarboli bo 7. oktobra, ob 21. uri na sporedu celovečerni koncert MARCA MASINIJA.

razstave

V TK galeriji je na ogled skupinska poletna razstava s posebnimi popusti.

V gledališču MIELA na Trgu Duca degli Abruzzi 3 bo na ogled do 13. t. m. razstava z naslovom SEDEM DNI V SLOVENIJI. Razstavljene so fotografije o vojni v Sloveniji, ki so jih posneli Igor Modic, Srdjan Živulović, Aleš Černivec, Jože Suhadolnik, Davorin Križmančič, Massimo Cetin in Giovanni Montenero. Razstavo je organiziral Fabio Amodeo v sodelovanju z Giovannijem Montenerom.

Na sedežu letovišarske ustanove v Miljah je na ogled razstava izdelkov, ki so jih pripravile udeleženke tečaja ENCIP za slikarstvo pod vodstvom Gabry Benci. Prvič razstavljajo Daniela Coga, Patrizia Del Fabbro, Patrizia Iacono, Elena Marcusa, Editta Tagliarini in Marina Zulich. Razstava bo odprta še danes in jutri od 10. do 13. ure.

V galeriji Juliet's Room v Ul. della Guardia bo do 13. septembra, od 18. do 21. ure, na ogled razstava DOMENICA BONIELLA.

V Devinu bo še danes in jutri odprta razstava izdelkov VI. tečaja slikarstva, ki ga je organiziral Nino Perizzi.

V občinski razstavnici dvorani v Miljah je na ogled skupinska razstava Giuliana Babudra, Giannija Bacchetti, Giuliane Balbi, Rada Jagodisa, Marinelle Perosa in Alberta Rocca.

V galeriji Bernini - Ul. Bernini 4 (Trg Sansovino) bo do 19. t. m. razstavljala svoja dela slikar Giacomo CIRAMI.

ČEDAD - V prostorih TKB in v galeriji Paolo Diacono razstavlja do 30. t. m. slikarka CLAUDIA RAZA.

kino

ARENA ARISTON (poletni kino) - 21.00 **Ghost (Fantasma)**.
EXCELSIOR - 17.00, 22.15 **Che vita da cani**, i. Mel Brooks.
EXCELSIOR AZZURRA - 17.30, 22.00 **Perché Bodhi Dharma e partito per l'Oriente**, r. Young-Kyun Bae.
NAZIONALE I - 16.30, 22.15 **Apache pi oggi di fuoco**, i. Nicholas Cage.
NAZIONALE II - 16.30, 22.15 **I ragazzi degli anni 50**.
NAZIONALE III - 16.00, 22.15 **Tartarughe Ninja 2 - Il segreto di Ooze**.
NAZIONALE IV - 15.45, 22.15 **Balla coi lupi**, r-i. Kevin Costner.
GRATTACIELO - 17.00, 22.15 **Il mago del furto**, i. Bruce Willis, Hudson Hawk.
MIGNON - 17.00, 22.15 **Come far carriera molto disonestamente**, i. Michael Caine.
LJUDSKI VRT - 21.00 **Il portaborse**, i. N. Moretti, S. Orlando.
EDEN - 15.30, 22.10 **Piaceri insaziabili di mogli in calore senza vergogna**, porn., □□.
CAPITOL - 17.00, 22.10 **Un bacio prima di morire**, r. James Dearden, □.
LUMIERE - 18.00, 22.15 **Il mistero von Bulow**, r. Barbet Schroeder, i. Glenn Close, Jeremy Irons.
ALCIONE - Zaprtlo.
RADIO - 15.30, 21.30 **Pandor anal porn.**, □□.

Prepovedano mladini pod 14. letom □ - 18. letom □□

izleti

Zveza upokojencev CGIL iz Nabrežine organizira ob priliki praznika grozdi izlet v VO (Colli Euganei) v nedeljo, 15. septembra. Za informacije tel. št. 200036 ob uradnih urah.

Društvo slovenskih upokojencev v Trstu, KRUT in Združenje aktivistov in invalidov NOB prirejata večdnevni izlet v Montecatini Terme in okolico. Prijave in informacije na sedežu organizacij v Ul. Cicerone 8/b, tel. 360324 jutri, 12. in v petek, 13. septembra.

včeraj - danes

Danes, SREDA, 11. septembra 1991
ERNA

Sonce vzide ob 6.38 in zatone ob 19.26
- Dolžina dneva 12.49 - Luna vzide ob 10.14 in zatone ob 20.21.

Jutri, ČETRTEK, 12. septembra 1991
GVIDO

PLIMOVANJE DANES: ob 5.20 najnižja -41 cm, ob 11.37 najvišja 51 cm, ob 18.01 najnižja -43 cm, ob 23.59 najvišja 28 cm.

VREME VČERAJ: temperatura zraka 23,2 stopinje, zračni tlak 1022,3 mb rahlo narašča, brezvetrje, vlaga 64-odstotna, nebo jasno, morje skoraj mirno, temperatura morja 21,2 stopinje.

ROJSTVA IN SMRTI

RODILI SO SE: Luca Marchesi, Giulia Salico, Letizia Bevilacqua, Diego Geri.

UMRLI SO: 82-letna Anna Pelan, 66-letni Pietro Gorgatto, 87-letna Maria De Franceschi, 52-letni Remigio Rusalen, 79-letni Angelo Sfregola, 86-letna Lucia Coslevaz, 85-letna Erminia Gaberz.

SLUŽBA LEKARN

Od ponedeljka, 9., do sobote, 14. septembra 1991

Normalen urnik lekarn: 8.30 - 13.00 in 16.00 - 19.30

Lekarne odprte od 13.00 do 16.00
Trg Cavana 11 (tel. 302303), Largo Osoppo 1 (tel. 410515).

BOLJUNEC (tel. 228124) - samo po telefonu za najnujnejše primere.

Lekarne odprte od 19.30 do 20.30
Ul. Cavana 11, Largo Osoppo 1, Ul. Settefontane 39.

BOLJUNEC (tel. 228124) - samo o telefonu za najnujnejše primere.

Nočna služba

Lekarna odprta od 20.30 do 8.30
Ul. Settefontane 39 (tel. 947020).

ZA DOSTAVLJANJE ZDRAVIL NA DOM TEL. 350505

URAD ZA INFORMACIJE KZE

Urad za informacije KZE deluje od ponedeljka do petka od 8. do 13. ure - tel. 573012.

ZDRAVSTVENA DEŽURNA SLUŽBA

Nočna služba od 20. do 8. ure tel. 7761, predpraznična od 14. do 20. ure in praznična od 8. do 20. ure.

Občina Devin-Nabrežina prireja tečaje za odrasle

ANGLEŠČINE eno uro in pol na teden od 14.10.1991 do 30.5.1992 150.000.— lir

NEMŠČINE eno uro in pol na teden od 14.10.1991 do 30.5.1992 150.000.— lir

SLOVENŠČINE eno uro in pol na teden od 14.10.1991 do 30.5.1992 150.000.— lir

PIANOLE/KITARE eno uro in pol na teden od 14.10.1991 do 30.5.1992

Interesenti lahko dvignejo vpisne pole v uradu za Sike z javnostjo in prevajanje (soba št. 20) občine Devin-Nabrežina tel. 200-421 - int. 17, od 9. do 11.30, od četrta 12. septembra do sobote 28. septembra 1991.

Nabrežina, 10.9.1991

mali oglasi

Trst - Ul. Baiamonti 3 - Tel. 820766

POHIŠTVO IN OPREMA

UNIVERZITETNA študentka daje lekcije iz angleščine in španščine. Telefon 308089.

V **NAJEM** dajem nebivajočim obnovljeno trosobno stanovanje z balkoni in ogrevanjem v bližini Drecher. Možnost opreme po izbiri. Ponudbe pod šifro »stanovanje« na Publiet, Ul. dei Montecchi 6 — Trst.

SUHA DRVA za kurjavo prodam po ugodni ceni. Tel. 421508 od 13. do 13.30 ali po 20. uri.

PRODAM lancia prisma 1600, letnik '86, 64.000 km, v dobrem stanju za 7.500.000 lir. Tel. 946635 ali 381616 - Simonič.

FRIZERSKI SALON MAJDA na Opčinah išče vajenka, ki naj bi imela malo prakse. Tel. 211359.

OSMICO je odprl Zvonko Ostrouška - Zagradec št.1. Toči črno in belo vino.

menjalnica

TUJE VALUTE			FIXING MILAN			BANKOVCI TRST		
Ameriški dolar		1269.—	1225.—	Japonski jen		9,395	9,20	
Nemška marka		748,200	743.—	Švicarski frank		853,880	842.—	
Francoski frank		219,940	216.—	Avstrijski šiling		106,315	105.—	
Holandski florint	...	664,140	658.—	Norveška krona		191,280	186.—	
Belgijski frank		36,315	35,50	Švedska krona		205,820	200.—	
Funt sterling		2197,200	2170.—	Portugalski eskudo	...	8,699	8,20	
Irski sterling		1997,400	1965.—	Španska peseta		11,944	11,30	
Danska krona		193,770	188.—	Avstralski dolar		1001,500	940.—	
Grška drahma		6,748	6,30	Jugoslov. dinar		—	26.—	
Kanadski dolar		1110,900	1080.—	ECU		1533,950	—	

BANCA DI CREDITO DI TRIESTE
TRŽAŠKA KREDITNA BANKA

Telef.: Sedež 040/67001
Agencija Domjo 831-131
Agencija Rojan 411-611
Filiala Čedad 0432/730-314

Včeraj in danes vrsta kakovostnih filmov na beneškem festivalu

Pretresljiv prikaz nekdanje Kitajske

BENETKE — Če je ob natrpanih priložnostih za poklicne gledalce značilno, da marsikdaj v duši popravljajo napisane besede, ker žive usedline (delno prezrtega) filma vrtajo v njih kot neutrudni žužek, je značilnost večplastnega filma vsekakor ta, da kliče po drugem ogledu in ponovnem vrednotenju. Herzogov *Klic kamna*, film »o Cerro Torreju« po nekaj dneh ni več toliko »gorski« film o posiljevanju narave s strani človeka, ampak pamphlet, ki zadeva sodobni sistem medijev. Kar pa ni običajno, je to, da se v prvi osebi vključuje vanj tudi kot predmet obravnave. Film o »medijsko-helikopterskem« naskoku gore govori namreč na na dveh nivojih: na prvem (mlad free-climber proti »Messnerju«) in na nivoju samorefleksije. Werner Herzog je s filmsko-helikopterskim posegom posnel medijsko-helikopterski pohod na goro. Vendar pa, kaj bi prežvekovali, ko je na razpolago zadosti svežih jedi.

Včerajšnji dan je bil sila bogat in kaže, da bo z današnjimi Godardi, Mihalkovi in Čaureliji še slastnejši. Oba filma v konkurenci sta bila na svojem področju presenečenje. Dramatična komedija *Kralj ribičev* Terryja Gilliama kot kvalitetno-zabavni ameriški proizvod, *Rdeče lanterne* kitajskega režiserja Zhang Yimouja kot kulturno-avtorski. *Kralj ribičev* je v bistvu aktualizirana pravljica o odrešilni moči svetega Graala, srednjeveškega keliha, ki ždi sedaj v neki palači sredi New Yorka. Jack je zaradi svojega besednega cinizma, ki ga je izvajal na radiu posredno povzročil pokol, sedaj pa kot zapit bivši disc-jockey sreča bivšega profesorja medievalistike, ki mu je bil blaznež takrat ubil ženo pred očmi. Več kot dve uri trajanja vsebujeata malo vsega, predvsem pa je domiselen scenarij, situacijska intuicija in poetika absurda tista, ki uspešno plete našo legendo za odrasle. Tudi zaradi odličnega Jeffa Bridgesa in nevdržnega Robina Williamsa je videti najzabavnejši film na Mostri, zabaven kot show, ki ga je režiser uprizoril na tiskovni konferenci: zakaj, čemu si film naredil? za denar, seveda.



Prizor iz filma *Kralj ribičev*

Terry Gilliam se je samostojno uveljavil s filmi *Brazil* in *Baron iz Münchhausna*, svojčas pa je bil eden od motorjev igralsko-avtorske skupine Monthy Python (*Smisel življenja*). Na Lidu se je prikazal tudi njegov bivši kolega Michael Palin, ki nastopa v filmu *Ameriški prijatelji* režiserja Tristrama Powella. Ljubezen zmaga nad predpisano akademsko abstinenco, ki jo naroča kodeks oxfordskega collegea. Profesor odkloni rektorat in se poroči z ameriško prijateljico, ki jo je spoznal med odihu v švicarskih Alpah. Zgodba preteklih dni kot tudi uglajen tekoč filmski jezik v tradicionalnem angleškem stilu.

Ljubezen ali njen zgodovinski surogat - priležništvo - je tema pretresljivega filma *Rdeče lanterne*. Režiser Zhang Yimou je bil leta 1988 v Berlinu nagrajen z zlatim medvedom za prvenec *Rdeče trsje*, s svojim zadnjim filmom pa je sedaj resen konkurent za nagrado. Zgodba je presunljiva in trpka. Dogaja se v 20. letih sredi severne Kitajske med zidovi palače veleposestnika Chena, ki ima po družinski tradiciji več žena, prvo, drugo, tretjo in še bivšo univerzitetnico Song Lian, ki se je za tako življenje odločila po smrti očeta v upanju na udobnejše življenje. Rdeče lanterne se vsak dan prižigajo na dvorišču tiste žene, ki je izvoljena družica za gospodarjevo noč. Edina, ki gospodarja silno ljubi, pa je mlada služkinja, ki si rdeče lanterne prižiga sama v svoji skromni sobi. Sicer pa je vodilo v tem ženskem gadjem gnezdu nevoščljivost, nezaupljivost, prevaranstvo. V palači obstaja tudi soba, kjer prešuštnice obešajo. Letni časi minevajo, namesto umrlih žena so prihajale in še bodo nove, sveže. Junakinja zblazni, »intelektualna« zavest ženske skupnosti pa ne odreši ustaljenega rituala. Režiserja zanima torej usoda posameznikov - v našem primeru žensk - sredi fevdalne družbe, ki je na Kitiskem v bistvu trajala do revolucije. Kdo pa vodi igro v zaprti palači? Gospodar, ki ga film nikoli ne pokaže od blizu ali v obraz, kakor bi bil (in res je) le nezavedni kolešček lastne zgodovinske določenosti. Fotografija je skopa in bistvena, naslanja se rdeče tone, režija je hladna, neopazna a izrazno nabita.

Ob filmskem sporedu pa potekajo na Lidu še druge dejavnosti. Poslovna in politična srečanja, kot je bil dogovor med kulturnima ministroma Francije in Italije Langom in Tognolijem o skladu 12 milijard v podporo filmskim prvcem obeh republik. Ali pa včerajšnja predstavitev spotov, ki jih je Woody Allen posnel za trgovsko mrežo Coop. O slednjih pa bodo gledalci lahko sami sodili, ko jih bodo našli... na krožniku.

ALEŠ DOKTORIČ

Spet polemika o lotizacijskih postopkih v Rai

RIM - V zadnjih dneh se je v Italiji spet vnela polemika zaradi politične lotizacije javne televizijske ustanove. Polemiko je tokrat zanelit tednik Panorama, ki je v svoji zadnji številki objavil podrobno mapo kadrovske zasedbe v radijskih in televizijskih dnevnikih Rai, predvsem pa domnevni politični ključ strankarske porazdelitve, po katerem so bili novinarji sprejeti v službo v državno radiotelevizijsko ustanovo.

Medtem ko sta direktorja dnevnikov prve in druge televizijske mreže ob tem članku molčala, je odgovorni urednik dnevnika na tretji mreži Alessandro Curzi včeraj dokaj iročno in zafrkljivo zavrnil obtožbe, nekoliko olja polemiki pa je prilil v zadnji izdaji dnevnika še Luciano Ceschia, ki je med pregledom časopisov prebral Curzijev odgovor.

K problemu se je včeraj povrnil na reviji »Il nuovo osservatore« član upravnega sveta Rai Sergio Bindi z namenom, da ogenj polemike ublaži s korcem vode. Po Bindijevi oceni je res, da so mesta v Rai porazdeljena po strankarskem ključu, vsekakor pa ne v tako ostrih terminih kot jo opisujejo nekateri. Prav tako je res, da obstajajo v okviru Rai primeri »militantnega novinarstva«, v glavnem pa so novinarji in tudi odgovorni uredniki resni profesionalci in ne dovolijo, da bi stranke vplivale na njihovo delo. Bindi tudi opozarja na nevarnost prevetlike protilotizacijske vneme, saj bi lahko na ta način postavili na zahtojno klop vsakogar, ki ima svoj politični nazor ali je tudi član neke stranke.

današnji televizijski in radijski sporedi

RAI 1
7.30 Dok.: Claudio Villa
8.30 Film: La pattuglia dei senza paura (krim., ZDA 1935, r. William Keighley, i. J. Cagney)
9.55 Film: Carosello napoletano (glas., It. 1964, r. Ettore Giannini, i. Paolo Stoppa)
11.55 Vreme in kratke vesti
12.05 Variete: Occhio al biglietto estate
12.30 Dok.: 30 let zgodovine
13.30 Dnevnik - tri minute
14.00 Film: Il romanzo di Milledred (dram., ZDA 1944, r. Michael Curtiz, i. Joan Crawford)
16.05 Variete: Jesenski Big
17.15 Zgodovina Italije
18.10 TV film: Inganni (i. Stephanie Powers)
19.00 Venezia Cinema 91
19.40 Almanah in dnevnik
20.40 Film: Un uomo chiamato cavallo (vestern, ZDA 1970, r. Elliot Silverstein, i. Richard Harris)
22.35 Filmske novosti
22.45 Dnevnik
23.00 Športna sredo: EP v odbojki, Italija-Jugoslavija, 0.30 IP v tenisu, vmes (24.00) vesti in vreme

RAI 2
7.30 Nanizanke in risanke
9.50 Ena rastlina na dan
10.05 Film: Guai ai vinti (dram., It. 1955, r. Raffaello Matarazzo)
11.40 Nanizanki: Lassie
12.10 Nadaljevanke: La clinica nella Foresta Nera
13.00 Dnevnik - ob trinajstih
13.45 Aktualno: Superssoap - Segreti per voi
13.50 Nad.: Quando si ama, 14.20 Santa Barbara
15.10 Variete: Gazebo
16.15 Film: I temerari del West (vestern, ZDA 1964, r. H. Daugherty)
17.30 Kratke vesti
17.35 Variete: ... e l'ultimo chiuda la porta
18.30 Dnevnik in šport
18.45 Nanizanka: Hill Street
19.45 Dnevnik in šport
20.30 TV film: Come stanno bene insieme (dram., It. 1988, r. V. Sindoni, i. Stefania Sandrelli)
22.20 Mixer dokumenti
23.15 Nočni dnevnik
23.30 Vreme, vesti, horoskop
23.35 Variete: Gli antenati 2
0.05 Film: Rita Sue e Bob in più (kom., VB 1987, r. Alan Clarke)

RAI 3
12.25 Film: Il tiranno di Padova (zgod., It. 1946, r. Max Neufeld, i. Clara Calamai)
14.00 Deželne vesti
14.30 Popoldanski dnevnik
14.45 Dok.: Šola se obnavlja
15.45 Sport: IP v balinanju, 16.15 tenis - turnir Chalenger
17.00 Film: Il mistero del tempio indiano (pust., It. 1963, r. Mario Camerini, i. Senta Berger)
18.45 Dnevnik, športna rubrika Derby in vreme
19.00 Dnevnik
19.30 Deželne vesti
19.45 Blob v Benetkah
20.05 Variete: Non è mai troppo tardi
20.30 Film: Agente 007 - Bersaglio mobile (krim., VB 1985, r. John Glen, i. Roger Moore, Tanya Roberts)
22.40 Dnevnik
22.45 Nan.: I Professionals - Controspionaggio
23.40 Dnevnik in vreme
0.30 Film: Dolce assenza (dram., It. 1986, r. Claudio Sestieri)
2.10 Blob v Benetkah

TV Slovenija 1
8.50 Video strani
9.00 Mozaik (pon.), otroška oddaja: Živ žav (pon.)
9.55 Nad.: V senci smrti
10.40 Omizje (pon.)
15.20 Video strani
15.30 Sova (pon.), vmes nanizanka Skupni računi in nad. V senci kobre
16.55 Poslovne informacije
17.00 Dnevnik
17.05 Mozaik. Dokumentarca: Španski pozabljeni gozd, 17.35 Kanada
17.50 Spored za otroke in mlade: Saj si vendar punca (Reisner, izvaja SNG Maribor)
19.05 Risanka
19.15 TV okno
19.30 Dnevnik
19.55 Vremenska napoved
20.05 Film tedna: Marie (dram., ZDA 1985, r. Roger Donaldson, i. Sissy Spacek, Jeff Daniels)
22.00 Dnevnik in vreme
22.25 Druga godba: Mala dušačka muzika (Češka)
22.50 Nočni program Sova, vmes nan. Alf in nadaljevanke V senci kobre (zadnji del)
0.10 Video strani

TV Koper
17.30 Športni pregled
18.30 Risanke
18.50 Oddaja v slovenščini: Odprta meja
19.00 TVD Stičiče
19.25 Video agenda
19.30 Otroška oddaja: Lanterna magica, vmes nan. La guerra di Tom Grattan
20.00 Rubrika
20.30 Poletna oddaja: Capodistria per amica...
21.00 Nan.: Buck Rogers
21.50 Dokumentarna oddaja: Čuda sveta
22.20 Dnevnik
22.30 Nan.: Agente Pepper
23.20 Rubrika o športu

TV Slovenija 2
17.00 Slovenci v zamejstvu
17.30 Regionalni programi TVS-Studio Koper
19.00 TV Slovenija 2 - Studio Maribor, Poslovna borza, 19.15 TV Ruleta
19.30 Dnevnik ORF
20.00 Danes v skupščini
20.30 Nikola Šubič - Zrinjski (I. Zajc, HNK Split)
22.55 Svet poroča
23.50 Yutel

CANALE 5
7.00 Dokumentarec
8.30 Nanizanka: Bonanza
9.35 Film: Catene (dram., it. 1949, r. Raffaello Matarazzo, i. Amedeo Nazzari)
11.45 Kviza: Il cercaparoole, 11.50 Il pranzo è servito
12.40 Variete: Non è la RAI
12.55 Canale 5 News
14.25 Kviz: Il cercaparoole
14.30 Aktualno: Forum, 15.00 Agenzia matrimoniale, 15.30 Ti amo parliamone
16.00 Otroški variete: Bim bum bam in risanke
18.00 Kvizi: OK il prezzo è giusto, 19.00 Cos'è cos'è, 19.45 Il gioco dei 9, 20.20 Il guastalettere, vmes (19.40) Canale 5 News
20.25 Variete: Il TG delle vacanze (vodijo I Tretre)
20.40 Glasbena oddaja: Sapore di Mare (vodi Luca Barbareschi)
22.45 Nan.: Casa Vianello
23.15 Variete: Maurizio Costanzo Show, vmes (24.00) News
1.20 Variete: Il Tg delle vacanze
1.35 Programi non stop

RETE 4
8.00 Nanizanka: Lou Grant
8.50 Nadaljevanke: La valle dei pini, 9.30 Señorita Andrea, 10.05 Per Elisa, 11.00 Valeria
11.50 Otroški variete: Ciao Ciao in risanke
13.40 Variete: Buon pomeriggio (vodi P. Rossetti)
13.45 Nadaljevanke: Sentieri, 14.45 Piccola Cenerentola, 15.20 Señora, 16.00 Riviera, 16.45 Stellina, 17.20 La valle dei pini
17.55 TV4 Novice
18.00 Nadaljevanke: General Hospital, 18.30 Febbre d'amore
19.00 Risanke: Lady Oscar - La contessa di Polignac
19.40 Nad.: Primavera
20.30 Film: Capitan Newman (dram., ZDA 1963, r. David Miller, i. Gregory Peck, Tony Curtis)
23.00 Film: Apocalypse Now (dram., ZDA 1979, r. Francis Ford Coppola, i. Robert Duvall, Marlon Brando)
1.30 Nanizanke: I Jefferson, 2.00 Charlie's Angels
3.00 Programi non stop

ITALIA 1
7.00 Otroška oddaja
8.30 Odprti studio
9.05 Nanizanke: SuperVicky - La verità, 9.30 Chips - La dottoressa, 10.30 Magnum P.I. - Disperso in azione
11.30 Odprti studio
11.45 Variete: Drive In Story
13.45 Film: Vacanze matte (kom., ZDA 1985, r. James Frawley, i. Stephen Geoffrey, Cameron Dye)
15.30 Nanizanke: Il mio amico Ultraman - Il diario di Andrew, 16.30 Supercar - Il rovescio del computer, 17.30 A-Team - La taglia
18.30 Odprti studio
19.00 Nanizanka: I ragazzi della merendina
20.00 Variete: Mai dire Banzai
20.30 Nanizanka: Andy & Norman - Non svegliate l'eroina (i. Andrea Brambilla, Nino Formicola)
21.45 Nogomet: Atletico Madrid-Milan)
23.45 Variete: Playboy Show
0.15 Odprti studio
0.30 Programi non stop

ODEON
13.00 Risanke
14.30 Film: Sinbad contro i sette Saraceni (pust., i. Gordon Mitchell)
16.00 Film: Indians (vestern, ZDA 1975, r. R.T. Hefron, i. Sam Elliott)
17.45 Film: Attenti a quella pazza Rolls-Royce (kom., 1980, r.-i. Ron Howards)
19.30 Risanke
20.30 Film: Tutto il segreto della passione (dram., 1980, r. Bob Brooks, i. Bruce Dern)
22.00 Rubrika o zdravju
22.30 Film: Basta con la guerra, facciamo l'amore (kom., 1974, r. Andrea Bianchi, i. Jacques Dufilho)

TMC
8.30 Risanka: Snack
9.00 Nanizanke: Il fantastico mondo di Mr. Monroe, 9.30 Il ritorno del Santo
10.30 Strike Force
11.30 Rubrika: Ženska TV
13.00 Dnevnik in šport
13.40 Nadaljevanke: Gabriela
15.15 Film: Memorie di famiglia (dram., ZDA 1975, r. Alex Segal)

17.05 Film: Una giardinetta per Nick (kom., ZDA 1983, r. Robert Butler, i. Paul Le Mat)
19.00 Nanizanka: Matlock
20.00 Vesti: TMC News
20.30 Aktualno: In Onda
20.55 Nogomet: Anglija-Nemčija (iz Wembleya)
22.55 Večerne vesti
23.10 Top sport - EP v odbojki: Italija-Jugoslavija
1.00 Film: Le due sorelle (krim., ZDA 1978, r. Robert day, i. Shelley Winters)

TELEFRIULI
10.45 Telefriuli non stop
15.30 Zgodovina Pop glasbe
16.00 Film: La taverna dei sette peccati (dram.,)
17.20 Nan.: Vita con il padre, 18.00 Serpico
19.00 Dnevnik
19.30 Nan.: La guerra di Tom Grattan, 20.00 Si è giovani solo due volte, 20.30 Quando suona la sirena
21.15 Nad.: Bambole
22.15 Nan.: Vita con il padre
22.45 Dnevnik
23.15 Film: I quattro re (krim., i. Peter Falk)

TELE 4
(Se povezuje s sporedi Italia 1)
Lastne oddaje:
19.30 Dogodki in odmevi

RADIO TRST A
13.00, 19.00 Dnevnik; 8.00, 14.00, Poročila; 7.20 Dobro jutro, vmes Koledar; 8.10 Na počitnice (pon.); 8.50 Priljubljene melodije; 9.30 Roman: Mrtve duše (Gogolj, r. Janez Povše, 3. del); 9.45 Potpuri; 10.00 Pregled tiska; 10.10 S koncertnega repertoarja; 11.30 Slovenska lahka glasba; 12.00 Razglednice iz Španije; 12.20 Evergreeni; 12.40 Tržaški oktet v gledališču Miela v Trstu; 12.50 Orkestralna glasba; 13.20 Narodnozabavna glasba; 13.35 Clovek v mejnih situacijah; 14.00 Deželna kronika; 14.10 Poletni mozaik; 16.00 Dvojezičnost in identiteta; 16.30 Rock zvezde; 17.00 Kulturna kronika; 17.10 Klasični album: Franz Liszt; 18.00 Jugoslavija po letu 45; 19.20 Zaključek sporedov.

RADIO SLOVENIJA
5.00, 6.00, 6.30, 7.30, 8.00, 9.00, 10.00, 11.00, 12.00, 13.00, 14.00, 18.00, 19.00, 21.00, 23.00 Poročila; 6.35 Vremenska napoved; 6.50 Dobro jutro, otroci; 7.00 Jutranja kronika; 8.15 Obvestila in glasba; 9.20 Dnevnikov odmev; 12.05 Na današnji dan; 12.30 Kmetijski nasveti; 13.00 Do 13.00; 13.20 Obvestila; 15.00 Radio danes, radio jutri; 15.30 Dogodki in odmevi; 16.00 Obvestila in čestitke poslušalcev; 17.00 Studio ob 17.00; 19.30 Obvestila in glasba; 19.45 Lahko noč, otroci; 20.00 Koncert za besedo: Živali; 20.25 Naši interpreti; 21.05 Knjižni trg; 21.30 Odlomki iz opere Gorenjski slavček; 22.00 Zrcalo dneva; 22.30 Zname melodije; 23.05 Literarni nokturmo; 23.15 Nočna glasba.

RADIO KOPER (slovenski program)
7.30, 13.30, 14.30, 16.30 Poročila; 19.00 Dnevnik; 6.00 Za dobro jutro; 6.10 Vremenska napoved in prometni servis; 6.30 Jutranjik in cestne informacije; 7.00 Kronika; 7.30 Dnevni pregled tiska; 7.35 Kulturni servis; 8.00 Prenos Radia Slovenija; 10.35 Prenos Vaja 202; 13.00 Na valu Radia Koper; 13.15 Od enih do treh; 14.35 Pesem tedna; 15.30 Dogodki in odmevi; 16.00 Glasba po željah; 17.30 Primorski dnevnik; 18.00 Glasbene aktualnosti; 18.35 Glasbene želje po telefonu; 19.30 Prenos Radia Slovenija.

RADIO KOPER (italijanski program)
6.15, 8.30, 9.30, 10.30, 13.30, 14.30, 16.30, 17.30, Poročila; 7.15, 12.30, 15.30, 19.30 Dnevnik; 8.40 Vsega po nekaj; 9.00 Uganje; 9.35 Popevka po želji; 10.00 Na prvi strani; 10.40 Družinsko veselje; 11.00 Srečanja; 12.00 Glasba po željah in čestitke; 14.40 Pesem tedna; 14.45 Edig Galletti; 15.00 Komeditant; 16.00 Poletna oddaja; 16.15 Rock-onario; 16.30 Summersong; 17.00 Telefonski pozivi v živo; 17.35 Ploščice; 17.50 Poletni koncert; 18.00 Alphabet Street; 18.30 Souvenir d'Italy; 19.00 Najlepše; 20.00 Nočni program.

RADIO OPČINE
7.30, 13.30, 17.30 Poročila; 10.00 Matineja in obvestila; 17.00 Pogovor z vedeževalko: Vas zanima vaša prihodnost?; 19.00 Glasba po željah; 20.30 Pogovor z odvetnikom in ostali Trst.

Ministrica za priseljence Boniverjeva je bila včeraj tudi v Gorici Ne gre zbuhati alarmizmov - moramo pa biti pripravljeni na val beguncev

Ministrica Margherita Boniver, ki v vladi odgovarja za vprašanja priseljencev, ki pa opravlja, kakor je sama naglasila, predvsem nalogo koordinatorja, je po včerajšnjem obisku v Trstu in srečanju s prefekti štirih pokrajin, predstavniki Dežele in varnostnih in vojaških organov, imela daljši pogovor na goriškem županstvu in nato še srečanje na sedežu Pokrajine, kjer jo je sprejel Predsednik Gino Saccavini s sodelavci.

Srečanje na Pokrajini je bilo sicer zelo kratko, zato pa toliko bolj neposredno in prijazno. Saccavini je v nagovoru posebej omenil tudi prisotnost slovenske narodnostne skupnosti na Goriškem.

Obisk v naši deželi sodi v okvir ciklusa informativnih srečanj, ki jih namerava predstavnica vlade čimprej opraviti tudi v drugih krajih države, da bi bili, pravočasno in primerno kos morebitnemu množičnemu prihodu beguncev iz Jugoslavije in tudi drugih držav vzhodne Evrope. Do obiska prihaja v trenutku stalnega naraščanja napetosti v sosednji državi, posebej na Hrvaškem, in torej se ni mogoče izogniti vtisu, da je do obiska prišlo prav pod vplivom dogodkov pri sosedih.

Predstavnica vlade je na izrecno vprašanje, če ocenjuje možnost prihoda množice beguncev kot zelo verjetno, dejala da so zaradi položaja v Jugoslaviji zelo zaskrbljeni in da zelo budno spremljajo dogajanje, množičnega prebega pa zaenkrat ne pričakujejo. Po drugi strani so bile Izkušnje z Albanci dovolj poučne in treba je biti pripravljeni tudi na tako možnost.

Pogovor na županstvu, ki so se ga udeležili tudi goriški Prefekt, kvestor in vrsta drugih visokih funk-

cionarjev, je trajal več kakor eno uro, potekal pa je za zaprtimi vrati. Kakor smo kasneje, posredno izvedeli, je župan Scarano ministroco seznanil s možnimi rešitvami v primeru množičnega dotoka beguncev.

Predvsem pa je Scarano opozoril na večplastnost vprašanja, ki bi ga bilo treba začeti reševati tudi v sodelovanju s Slovenijo, saj bi prvi pritisk ob morebitnem množičnem begu iz južnih območij države, doživeli prav v Sloveniji.

Ob uresničitvi najbolj črnih napovedih, bi se utegnilo v Gorico zgrniti od 30 do 40 tisoč beguncev. Prvo vprašanje, ki bi ga bilo treba rešiti je ureditev prehodnega zbirnega centra. Za to že obstaja načrt — v okviru službe civilne zaščite — ureditve takega centra na območju miranskega letališča. Brez velikih težav pa bi lahko v Gorici nudili začasno zatočišče nekaj tisoč beguncem iz sosednjega novogoriškega območja, z namestitvijo pri posameznih družinah ali v javnih strukturah. "Seveda upam, da to nikoli ne bo potrebno", nam je dejal župan.

Na izrecno vprašanje, če bi v tem primeru proti beguncem uveljavljali zakon Martelli, je Boniverjeva dejala, da bi to vprašanje vsekakor morali obravnavati posebej, saj tak eksodus ni mogoče primerjati s prihodom prvega in drugega vala Albanskih beguncev.

Boniverjeva je tako na županstvu, kakor na pokrajini posredno povedala, da je zmeren optimist in da verjame, da bo posredovanje Evropske skupnosti vendarle vplivalo na prekinitev državljanske vojne na Hrvaškem in na ureditev razmer v Jugoslaviji.

Ni pa mogoče z druge strani izključiti možnosti, da bi dogajanje šlo v drugačni smeri.

Mednarodni violinski natečaj R. Lipizer Nastopi v zaključni fazi Drevi znani prvi finalisti

Tekmovalni del 10. mednarodnega violinskega natečaja Lipizer prehaja v živo. Včeraj popoldan so se namreč v Kulturnem domu že pričeli nastopi polfinalistov. Mednarodna žirija ni imela lahkega dela, da je izbrala 15 najboljših violinistov. Nastop v polfinalu so včeraj opravili Daniel Liviu Prunaru (Romunija), Brunilda Myetari (Albanija), Mario Korunić (Hrvaška), Ozcan Ulucan (Turčija), Suela Mullaj (Albanija) in Olivier Pons (Francija). Danes (ob 10. uri) bodo nastopili Fabrizio Von Arx (Italija), Maki Itoi (Japonska) in Barbara Burgdorf (Nemčija), popoldne pa, od 15.30 dalje, bodo na vrsti Luminita Virginia Burca (Romunija), Klodiana Skenderi (Albanija) in Biei Murata (Japonska), zvečer - nastopi se bodo pričeli ob 20.30 - pa še Yuki Hori (Japonska), Friedemann Amadeus Treiber (Nemčija) in Movses Pogossian (Armennija).

Žirija, ki jo vodi glasbenik Firmo Sifonia, bo že nocoj izbrala šesterico finalistov, ki bodo jutri nastopili v Verdijevem gledališču, kjer bodo ob spremljavi komornega orkestra Sudetov podali več Mozartovih koncertov. V petek in

soboto pa bo finaliste spremljal simfonični orkester Sudetov pod vodstvom dirigenta Jožefa Wilkomirskega. Zaključni nastop in nagrajevanja bosta na sporedu v nedeljo zvečer. Naj opozorimo še na 9. mednarodno posvetovanje o violini, ki bo ta petek in soboto v konferenčni dvorani na razstavišču pri ločniškem mostu.



obvešča, da bo vpisovanje gojencev za šolsko leto 1991/92 v podružnico glasbene šole

V Doberdobo danes, 11. t.m. od 16. do 18. ure na sedežu KD Jezero.

V Števerjanu bo vpisovanje jutri, v četrtek, 12. t.m. od 16. do 18. ure na sedeži KD Briški grič.

V Gorici sprejemajo prijave gojencev na sedežu v ulici della Croce, do 13. t.m. od 10. do 14. ure.

Popravek

V članku Razmišljanje ob petkovi slovesnosti na Dobrovem — pismo uredništvu, ki smo ga objavili včeraj na 9. strani, se je med prepisovanjem vrnila neljuba napaka, ki bistveno spreminja smisel zadnjega odstavka. Drugo stavek v zadnjem odstavku pravilno glasi: "Toda delitve (socialne, idejne, politične, intelektualne), o katerih govori pesnik, ostajajo". Oproščamo se za napako.

koncerti

V župnijski cerkvi v Podgori bo drevi, ob 20.30, koncert zbora Shola Cantorum Zbor, ki ga sestavljajo v glavnem mladi, bo izvajal skladbe Palestrine, Lottija, Berthiera, Cerina, Sequerija, Stefanija, Kirbe in Cristova.

razna obvestila

Občinska uprava v Doberdobo vabi danes, v sredo, 11. t.m. ob 19.30 na srečanje vse kmete in vinogradnike. Govor bo o novih predpisih glede prodaje kmetijskih pridelkov na domu. Problematika zadeva zlasti vinogradnike, oziroma tiste, ki občasno odpirajo osmice za prodajo vina in drugih domačih pridelkov. Srečanje bo v glasbeni šoli.

kino

Gorica

CORSO 18.00-22.00 »I delitti del gatto nero«. Režija S. King. Prepovedan mladini pod 14. letom.

VERDI 17.15-22.00 »Nato il 4 luglio«. Prepovedan mladini pod 14. letom.

VITTORIA Danes zaprto.

Nova Gorica

SOČA (Kulturni dom) 18.30-20.30 »Na bojni črti«.

SVOBODA (Šempeter) Danes zaprto. Jutri ob 20.30 »Ko jagenjčki obmolknijo«.

DESKLE Danes zaprto. Jutri ob 20.00 »Ognjemet strasti«.

DEŽURNA LEKARNA V GORICI
Bassi Rita - Don Boscova ulica 175 - tel. 32515.

DEŽURNA LEKARNA V TRŽIČU
Občinska lekarna št. 1 - ul. Terenziana 26 - tel. 482787.

pogrebi

Danes ob 9. uri Silvano Komavli iz splošne bolnišnice v Gradežu, ob 9.30 Felice Grassi iz splošne bolnišnice na glavno pokopališče, ob 11. uri Antonia Perco, vd. Padovan iz Trsta v cerkev in na pokopališče v Ločniku, ob 11. uri Marija Oblak, vd. Pahor iz bolnišnice Janeza od Boga v cerkev na Svetogorski Ulici in na glavno pokopališče, ob 12.10 Paul Sasson iz bolnišnice Janeza od Boga v Tržič, ob 12.30 Rosario De Natale iz Ulice Arcadi 5 v cerkev sv. Justa in na glavno pokopališče, ob 13.15 Bruno Pasian iz splošne bolnišnice v Terzo d'Aquileia, ob 13.15 Ernes Passon iz splošne bolnišnice v Pozzuolo del Friuli.

MPZ Oton Župančič iz Štandreža sočustvuje z družino Milčeta Povšiča ob izgubi matere.

Zaskrbljenost zunanjetrgovinskih operaterjev

Predsednik Trgovinske zbornice dr. Enzo Bevilacqua in predsednik goriške delegacije mešane italijansko jugoslovanske zbornice Hadrijan Corsi sta se v Pordenonu sestala s podtajnikom v Ministrstvu za zunanjo trgovino Albertom Rossijem. Predstavniku vlade sta predložila težave in zaskrbljenost zlasti zunanjetrogovinskih operaterjev spričo dolgotrajne krize v Jugoslaviji, njenih posledic na blagovno in monetarno poslovanje in tudi posledic nekaterih ukrepov na italijanski strani. Tako povzroča dokajšnjo zaskrbljenost odločitev ustanove SACE, ki je začasno prekinila zavarovanje izvoznih poslov v Jugoslavijo.

Tak ukrep je povezan z velikim političnim rizikom, je dejal namestnik ministra. Vsekakor bi ustanova SACE lahko priskočila na pomoč operaterjem, oziroma deloma preklcala odločitev v primeru, ko bi se v operacije vključile tudi lokalne banke, z odpiranjem kreditov pri jugoslovanskih zavodih.

Dr. Bevilacqua je podtajniku Rossiju izrazil tudi vrsto pomislekov glede napovedanega odprtja Centra za storitve v Trstu, ki naj bi deloval v okviru ustanove ICE.

Tesnejše sodelovanje med Kmečko banko in združenjem ASCOM glede kreditiranja



Sodelovanje med Kmečko banko in združenjem goriških trgovcev Ascom bo v prihodnje še tesnejše, v obojestransko korist. V ponedeljek sta namreč na sedežu združenja goriških trgovcev Predsednik upravnega sveta Kmečke banke Ksaverij Leban in predsednik združenja Ascom Sergio Rovis, podpisala poseben sporazum. Gre za konkretne olajšave pri uporabi kreditov, ki jih bodo pri bančnem zavodu deležni vsi člani

trgovskega združenja. Kmečka banka želi na ta način aktivno pomagati pri krepitvi trgovske dejavnosti, kakor tudi pri premagovanju sedanjih (trenutnih) težav povezanih s krizo v Jugoslaviji.

Izvedenci Kmečke banke so pripravili poseben kreditni paket, ki naj bi naletel na precejšnje zanimanje s strani članov združenja. V posebnem odstavku jemlje namreč v pretres tudi sedanje krizno

obdobje, ki spričo institucionalne in gospodarske krize v bližnji Sloveniji in Jugoslaviji močno preizkuša tudi naše obmejno gospodarstvo.

Na sliki (foti Čubej): **predsednik Kmečke banke Ksaverij Leban (levo) in predsednik združenja Ascom Sergio Rovis (desno) med podpisom sporazuma.**

Fotografska razstava o Mozartu

Institut za mittelevropska kulturna srečanja bo 200-letnico Mozartove smrti obeležil z zanimivo fotografsko dokumentarno razstavo. Odprli jo bodo v soboto, 14. t.m. ob 18. uri v palači Lantieri na Trgu sv. Antona. Razstava obsega nad 150 fotografij, pripravili pa so jo s sodelovanjem avstrijskega konzulata v Trstu, avstrijskega ministrstva za zunanje zadeve in avstrijskega kulturnega instituta iz Milana.

Na slovesnosti ob odprtju bo govoril prof. Quirino Principe, docent na konzervatoriju v Milanu, odličen poznavalec zgodovine glasbe in, med drugim, avtor dveh monografij o Mahlerju in Strausu.

Osem ekip je sodelovalo na turnirju balinanja za memorial J. Cotiča



V soboto se je v Sovodnjah (na sliki - foto Čubej) in na Vrhov odvijal 3. balinarski turnir za memorial Janka Cotiča. Tekmovanje so priredili člani društva slovenskih goriških upokojencev. Nastopilo je osem ekip, najuspešnejši pa so bili balinarji iz Solkana, ki so v velikem finalu tesno odpravili sovrstnike iz Šempetera. Pred tekmovalcem je udeležence pozdravil predsednik društva Miladin Černe, nato so nesli cvetje na grob Janka Cotiča. Končni vrstni red tekmovalcev: 1. Solkan, 2. Šempeter, 3. Sežana, 4. Upokojenci Gorica, 5. Renče, 6. Vrh, 7. Mak Standrež, 8. Nova Gorica.

Pokrajina pripravljena ponovno preučiti načrt o Soškem parku

Goriška pokrajinska uprava namerava ponovno preučiti dosedanja usmeritev in načrte glede varstva okolja s posebnim ozirom na načrtovani Soški park. O teh vprašanjih je tekla beseda na nedavnem srečanju med Predsednikom Pokrajine Ginom Saccavinijem in pokrajinsko svetovalko SDL Aleksandro Devetak, ki predseduje stalni komisiji za kulturo.

Po mnenju Devetakove bi morali obstoječi načrt varstva in ovrednotenja območja reke Soče dopolniti, oziroma raztegniti na celotno področje, torej tudi na območje v zgornjem toku reke, v Sloveniji. S takim izhodiščem se strinja tudi Predsednik Pokrajine Saccavini.

Devetakova je nadalje naglasila, da bi načrtovano zavarovano območje smiselno in vsebinsko povezoval in dopolnjeval muzej s sedežem v Zagorju. Za tako ustanovo je bila že tudi ugotovljena primerna lokacija v poslopju nekdanje graščine Alimonda.

Tu naj bi bili na enem mestu prikazani različni aspekti reke, kot povezovalke različnih naro-

dov in kultur pa tudi kot oblikovalke določenega načina življenja ljudi od nje. Prikazane naj bi bile geografske in rastlinske zanimivosti in posebnosti, zgodovinska dogajanja, gospodarske dejavnosti povezane z veliko reko.

Predsednik Pokrajine Saccavini je izrekel pripravljenost, da se preučijo možnosti pridobivanja finančnih sredstev za prenavo in preureditev poslopja, kakor tudi, da se, ustanovi posebna komisija v kateri naj bi sodelovali tudi predstavniki iz Slovenije.

izleti

Institut za socialno in versko zgodovino vabi na ogled osrednje razstave ob 200-letnici Mozartove smrti, na gradu Klessheim v Salzburgu. Izlet bo 5. in 6. oktobra in bo združen tudi z udeležbo na koncertu. Pojasnila nudijo zainteresentom v knjižarni "L. Faidutti" v ulici Oberdan, medtem ko za logistične zadeve skrbi turistični urad Apiani.

SPD Gorica priredi v nedeljo 15. t.m. izlet na Creto Forato, 22.t.m. pa na Mojstrovko. Prevoz z lastnimi sredstvi. Pojasnila po tel. 30995.

V Novi Gorici predstavili repertoar PDG in SGAJ

Pogledi v sodobnost

September je čas, ko v slovenskih gledališčih spet završi: stečejo priprave na novo sezono, teatri pripravljajo tiskovne konference, da občinstvo seznanijo z repertoarji, igralci, režiserji in drugi oblikovalci odrske predstave pa se zbirajo na vajah, saj bodo oktobra že prve premiere. Tem zakonom se ni izognilo niti Primorsko dramsko gledališče, ki je v ponedeljek v Novi Gorici priredilo srečanje z novinarji. Po besedah direktorja PDG Tomice Dumančiča se novogoriški teater nahaja v težkem finančnem položaju, tudi lanske sezono so zaključili z rahlo izgubo, kljub temu pa bodo v novi sezoni skušali realizirati vse, kar so načrtovali, tudi dokončati gradnjo novega kulturnega doma, v katerega naj bi se dokončno vselili septembra prihodnjega leta. Ambicije PDG so, kljub vsem zagatam, precejšnje. Novi umetniški vodja PDG Marko Sosič je sestavo repertoarja označil sicer za »študijsko« (glede na njegovo prvo tovrstno službo), v svojo vizijo oblikovanja umetniškega gledališkega sporočila pa je vključil vrsto faktorjev: zgodovino samega novogoriškega teatra, razsežnost zemljepisnega prostora, specifiko kraja in ljudi ter seveda osebno gledanje na estetiko gledališča. Glede na vse to je nastala abonmajska ponudba, ki sloni na petih lastnih

produkcijah in gostovanju enega izmed slovenskih gledališč.

Že v začetku oktobra bo prva premiera v novi sezoni. Člani Primorskega dramskega gledališča ta čas že študirajo »Tramvaj pozele- nje« Tennesseeja Williamsa. Delo režira Dušan Mlakar. Za november je predvidena premiera kome- dije »Poskrbi za Amelijo« George- sa Feydeauja v režiji Borisa Kobala, decembra pa bo pred gledalci Sosičeva gledališka adaptacija slavne Mozartove opere »Čarobna piščal« v režiji samega Marka Sosiča. Preostali premieri bosta »Pokopani otrok« Sama Sheparda (režija Dušan Jovanovič) in Jančarjeva dramatisacija novele A. P. Čehova »Dvoboj« (režija Zvone Šedlbauer). Za gostovanje kakega slovenskega gledališča je prostor še odprt. Novost letošnje sezone sta dve predstavi na malem odru (ki pa ne sodita v program obon- maja). Gre za »Krasne dneve« Samuela Becketta, ki jih bo režiral zagrebški režiser Vlado Habunek (premiera predvidoma februarja) in »Petnajstminutnega Hamleta« Toma Stopparda, kar bo režiral Marko Sosič. Vaje za to predstavo so tudi že v teku, saj bo premiera že prihodnji mesec. Ob vsem tem bo seveda nekaj ponovitev iz prejšnje sezone, predvsem gre tu za otroške predstave in tiste, ki so pri občinstvu doživele največ us-

peha. Umetniški vodja novogoriškega gledališča Marko Sosič je tudi poudaril, da nameravajo nadaljevati s stiki s poljskimi in češkimi gledališči, utreti pa si bodo skušali pot še v italijanski kulturni prostor.

Veliko zanimanja je vladalo tudi za šesto izvedbo Srečanja gledališč Alpe-Jadran, ki bo letos vendarle spet v Novi Gorici in Gorici. Srečanje bo od 8. do 15. novembra, o tem pa sta natančneje spregovorila programski vodja SGAJ Emil Aberšek in goriški občinski odbornik za kulturo Rodolfo Ziberna. Aberšek zaradi negotovih razmer v državi ni mogel še napovedati celotnega repertoarja, zatrdil pa je, da bodo naredili z Gorico vsakršen napor, da bi bilo srečanje čim bolj kakovostno in aktualno. Zagotovo bodo gostovala znana in dobra gledališča iz Münchna, Benetk, Trsta, Gradca, Zalaegerszega, Zagreba, Splita, Milana, Maribora, Ljubljane in seveda domače PDG. SGAJ naj bi torej vzpostavilo pretok gledališke kulture znotraj Srednje Evrope in povezal ustvarjalce s tega področja. Tudi Ziberna je pritegnil tem mislim in odločno poudaril, da čedajski Mittelfest (ki je obšel Gorico, kar je za Italijo in FJK nedopustno dejanje) v ničemer ne krni vloge obmejnega gledališkega srečanja, ki se mora nadaljevati, kot se nadaljuje sodelovanje med Gorico in Novo Gorico. Napovedal je tudi kakovostnejšo udeležbo iz Italije, predvsem iz Veneta in Lombardije, ki bosta sodelovala na SGAJ z najboljšim, kar ta čas premoreta. Ob tem je še pristavil, da pripravljajo v Gorici vrsto organizacijskih presenečenj, ki bodo dajale festivalu dodaten čar. SGAJ si mora namreč prisvojiti v mednarodnem prostoru mesto, ki mu pripada. Ob koncu naj navedemo še nekaj podatkov, ki bralce običajno zelo zanimajo. Gre za financiranje SGAJ: novogoriška občina daje na razpolago 600 tisoč din, Republika milijon 200 (to je še iz lanskega proračuna!), goriška občina pa 20 milijonov lir. Kljub temu so pri Primorskem dramskem gledališču optimisti, da bodo SGAJ kot vsakič lepo izpeljali. Za letos bo tako, za prihodnja leta pa se bo najbrž postavil vprašaj, saj je okrog »rednosti« srečanja veliko govorilo.

Na Goriškem se torej obeta lepa gledališka jesen. Načrti in ideje se uresničujejo, a z njimi seveda ni nič, dokler se ne razgrne zastor in se ne prične predstava...

Na sliki: manifest, ki vabi k vpisu abonmaja.

MARIJ ČUK

Nova sezona tudi za Tržaški oktet

Početniški čas se je iztekel tudi za Tržaški oktet, ki vstopa v enaindvajseto sezono svojega obstoja. Na prvi vaji pod vodstvom vedno nasmejanega, pa zato nič manj odločnega Aleksandre Pertotove, so se fantje zbrali 29. avgusta, že dva dni nato pa so se podali v Forni di Sopra, znani poletno-zimski turistični center na skrajnem severozahodnem robu naše dežele. Po posredovanju svojega častnega člana so se domačinom in turističnim gostom predstavili s spremljanjem maše v tamkajšnji župni cerkvi. Z dvema izjemama so peli skladbe iz pravoslavne liturgije, ki so pri občinstvu naletele na izredno zanimanje in navdušenje, tolikšno, da je po zadnji pesmi spontano zaploskalo pevcem in jih vabilo k ponovitvam. Po maši sta domači župnik, ki je med pridigo tudi posebej predstavil Oktet kot visoko kvalitetno pevsko skupino Slovencev v Italiji oz. na Tržaškem in predsednik tamkajšnje turistične in letoviščarske ustanove dr. Giovanni Comis povabila člane Okteta in njegove družinske spremljevalce na zakusko, med katero je bilo dogovorjeno gostovanje Okteta še v tem letu v Forni di Sopra s celovečernim koncertom. Seveda je bilo med popoldansko družabnostjo še mnogo priložnosti za petje tja do večernega povratka domov.

V petek, 6. t.m., je Tržaški oktet snemal na tržaškem slovenskem radiu in v večernih urah pel po maši zadušnici za bazoviške žrtve. V nedeljo, 8. t.m. je na popoldanski spominski svečanosti za bazoviške junake zapel partizansko *Prečuden cvet, Slovenec sem* in himnično *Zdravljico* v Vrabčevi priredbi, po slovesnosti pa se je podal na obisk k nestorju tržaških slovenskih skladateljev na njegovem domu v Bazovici in se z njim zadržal v prisrčnem in - kot je za maestra Vrabca značilno - duhovitem pogovoru. Dobro razpoloženje je maestra pripravilo, da je še sam pritegnil Tomčevi *Teče mi vodica*, narodni *Srce je žalostno* in Mirkovi *Kolo* v spomin na istoimenski zbor, ki ga je maestro vodil kot zadnjega pred vojno v emigraciji v Mariboru.

Tako do minule nedelje. Nadaljnji program Tržaškega okteta v letošnjem letu pa predvideva: 6. oktobra sodelovanje na pevski turneji z Gallusovim zvočnim bogastvom ob 18. uri na Sveti Gori nad Novo Gorico (kjer bo sam zapel še dve dodatni polifonski skladbi) ter teden dni kasneje (12. in 13.) v Ljubljani in Celovcu, nakar bo v naslednjih dneh sledilo še snemanje Gallusovega zvočnega bogastva za tržaški slovenski radio v cerkvi S. Maria Maggiore v Trstu. Oktobrski program predvideva še nastop pri Kmetijski zadrugi v Industrijski coni (10. okt.) ob odprtju novih in prenovljenih prostorov zadruga.

Tretjega novembra je predvideno (odvisno kako se bodo ujemali datum) sodelovanje na 8. Srečanju oktetov Primorske v Ricmanjih, 24. nov. nastop za proslavo 20-letnice športnega društva Sloga v Prosvetnem domu na Opčinah, pa nastop na proslavi 90-letnice kulturnega društva France Prešeren v Boljuncu in pred koncem leta, kot rečeno, celovečerni koncert v Forni di Sopra.

Kar precej obveznosti torej, vmes pa seveda redne dvakrattedenske vaje za piljenje in študij novih skladb, kajti le resno delo daje dobre rezultate.

J. K.

Zgodovina pomorstva

Agilni piranski kulturni delavci iz tedna v teden pripravljajo kaj novega. Tokrat so se pri Matični knjižnici odločili celo za seminar iz zgodovine pomorstva, kar je za kraje ob morju seveda zelo vabljivo. V zvezi s tem bo že 23. t.m. v sodelovanju z Mithadom Kozličičem priredila predstavitev knjige »Historična geografija zahodnega Jadrana v starem veku«.

Že naslednjega dne se bo začel tridnevni seminar (od 24. do 26. septembra), ki bo potekal v portoroški Kosmačevi hiši. Teme na seminarju so naslednje: Vzhodna jadranska obala in grška geografija od logografov do Eratostena; Geografija vzhodnojadranskega akvatorija v delih klasikov rimske geografske šole — Strabona, Pomponija, Mela in Plinija Starejšega; Jadranska obala v najbolj znanih antičnih kartografskih delih — »Geografiji« Klavdija Ptolomeja in »Peutingerjev zemljevid«. Predavanja bodo potekala od 17. do 18. ure, na njih pa bo predavatelj posebno pozornost namenil severni jadranski obali in istrskemu polotoku. Udeleženci bodo spoznavali tudi znanstveno-raziskovalne metode, ogledali pa si bodo tudi vrsto diapozitivov in prirejenih geografskih kart.

Prijave sprejema do 20. septembra Matična knjižnica Piran (Tartini-jev trg 1, tel. 066/73870).



Obalne galerije so v Piranu in Kopru pripravile razstavo instalacij priznanega umetnika Braca Dimitrijevića, ki je že s svojimi prvimi deli dal vedeti, da nasprotuje majhnim formalnim premikom in da se bo posvetil razvijanju širših problemov. Ščasoma je izoblikoval svoj umetniški credo: »Posthistorično obdobje je čas sožitja različnih vrednot, čas različnih pogledov. Prostor brez končnih resnic.« Samostojno in skupinsko je razstavljal v številnih svetovnih muzejskih in galerijskih ustanovah sodeloval je tudi na reprezentativnih mednarodnih umetniških manifestacijah, kot so npr. Documenta v Kasslu, Biennale v Sydneyju, večkratni gost pa je bil tudi na Benesškem bienalu. S svojo umetnostjo ustvarja »kritiko zgodovine« in jo na nek način tudi presega. Uspel je izraziti misel - idejo nekega prostora ali posthistorične razsežnosti še preden se je pojavil skupni pojem postmodernizma oziroma preden je postal moden v pogovorih in manifestih sodobne umetnosti. Dokaz za to trditev je njegov Tractatus posthistoricus iz leta 1976, medtem ko je postmodernizem postal vsakdanji termin šele v začetku 80-ih let. Dimitrijevićeva ideja oziroma postopek »polaščanja« se uresničuje z izvirnimi, zgodovinskimi deli in ne z njegovimi kopijami ali kot sam ugotavlja: »Vedno se postavlja vprašanje o vlogi umetnika - ali naj bo spretnější glede tehnike ali pa naj bo pogumnejši v prenesenem pomenu besede? To je osnovno razlikovanje med historičnim in posthistoričnim umetnikom.« Za njegovo ustvarjalno vizijo je značilna nev-

Triptychos posthistoricus

slikarja B. Dimitrijevića

tralnost, odsotnost stila, pri tem pa gledalec nikoli ni prikrajšan za vizualni užitek. Postopek pri zasnovi instalacij, ki jih je Dimitrijević naslovil z »Triptychos posthistoricus« je pravzaprav preprosta: uporablja tri predmete (umetniški predmet, naravni predmet in industrijski ali vsakdanji predmet), ki naj bi poosebljali civilizacijo.

Pri tem poskuša najti kozmologijo odnosov določenih predmetov oziroma poskuša sintetizirati nekakšno idejo univerzalne harmonije. Kultura je zanj spremenljiva konstanta, včasih »pokvarjena« narava. Zanimivo je dejstvo, da ničesar ne želi niti dodati, niti odvzeti, prizadeva si le premakniti odnose, ki naj ne bi pomenili pospeševanja, temveč iskanje »položaja« (oz. položajev) planeta Zemlje. Vprašanje, ki si ga zastavlja, ni v tem, ali greš naprej, temveč v tem, da si. Premikati se ali stati na mestu je zanj v posthistoričnem času nekaj povsem identičnega. »Misel izpred dva tisoč let in misel, ki bo prišla čez dva tisoč let, se srečujeta v istem trenutku posthistorične razsežnosti.« Leta 1969 je napisal besedilo, ki govori o njegovem pojmovanju umetnika ne kot ustvarjalca novih predmetov, temveč kot urejevalca predmetov, ki so že ustvarjeni, urejevalca ki ustvarja dru-

gačne načine gledanja. V tem smislu doje- ma tudi posthistoričnost - prepleteno z mnogovrstnostjo različnih konceptov, ki pa lahko obstajajo sočasno, čeprav na prvi pogled nimajo veliko skupnega. In kaj mu pomeni zgodovina? »V zgodovini ni napak. Celotna zgodovina je napaka,« pravi Dimitrijević in dalje ugotavlja, da »celotna zgodovina ni tako bogata kot trenutek posthistoričnega časa.« S tem želi povedati, da je posthistorični trenutek sam po sebi veliko bogatejši in bolj raznolik kot celotna Zgodovina, ki pripoveduje o razvoju oblik, ki prehajajo druga v drugo in spremi- njanju sloga, kar pa naj bi bila le izmišljotina. Slog je namreč zanj fikcija vladajočih, ki odločajo o poenotenju, torej o reducira- nju stvari (»vsako stoletje ali vsako obdobje je ko kos pohištva s predeali in etiketa- mi«). Posthistoričnost mu pomeni prav nasprotno: je hkratno v istem trenutku mno- gih nasprotujočih si konceptov, ki jih nobe- na progresistična logika ne more usmeriti, označiti in poenotiti. Posthistorično obdobje zanj ni zgolj neustrezen princip egalita- rizma in prav tako ni zgolj iluzorni subjek- tivizem. Na razstavi v Piranu in Kopru se je »polastil« portrete znane družine Tarsia (15. - 17. stol.) iz zbirke kopskega Pokrajin-

skega muzeja, Tomosovih motornih vozil in melon.

Dimitrijevićeve posthistorične triptihe je torej lahko opredeliti kot uspešen poskus sinteze umetniških predmetov (npr. slik), predmetov naravnega izvora (npr. jabolko, pomaranča) in predmetov tehnične civilizacije (npr. motor, avtomobil, bicikel) ter predmetov vsakdanje uporabe (npr. ci- linder, deli pohištva) - v posthistoričnem času in prostoru, univerzalnih kategorijah, kjer pa ni prvega, drugega in tretjega, temveč je vsaka stvar (predmet) hkrati prva, druga in tretja.

Tu gre predvsem za zavest, stanje duha, ki hoče ohraniti vrednoto in enkratnost sle- hernega koncepta, tako kot se ponuja. Ko npr. uporabi sliko Lègerja in plašč, ne deci- dira, da je plašč bolj ali manj vreden kot Lèger. preprosto ju postavi skupaj in po- vzroči, da vplivata drug na drugega tak- šna, kakršna sta. Plašč je pač takšen, kakr- šen je, Lègerjeva slika je takšna, kakršna je, toda skupaj živita (sobivata) v prostoru popolne soodvisnosti in s tem odpirata nove možnosti in nove vsebine. Pri tem po- stopku torej ne gre za to, da vse postavimo na isti nivo, temveč da stvarjem damo pravo vrednost s tem, ko jih postavimo skupaj brez vnaprejšnje vrednostne kategorizaci- je. Braco Dimitrijević je prepričan, da spre- memb v ustvarjalnosti ni, obstajajo le spre- membe v dojemanju; umetnost kakršno si zamišlja in kakršno nam ponuja - ustvarja resničnost, ne v izmišljenem, temveč v iz- kustvenem svetu.

SLAVKO GABERC

Kvalifikacije za EP Danes na vrsti še štiri tekme

RIM — Dva meseca pred iztekom kvalifikacij, ko so že odigrali dve tretjini tekem (83 od 124), si je le ena reprezentanca (poleg organizatorja Švedske) dejansko že zagotovila nastop v sklepni fazi nogometnega EP. Gre za Francijo, ki jo na čelu 1. skupine ne more nihče več dohiteti.

Danes bodo odigrali štiri tekme. V 2. skupini bo vodilna Švica gostila Škotsko. Po nastopu na SP leta 1966 imajo Švicarji spet veliko priložnost za uvrstitev v finale velikega tekmovanja, a drevi potrebujejo zmago, saj delitev točk že bolj ustreza Škotom.

Portugalska (6. skupina) bo v Portu igrala s Finsko. V primeru zmage bi na vrhu lestvice dohitela Nizozemsko, proti kateri se bo v nemara odločilnem srečanju pomerila 16. oktobra.

V 4. skupini, kjer se za kvalifikacijo potegujeta Jugoslavija in Danska, bo ekipe Fererskih otokov na Švedskem gostila Severno Irsko, v tekmi 5. skupine pa bo Luksemburg igral proti Belgiji. V tej skupini je boj za zmago omejen na Wales in Nemčijo.

Današnje prijateljske tekme: Wales - Brazilija, Anglija - Nemčija, Nizozemska - Poljska.

Na evropskem odbojgarskem prvenstvu včeraj ni bilo tekem Danes Italija - Jugoslavija

HAMBURG, KARLSRUHE — Na moškem evropskem odbojgarskem prvenstvu ostaja pred današnjim nadaljevanjem boj (včeraj je bil prost dan) razmerje sil precej nespremenjeno, če tekmovanje primerjamo z zadnjo izvedbo izpred dveh let na Švedskem. Po treh kolih kvalifikacijskega dela so si Italija, Sovjetska zveza in Nizozemska, tako kot takrat, praktično že zagotovili nastop v polfinalu, isto pa ne velja za Švedsko, ki po porazih proti SZ, Nemčiji in Poljski sameva na dnu skupine A, čeprav je ta lažja od skupine B, ker si jo je pač gostitelj Nemčija prikrojil po svojem okusu. Prav Nemci so najresnejši kandidat za četrto polfinalno mesto. Letos prvič nastopajo z združenimi ekipami, doslej najboljši rezultat pa so dosegli Vzhodnjaki, ki so bili leta 1971 četrti.

V današnjem četrtem kolu bo na vrsti tudi dvoboj med Italijo in Jugoslavijo. Azzurri so nesporni favoriti, vendar pa modrih verjetno ne gre povsem podcenjevati, saj so imeli doslej precej smole in so pred močnimi reprezentancama Bolgarije in Nizozemske klonili šele po hudem in izenačenem boju.

DANAŠNJI SPORED
Skupina A: Nemčija - Poljska, Finska - Švedska, Grčija - SZ.

Skupina B: Francija - Bolgarija, Nizozemska - Češkoslovaška, Italija - Jugoslavija.

SZ in Boginskaja

INDIANAPOLIS — Po obveznem delu je vrstni red ženskega ekipnega tekmovanja na SP v gimnastiki sledeč: 1. SZ 197,371; 2. ZDA 196,208; 3. Romunija 195,795; 4. Kitajska 195,270; 5. Bolgarija 192,696; 15. Italija 188,233.

Na lestvici posameznic s 39,712 točke vodi svetovna prvakinja Boginskaja (SZ) pred Romunko Bonatas in Američanko Millerjevo (obe 39,562). Italijanka Giulia Volpi je 29. z 38,674 točke.

Andersen tvega

OSLO — Norvežan Georg Andersen, ki je na atletskem SP v Tokiu osvojil srebrno kolajno v metu krogle, je bil 4. julija letos podvržen protidoping kontroli s pozitivnim izidom. Andersen tvega do štiri leta diskvalifikacije.

Zdaj vodi Indurain

TARRAGONA - Španec Miguel Indurain je po zmagi v peti etapi na kronometer (25 km) prevzel vodstvo na kolesarski dirki po Kataloniji. Dosedanji lider, Italijan Maurizio Fondriest, je zdaj peti s 50' zaostanka za vodilnim. Do konca manjkata dve etapi.

Tysona obtožujejo

INDIANAPOLIS — Sodniški svet iz Indianapolisa je bivšega boksarskega svetovnega prvaka Tysona obtožil posilstva 18-letne udeleženke lepotnega tekmovanja in izživljanja na račun nekega drugega dekleta. Pogojno ga bodo izpustili na svobodo proti plačilu okrog 38 milijonov lir kavcije, tvega pa do 63 let zaporne kazni. Tyson trdi, da je nedolžen.

Manifestacija za Gachota

BRUSELJ — Več desetih manifestantov je pred londonskim veleposlaništvom v tem mestu glasno zahtevalo izpustitev iz zapore francoskega pilota formule ena Bertranda Gachota. Gachot, ki živi med Bruseljem in Londonom, se je znašel za zapahi, ker je nekega londonskemu taksistu, s katerim se je prerekal, spustil v obraz solzilec iz razpršilca.

Start prihodnjega

»gira« bo v Genovi

MILAN — Po enajstih letih bo kolesarska dirka po Italiji spet startala iz Genove. Šlo bo za etapo na kronometer, ki se bo odvijala po mestnih ulicah. Začetek gira bo 24. maja.

Italijanski košarkarski pokal Stefanel OK Polom Phonole

V prvem kolu italijanskega košarkarskega pokala je za pravo senzacijo poskrbel Scaini iz Benetk, ki je povsem nadigral prvaka Phonolo. Na gostovanju v Brescii pri ekipi Telemarket je s petimi točkami slavil zmago tudi tržaški Stefanel.

SINOČNJI IZIDI

Scaini Benetke - Phonola Caserta 98:82 (50:36); Panasonic Reggio Calabria - Fernet Branca Pavia 104:93 (56:53); Lotus Montecatini - Libertas Livorno 85:74 (50:37); Telemarket Brescia - Stefanel Trst 69:74 (33:39); Udine - Benetton Treviso 70:89 (36:57); Kleenex Pistoia - Ticino Siena 76:63 (37:21); Firenze - Ranger Varese 95:95 (56:54); Billy Desio - Il Messaggero Rim 81:100 (36:67); Marr Rimini - Knorr Bologna 70:79 (35:45); Napoli - Trapani 67:77 (35:38); Aresium Arese - Glaxo Verona 86:96 (41:52); Mangiaebvi Bologna - Clear Cantù 88:87 (58:41); Bancosardigna Sassari - Scavolini 80:76 (42:37); Turboair Fabriano - Robedikappa Turin 87:107 (45:52); Sidis Reggio Emilia - Filanto Forlì 98:90 (56:45); Cercom Ferrara - Philips Milan 82:96 (46:56).

Povratne tekme bodo v torek, 17. septembra.

Na namiznoteniškem turnirju v Pordenonu Naši povsem zadovoljili

Krasovi pingpongaši so dobro startali že na začetku sezone. V nedeljo je deset Krasovih igralcev v Pordenonu pričelo boj za posamične uvrstitve na državno prvenstvo mladinskih kategorij in tretje kategorije.

Na prvem turnirju je bil Kras premočan v kategoriji mlajših pionirk, kjer so vse tekme od četrtfinala do »špice« potekale v znamenju belo-rdeče barve zgornjega društva. Mlade Krasove igralke so si mesta »porazdelile« takole: 1. Vanja Milič, 2. Katja Milič, 3. Erika Radovič, 4. Ivana Stubelj. Razveseljujeta zlasti debitantska nastopa Vanje Milič in Ivane Stubelj, med fanti pa 2. mesto Petra Santinija in 3. Mirana Simonete, kar je ponoven dokaz pravilne usmerjenosti Krasove namiznoteniške šole pod vodstvom trenerja Matjaža Šerčerja.

Med starejšimi pionirji bi omejili Marka Petelina (Bor) in njego-

vega brata Mitje, pri dekletih pa krasovko Natašo Grom.

Pri mladinkah je zmagala Ana Bersan (Bor) pred Moniko Radovič (Kras), borovka Lara Posega je bila 3.

Ceprav zmagovalc turnirja v 3. kategoriji Igor Milič po lastnih besedah ni bil zadovoljen s svojo igro, pozitivni učinki treningov pa pridejo kasneje. Marjan Milič je že na začetku naletel na kasnejša polfinalista Agarinisa in se je moral zadovoljiti z uvrstitvijo med prvih 16. V ženski konkurenci 3. kategorije je spet slavila zmago borovka Ana Bersan, ki je v finalu premagala Moniko Radovič.

Prijetno presenečenje je pripravila Krasova mlajša pionirka Katka Milič z osvojitvijo 3. mesta. V ostri konkurenci je premagala starejše in izkušenejše igralke, kot sta Buttellijeva in seniorka Della Barcova. V tej kategoriji sta prvič branili barve Krasa tudi Vanja Milič in Erika Radovič. (J.J.)

Rolkanje: po drugem mestu na zadnji preizkušnji pri Bellunu Mladina Resco conski prvak

Po uspehih na državni ravni se rolkarski odsek ŠD Mladina lahko ponaša še z naslovom društvenega conskega prvaka. Dokončno ga je izbojeval po nedeljski tretji preizkušnji prvenstva v predmestju Belluna. Na tem sklepnem tekmovanju se je ekipa Mladine Resco s 658 točkami sicer uvrstila na drugo mesto za Bassanom (684 točk), a ker je zmagala na prvih dveh preizkušnjah v Dolini in Mestrah, je v skupnem seštevku vseh treh tekmovanj trdno na prvem mestu pred Bassanom in Castionesejem.

Consko prvenstvo je letos rolkarska zveza priredila prvič, zato je bilo glede možnosti posameznih društev, da se dokopljejo do naslova, precej ugibanj, vendar si pri kriškem društvu takšnega uspeha vsekakor niso nadejali, zato jih je še toliko bolj razveseljal.

V nedeljo je v Bellunu (na dveh kilometrih krožne ravninske proge) nastopilo 20 članov našega društva, najbolje pa se je odrezal

Mitja Tretjak, ki je zmagal v kategoriji mlajših cicibanov. Tretjak je tudi absolutni zmagovalc po treh preizkušnjah (2. je Jan Prinčič, 3. Edoardo Di Felice), enak skupni dosežek sta izbojevala tudi Erik Iori med cicibani (2. David Bogatec, 4. Matej Lachi) in Mateja Bogatec med mlajšimi cicibankami. Smolo je imel tokrat Erik Tence, ki zaradi poškodb ni mogel nastopiti, sicer bi se med mladinci zanesljivo lahko uvrstil na eno od prvih treh mest. Po dveh mesecih odsotnosti zaradi zloma roke pa sta spet nastopila, in to uspešno, Matej Lachi in Jara Košuta

REZULTATI V BASSANU

Mlajše cicibanke (4 km): 1. Kezia D'Incal (Castionese) 9'44"; 2. Mateja Bogatec 11'11"; 5. Jelka Bogatec 13'53"; 7. Ivana Sullini 16'54 (Mladina Resco). Nastopilo je 7 tekmovalk.

Mlajši cicibani (4 km): 1. Mitja Tretjak 9'53"; 2. Jan Prinčič 10'46";

3. Edoardo Di Felice 11'11"; 6. Ivo Lachi 11'29"; 7. Jara Košuta 11'43" (vsi Mladina Resco). Nastopilo je 7 tekmovalcev.

Cicibani (8 km): 1. Oscar Berton (Bassano) 15'58"; 2. David Bogatec 17'24"; 3. Erik Iori 17'25"; 4. Matej Lachi 18'47"; 7. Daniele Selatti 21'29"; 8. Danijel Tence 21'53"; 9. Mitja Cossutta 21'57" (vsi Mladina Resco). Nastopilo je 11 tekmovalcev.

Mladinci (14 km): 1. Vaccaretti (Bassano) 27'15"; 7. Mauro Nadlišek 33'13" (Mladina Resco). Nastopilo je 9 tekmovalcev.

Člani (20 km): 1. Marco Bertoldo (Forestale Roma Verona) 36'13"; 3. Gianni Rupil 36'14"; 12. Franco Plesnicar 39'27"; 13. Joško Rupnik 40'40" (vsi Mladina Resco). Nastopilo je 30 tekmovalcev.

Amaterji (20 km): 1. Augusto Broz (Vicenza) 37'36"; 9. Boris Bogatec 43'51" (Mladina Resco). Nastopilo je 13 tekmovalcev.

Konec tedna v znamenju številnih balinarskih turnirjev

Konec prejšnjega tedna je bila na balinarskih stezah v zamejstvu vse živo. Slovenski predstavniki so bili zaposleni kar na štirih turnirjih na obeh straneh meje. V soboto je bil v Devinu v organizaciji domačega Duineseja tradicionalni turnir prijateljstva, katerega glavni prokovitelj je bil devinski princ, ki vsako leto ob tej priložnosti prispeva lepo trofejo za zmagovalca. V ostri konkurenci šestnajstih trojk iz Furlanije, zamejstva in Istre sta nastopili tudi dve slovenski zamejski ekipi in sicer Nabrežina ter Sokol. Prva je za las zgrešila uvrstitev v polfinale, drugo je žreb vključil v nedvomno najboljšo skupino in njena zmaga na račun Caprive ni zadoščala za vstop v polfinale.

Izidi sklepnege dela so bili naslednji: Romans - Duinese B 11:5, Duinese C - Villaggio del pescatore 11:0; finale za 1. mesto: Romans - Duinese C 11:4.

Končni vrstni red: 1. Romans, 2. Duinese C, 3. Duinese B, 4. Villaggio del pescatore, 5. Nabrežina, 10. Sokol.

V nedeljo pa so balinarji merili moči na Proseku in Nabrežini. Novoustanovljeni balinarski odsek Primorja je priredil turnir z dvanajstimi nastopajočimi četverkami. Največjo pozornost so pritegnili balinarji sezanske Skale, večkratnega državnega prvaka, saj so se predstavili s štirimi tekmovalci, ki običajno branijo družbene barve v prvotigaškem in jugoslovanskem prvenstvu z mladinskim selektorjem Guštinom na čelu. Zatorej ni nihče niti pomislil, da bi se lahko Sežančanom s tako postavo izmuznila končna zmaga. Zgodilo pa se je prav to. Za prvovrstno presenečenje je poskrbel Kras Elio, ki je na lastnem igrišču v Zgoniku premagal prvega favorita z 11:10 in



Udeleženci balinarskega turnirja na Proseku

(foto Mario Magajna)

tako izločil Skalo iz nadaljnega tekmovanja. Da je bil poraz izredno grenak, nam priča podatek, da so se poraženci poslovili od organizatorja, še preden je bilo kosilo mimo, kar je neobičajno za podobna tekmovanja, katerih glavni namen sta družabnost in utrjevanje prijateljskih stikov med balinarji z obeh strani meje, ne pa nujno po čim boljšem rezultatu. Prijetno presenečenje so tokrat priravile tudi Ricmanje, ki so se nepričakovano, a povsem zaslužno uvrstili na četrto mesto. V finalnem obračunu sta se srečala Kras Elio in ojačeno Primorje, v

katerem se je predstavnik domače ekipe žal »proslavil« z nešportnim vedenjem, ki zamejskim stezam ni v čast in si ga tudi več ne želimo.

Izidi so bili naslednji

Skupina 1: Marušiči in Mak 8:8, Primorje - Mak 11:7, Primorje - Marušiči 11:3, napredovalo je Primorje.

Skupina 2: Povir - Ricmanje 6:11, Gaja - Povir 3:11, Gaja - Ricmanje 10:10, napredovalo so Ricmanje.

Skupina 3: Skala - Portuale 11:2, Kras - Portuale 11:2, Kras - Skala 11:10, napredoval je Kras.

Skupina 4: Nabrežina - Polet 0:11, Zarja - Nabrežina 0:11, Zarja - Polet 11:8, napredoval je Polet.

Polfinale: Primorje - Polet 11:7, Ricmanje - Kras 4:11.

Finale za 1. mesto: Kras Elio - Primorje 11:8, finale za 3. mesto: Polet - Ricmanje 11:8.

Končni vrstni red: 1. Kras Elio (Renato Pieri, Boris Milič, Eligio Cante, Milko Emili, Boris Simoneta); 2. Primorje; 3. Polet; 4. Ricmanje.

Istočasno je Sokol organiziral mednarodni turnir za četrto dveletno trofejo Sokola, ki je po zaslugi marljivih nabrežinskih organizatorjev tudi tokrat odlično uspela. Spriču tega, da je Kraški dom zaradi objektivnih težav šele v soboto zvečer odpovedal svojo prisotnost, so domačini nastopili s tremi ekipami, kar dve od teh pa sta se uvrstili v polfinale, druga postava Sokola pa v finalu ni uspela prekrizati računov odličnemu Topolcu, končnemu zmagovalcu.

Izidi so bili naslednji:

Skupina 1: Sokol 2 - Sokol 3 11:2, Sokol 3 - Modri val 9:11, Modri val - Sokol 7:11, napredovalo je Sokol 2.

Skupina 2: Sokol 1 - Sistiana 11:0, Sistiana - Snežnik 11:0, Snežnik - Sokol 1 11:7, napredoval je Sokol 1.

Skupina 3: Nabrežina - Duinese 7:11, Nabrežina - Topolc 1:11, Duinese - Topolc 9:11, napredoval je Topolc.

Skupina 4: Meblo - Portuale 11:0, Portuale - Aluminij Komen 3:11, Aluminij - Meblo 5:11, napredovalo je Meblo.

Polfinale: Sokol 2 - Meblo 11:7, Sokol 1 - Topolc 9:11. Finale za 1. mesto: Topolc - Sokol 2 11:5.

Končni vrstni red: 1. Topolc, 2. Sokol 2, 3. Sokol 1, 4. Meblo. (Z.S.)

Turnir v organizaciji AP Vivil Slogini odbojkarji osvojili drugo mesto

Odbojgarsko društvo AP Vivil iz Ville Vicentine je v okviru vaškega praznika priredil tudi moški odbojgarski turnir v kategoriji dečkov. Poleg domačega društva so se ga udeležili še ASFJR iz Čedad, Acli Ronchi iz Ronk in Sloga. Polfinalni srečanja sta bili na sporedu že prejšnjo soboto. Na teh pa je Vivil premagal ASFJR, slogaši pa ekipo iz Ronk. V nedeljo sta bili na vrsti finalni srečanja. Povsem zaslužno je turnir osvojil domači Vivil, v čigar vrstah nastopata tudi dva igralca iz deželne reprezentance FJK v kategoriji dečkov, ki na letošnji trofeji dežel zasedla 7. mesto v Italiji. Vivil je bil tako resnično premočan za slogaše, ki pa so z osvojenim drugim mestom kar zadovoljili. Turnir sicer tehnično ni bil na visoki ravni, kar je povsem razumljivo, saj so tekme odigrali na odprtem in vse ekipe so s pripravami na novo sezono šele na začetku.

IZIDI: Vivil - ASFJR 2:0; Sloga - Acli Ronche 2:0 (15:11, 15:13); FINALE ZA 3. MESTO: ASFJR - Acli Ronke 2:0; FINALE ZA 1. MESTO: Vivil - Sloga 2:0 (15:3, 15:4).

LESTVICA: 1. Vivil, 2. Sloga, 3. ASFJR, 4. Acli Ronke.

SLOGA: M. in R. Čuk, Del Cocco, Glavina, Grgič, Kralj, Micalessi, Miot, Spetič, Strajn. (Inka)

Pogovor s slovenskim košarkarjem Stefanela Gregorjem Fučko

»Najžlahtnejša je kolajna z mladinskega SP«

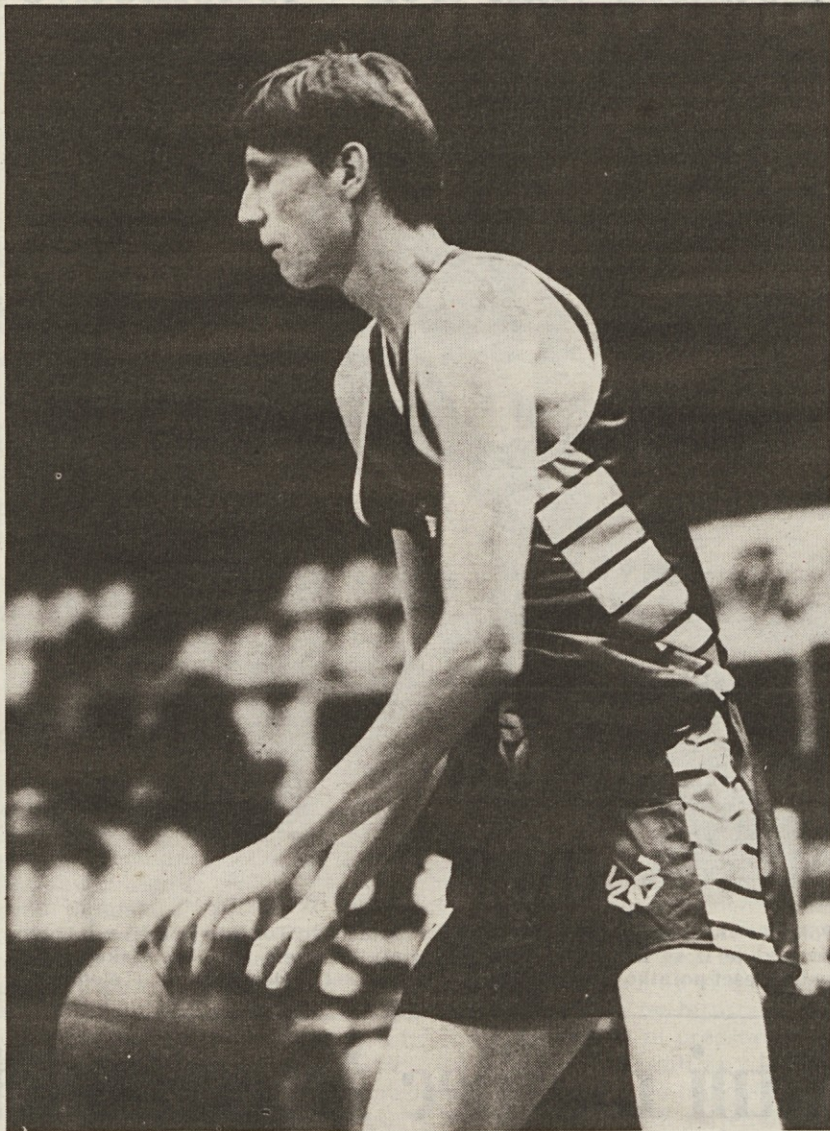
V letošnjem poletju si je na osnovi izvrstnih nastopov v dresu italijanske reprezentance under 22 (zlata kolajna na sredozemskih igrah v Ateni) in mladinska italijanske reprezentance (srebrna kolajna na SP v Edmontonu) pridobil mednarodni sloves, njegov ugled v posebnem svetu košarkarjev pa je prerasel tukajšnje in državne okvire, tako da so ga prav ob koncu mladinskega SP v Kanadi "neuradno proglasili" za najboljšega mladince na svetu.

Tam prisotni opazovalci sloviti NBA klubov predvidevajo zanj rožnato prihodnost v najkakovostnejši svetovni ligi, baje da ga bodo že ob koncu letošnje sezone uvrstili v seznam "novih izbir", kot temu pravijo Američani. In kljub vsemu navedenemu je Gregor Fučka, član tržaškega Stefanela, ostal preprost fant, pravo utelešenje skromnosti (definicija sploh ni pretirana), ki ga zaenkrat ne obremenjuje preveč pritisk sredstev javnega obveščanja in se raje posveča treniranju. Natanko tako, kot v preteklih, še "neslavnih" letih.

Gregor je torej v teku enega poletja skokovito napredoval in vsi izvedenci od njega pričakujejo, da bo letos dokončno dozorel v protagonista italijanskega prvoligaškega prvenstva ter da bo ob tem tudi postal stalen član košarkarske A reprezentance.

Od finala državnega mladinskega prvenstva, preko sredozemskih iger do svetovnega mladinskega prvenstva v Edmontonu si bil stalno pod pritiskom. Dodajmo še vse treninge, ki si jih opravil z A reprezentanco pred rimskim EP in postane takoj jasno, da je bilo tvoje poletje na sploh zelo "delovno". Časnikarji in razni izvedenci so to že podčrtali, vseeno pa se sprašujem, če v sebi zaznavaš dejstvo, da si v teh pičlih in peklenskih dveh mesecih toliko napredoval...

»Prav gotovo so to tekmovalja, v katerih napreduješ že zaradi tega, ker je rezultat vsake tekme pomemben in se zaradi enega samega slabega nastopa lahko znajdeš v krogu izločenih. Pri takih preizkušnjah dejansko uresničuješ to, kar si opravil na treningu, razen tega pa je to zelo dober trening za upornost in za zbranost, skratka, za ohranitev ustreznega psihičnega pristopa k stvari, ki je v takih okoliščinah zelo pomemben. Sigurno, da sem ogromno pridobil v smislu izkušenosti, saj so te izkušnje markantne in jih nato prenašaš tudi v prvenstvene tekme, težko bi pa zdaj rekel, v čem sem najbolj napredoval, to ti lahko mnogo bolje pove trener. Občutek imam, da mi je na igrišču lažje in bolj kot doslej, v smislu neke individualne igre pa ne bi znal definirati, v čem sem zabeležil največji napredek, tudi



ker je igra reprezentance slonela na doprinosu in učinku vseh petih na parketu in nihče ni imel vloge "prve violine". Koliko sem napredoval, bomo pa videli v teku prvenstva. Zaenkrat moram še delati, in kar precej.

V kateri ekipi si se osebno bolje počutil: v "zlato" under 22 ali pa v mladinski "srebrni"?

»Iskreno povedano, dobro v obeh sredinah. V vsaki situaciji pride do sklepanja posebnih zvez in prijateljstev in tudi starostna razlika ne odigrava posebne vloge pri počutju. Jasno je, da sem se nekje počutil bolj doma s fanti moje starosti, toda ponavljam, tudi v ekipi "under 22" nisem imel najmanjše težave.

Kaj pa o nizu vseh pomembnih letošnjih uspehov? Katerega bi ti najraje izpostavil, oz. kateri je zate osebno najbolj dragocen?

»Verjetno je v zgolj rezultatskem pogledu drugo mesto na svetu med mladinci pomembnejše, saj je to prvič uspelo neki italijanski reprezentanci. Osebnost pa sem bolj ponosen na zlato na sredozemskih igrah, ko smo zmago izbojevali proti nasprotniku (Grči-

ja op.ur.), domači publiki, kovanec, itd. To so bili ob koncu enkratni občutki, zato mi je slavlje iz sredozemskih iger mogoče celo dražje od svetovnega srebra.

V intervjuju za zagrebške "Sportske Novosti" je Cibonin košarkar in kapetan jugoslovanske mladinske reprezentance Veljko Mršić povedal, da so jugoslovanski košarkarji, ki so sicer ostali brez kolajne, imeli velikansko smolo, da so pa boljši od zmagovalcev in od Italije, v kateri je edinole Fučka in nihče drug. Mi ni do tega, da bi ti komentiral tole izjavo, vendar kako si razlagaš, da so nasledniki nosilcev naslova svetovnih prvakov izpadli iz boja za kolajne?

»Težko bi izrazil katerikoli oče, no o igri jugoslovanske reprezentance, name so zapustili zelo dober vtis. Izgubili so z Amerikanci in tu so imeli res zvrhano mero smole, pred nami pa so klonili prav ob koncu tekme. Potem so utrpeli poraz v finalu za bronasto kolajno... Ne vem zakaj, moral bi poznati bolje notranje stanje v ekipi. Na dlani pa je, da bodo tudi ti igralci ali vsaj nekateri izmed

njih prav kmalu zelo močni. Za jugoslovansko košarko je nasploh značilno, da veliko napredujejo tudi po mladinskem obdobju, ker postanejo takoj nosilci igre v svojih klubih.

In kdo ti je bil od teh igralcev najbolj po okusu?

»Recimo Mršić, Tarlač in Bodiroga.

Preidimo na ligaške razmere. Skoraj vsi močnejši prvoligaški klubi so se znatno okrepili in poročevalci že predvidevajo, da bo nastal pravi prepad med četverico Philips, Benetton, Messaggero in Scavolini ter ostalimi klubi, Stefanel je edino moštvo, ki ni ničesar spremenilo v svoji postavi. Misliš, da se bo geslo "za leto izkušenejši in močnejši" obneslo?

»Dejansko smo homogena skupina, ki že dalj časa nastopa. Nekateri izmed nas igrajo skupaj že tri, celo štiri leta. Američana sta tudi doma v italijanski košarki: za Graya bo to druga sezona, za Middletona celo tretja. Težko je predvidevati, do kod se lahko povzpemo, vendar smo tu, smo mladi, delamo dobro. Ne vem, kaj bo, ko se bomo pomerili z Milanom in ostalimi, toda upam, da se bomo lahko enakovredno kosali z njimi. Pomembno je, da sta Middleton in Gray še z nami, da se nam ni treba naenkrat prilagajati na igralca z drugačnimi značilnostmi. Naša dva sta, po mojem mnenju, lahko celo boljša od mnogih mnogo bolj razvpitih zvezdnikov...»

In razen "četvorice milijarderjev", kateri klub bi lahko preseñetil v ugodnem smislu?

»Phonola je morala zamenjati oba Američana in se poleg tega spoprijema s poškodbo Eposita, tako da bo verjetno težko ponovila lanski uspeh. Za presenečenje bi lahko poskrbel Clear iz Cantuja, tako kot katerikoli drugi klub. Ne pozabimo na Glaxo, ki je lani kot A-2 liga osvojil italijanski pokal. Tu je težko karkoli predvideti, kajti vsak od klubov v A-1 ligi se lahko izkaže. Sam pa sploh ne dam rok na ogenj, da bodo najbogatejši klubi tudi avtomatično favoriti. Res je, da imajo izvrstne posameznike, toda preden vse to vskladijo in preden se uigrajo, ne bo ravno lahko.

Si zadovoljen, da boš končno nastopal samo med člani, tako da ne boš tratil moči po raznih mladinskih prvenstvih?

»Ne preveč. Med svojimi vrstniki sem se odlično počutil, z mladinci mi je bilo lepo, osvojil sem veliko zmago in se tudi mnogo naučil. V prvi ligi bo vse težje. V igri je večji poudarek na "fizičnosti", moči in masi, jaz pa sem takšen, kakršen sem: presuh. Moral bom delati še več z utežmi, da se enkrat že okrepim.

IGOR CINCIANI

Pionirsko prvenstvo Slovenije

Naši košarkarji igrajo v polfinalu

Mladi košarkarji Jadrana ZSSDI letnika 1977, ki sta jih vodila trenerja Boris Vascotto in Andrej Vremec, so se uvrstili v polfinale pionirskega prvenstva Slovenije. Na četrtfinalnem turnirju v Postojni so si namreč priborili polfinale, s tem da so v popoldanski tekmi zaslužen in zanesljivo premagali peterko Iskre iz Nove Gorice.

Polfinale pa bo v soboto, 14. t.m. v Ljubljani. Naši predstavniki se bodo v prvi tekmi na igrišču na Vodnikovih ulici pomerili z Ilirijo (ob 10.00). Sledilo bo srečanje Branik - Ježica. Popoldne pa bo prvo srečanje ob 14.00, ob 15.15 pa drugo.

V nedeljo v Postojni nič ni dalo slutiti, da bi našim uspel podvig, da bi se uvrstili v polfinale. Na jutranjem srečanju proti ljubljanski Smelt Olimpiji so namreč skoraj katastrofalno začeli. V 5. min. so izgubljali z 2:20, v 9. min. s 4:30. Naka so si le opomogli in v 8. min. d.p. zaostajali »le« za 10 točk (35:45). Naposled pa so boljši ljubljanci le uveljavili svojo premoč in tudi zaslužen zmagovali.

Novogoričani, ki so zjutraj premagali ekipo Postojne, so si verjetno nađejali, da bodo z našimi imeli lahek posel. So se pa pošteno uštelili. Naši so namreč na tej tekmi zaigrali kot prerorejeni (zlasti sta zadovoljila Jogan in Spadoni), zaslužen zmagovali in si tako priigrali polfinale.

SMELT OLIMPIJA - JADRAN

ZSSDI 68:45 (38:22)

JADRAN ZSSDI: Rustja (0:1), Spadoni 7 (3:5), Starc, Jogan 3 (1:2), Škrk 2 (0:1), Uršič 14 (4:5), Štoka 4 (4:6), Pozar 2, Oberdan 8 (2:10), Taučer 5 (1:2).

JADRAN ZSSDI - ISKRA

NOVA GORICA 57:41 (29:21)

JADRAN ZSSDI: Rustja, Spadoni 5 (1:2), Starc, Jogan 15 (4:7), Škrk, Uršič 15 (1:2), Štoka 4 (4:6), Pozar 3, Oberdan 13 (5:16), Taučer 2 (0:2).

TRI TOČKE: Jogan 1, Pozar 1. (bl)

obvestila

ŠD MLADINA RESCO - SMUČARSKI

OBSEK obvešča, da se nadaljujejo redni suhi treningi vsak torek in petek. Zbirališče v Domu A. Sirkva v Križu ob 17.15. Vabljeni vsi smučarji, predvsem mladi tekmovalci.

PLAVALNI KLUB BOR organizira tudi letos v bazenu pri Alтури tečaj šole plavanja za neplavalce, tehnike plavanja za plavalce in vadbo rekreativcev. Vpisovanje vsak dan od 9. do 14. septembra od 18. do 20. ure po tel. 51377.

SK BRDINA obvešča, da je odhod na ledenik Molltaller jutri, 12. t.m. ob 14.30. Zbirališče na Brdini.



Med prebivalstvom so še vedno živi ljudski običaji. Važne so ljubezenske zadeve. Če se fant zaljubi v dekle, ji zaluča kamen ali pa ji odvzame klobuk. Če dekle kamen zaluča nazaj ali steče za klobukom, bo iz tiste moke tudi kruh. Pred ženitvijo si zaljubljenca izbereta botra in mu podarita kokoš, kolo sira ali nekaj enakovrednega. Boter se darilo ne more odreči in s tem postane režiser svatbe. Najeti mora godce in svatovski spreved speljati tako, da gre ob čim večjem številu gostiln. Najprej praznujejo pri nevesti. Starištev neveste in ženina med seboj tekmujejo, kdo bo gostom bolje postregel.

V dolini Huaylas je tudi vasica s čudnim imenom Recoy Ladrone. Pri nas bi jo imenovali Tatinski Recoy. Ime ji je dal že v prejšnjem stoletju italijanski raziskovalec Raimondi, ker so mu med spanjem domačini pobrali vse, kar je nosil s seboj. Iz modernih časov je anekdota o perujskem avtomobilskem dirkaču Alvaradu, ki je skozi vas vozil ob odprtju asfaltirane ceste. Iz drvečega avtomobila je z roko pozdravljali ljudi, ki so bili toliko spretni, da so mu odnesli zapestno uro.

Iz Huaraza sem še zadnjič prekoračil Kordiljero za enodnevni izlet v arheološki Chavin de Huantar. Pot se je iz planote kmalu

zagrizla v strmino. Grob predor na višini 4178 m je pomenil začetek spusta.

Kot vedno je bila pokrajina veličastna. Sprememljivo vreme in oblaki so nudili vedno nove slike, na vseh pa so bile prisotne mokre črne stene gora ali zasnežena pobočja. Z razliko od južnejših Andov je bil videz pri Huarazu bolj alpski. Dimenzije pa so bile povsem drugačne, za nekajkrat večje.

Pri jezeru Queroscoha smo naročili večerjo za povratek. Spust proti Chavinu je bil najprej blag mimo neverjetno revnih bivališč višinskih kmetov in rejcev, nato pa se je cesta drastično zožila in pot je postajala taka, da sem se kot že večkrat bal za varnost. V kombiju nas je bilo 14 s šoferjem.

Najhuša preizkušnja je prišla le malo pred ciljem. Pod cesto je divjal razbesnel potok in nenadoma smo se znašli pred poškodovanim cestiščem. Tretjina širine je že zdrsnila v vodo, na preostali površini pa je zevala nekaj centimetrov široka razpoka, ki je obetala nov usad. Šofer je dolgo tuhtal kaj storiti, od potnikov pa ni nihče hotel pokazati strahopetnosti. Zdravo bi bilo, da bi nevarno točko obšli peš in bistveno olajšali vozilo. Počasi se je kombi prebil po levem robu cestišča.

V Chavin smo prišli kot motilci tisočletnega miru. Bila je nedelja in vas je bila polna ljudi. Vsi brez izjeme so bili oblečeni po svoje in idilo je motila le tabla Coca-Cole. Po blatni glavni cesti je kombi počasi napredoval. Ljudje so se pred njim umikali, nemo gledali nove conquistadorje in se za vozilom spet zgrinjali. To je bil resnično srednji vek.

Pred ogledom arheološkega parka smo v skromni gostilni skušali nekaj pojesti. V običajnem »caldo de gallina« (kurja juha) je bil kos neužitnega mesa. Vsaj zame. Eden od otrok, ki se je prikradli k našim mizam, je kmalu opazil, da bo meso ostalo v krožniku in me vprašljivo pogledal. Iz mojih oči je spoznal odgovor, stegnil roko in zmagovito stekel na cesto s kosom mesa. Bilo me je sram.

Razvaline chavinske kulture so stare okoli 3500 let. Zunanost masivne zgradbe je močno izdelana, ker so Španci pred stoletji divje kopali, ko so iskali zlato. Notranjost vsebuje številne rove in pravi labirint prehodov. Pod zemljo je kar 15 slojev rogov, obišče pa se lahko samo dva. V večji dvorani je ohranjen izredno lep monolit »el lanzon«, 4 m visok. Iz njega naj bi zlivali kri človeških žrtev. V prostorih, ki so vsi odlično zračeni, je pa tudi množica kamnitih glav s strahovito spačenimi izrazi. Te glave so nekdanje krasile zunanje obzidje in strašile prebivalstvo. Del najdb iz Cha-

vina je v arheološkem muzeju v Limi. Sedmica je v bila v Chavinu magično število in se ponavlja v nešteti arhitektonskih in gradbenih rešitvah.

Med hojo skozi vas od prej omenjene gostilnice do arheološkega parka mi je bilo tesno pri srcu. Na dlani je bilo, da nimajo domačini z razvalinami nobene koristi, kajti izleti iz Huaraza so enodnevni. Nekaj domačinov sem vprašal, če jih lahko slikam, vendar so odklonili. Niso me gledali sovražno, vendar z nezaupanjem. Med destinami lačnih psov in prav takih drobnih črnih prašičev, ki so taval po blatu, smo šli skozi vas. Motili smo domačine.

Ob stalnih nalivih smo odšli. Više v vasi so se pred hišico zbirali ljudje. Na grobih nosilih je ležalo truplo. Bil je pogreb.

Ta okoliščina je obudila misel na tisti nevaren del že načetega cestišča. Spet smo se igrali pogumne, vendar se srečno izmazali. Po poti je šofer pobral kmeta, ki se je peš lotil prehoda čez Ande do 100 kilometrov oddaljenega Huaraza.

Z veliko zamudo smo prišli do naročenih postvri in morali žal ugotoviti, da ribič ni imel srečne roke, kajti ribe so bile občutno manjše od tistih pri Titicaci. Zalili smo s čajem iz koke. Domačemu psu sem ponudil ribjo glavo. Hlastno jo je požrl. Prepričan sem bil, da so trije domači psi po našem odhodu temeljito očistili in polizali krožnike z ostanki večerje.

Med nočno vožnjo od Huaraza do Trujilla sem zabeležil samo močan smrad po ribji moki v mestu Chimbote. Bila je samo priložnost za omembo važne vloge, ki jo je ribja moka odigrala v novejši zgodovini Peruja.

Izkoriščanje morja se je začelo v letih 50, ko se je Peru iz nepomembne ribiške države razvil v prvo velesilo na svetu. Ob obali so lovili predvsem inčune (sardone), ki so tam izredno številni zaradi ugodnih naravnih pogojev. Ves ulov je bil namenjen izvozu in domače kmetijstvo ni imelo skoraj nobene koristi. Ponovila se je zadeva z guanom.

Ob izkoriščanju morskega bogatstva niso pazili na naravne cikluse slabih letin, ki nastanejo približno vsakih sedem let pod imenom »el nino«. Z dokajšnjo rednostjo se vsakih toliko let dvignejo vetrovi, ki vodne tokove usmerjajo neugodno za razvoj planktona. Ribji zarod v takih pogojih pada, ob pomanjkanju ribiške politike in predvsem moči, ki bi jo uveljavila pa so v Peruju tudi v takih sezonah lovili brez zadržakov. Število rib se je zaradi tega močno skrcilo in nastradale so tudi vodne ptice, ki imajo v ribah svojo edino hrano. Biologi so izračunali, da poje vsaka večja morska ptica od 50 do 60 (!) inčun na dan.

Naročnina: mesečna 22.000 lir - celoletna naročnina 264.000 lir; v SFRJ številka 10.00 din; mesečna naročnina 230.00 din.

Poštni tekoči račun za Italijo
Založništvo tržaškega tiska, Trst 13512348

Za SFRJ: žiro račun 50101-601-85845
ADIT 61000 Ljubljana
Vodnikova 133 - Telefon 554045-557185
Fax 061/555343

Oglaš: ob delavnikih trgovski 1 modul (šir. 1 st. viš. 23 mm) 80.000 lir; finančni in legalni oglaš 1 modul (šir. 1 st. viš. 23 mm) 120.000 lir. Ob praznikih povisek 20%. IVA 19%. Oglaš iz dežele Furlanije-Juljske krajine se naročajo pri oglašni agenciji PUBLI-EST srl - Trst, Ul. Montecchi 6 - tel. 7796-688, ttx 460270 EST I, iz vseh drugih dežel v Italiji pri podružnicah SPI.

Mali oglaš: 950 lir beseda; osmrtnice, zahvale in sožalja po formatu. IVA 19%. Naročajo se v uredništvu Primorskega dnevnika - Trst, Ul. Montecchi 6 - tel. 7796-611.

primorski dnevnik

sreda, 11. septembra 1991

TRST - Ul. Montecchi 6 - PP 559
Tel. (040) 7796-600 - Tlx 460894 - Fax 040/772418
GORICA - Drevored 24 maggio 1
Tel. (0481) 533382 - 535723 - Fax 0481/532958

ČEDAD - Ul. Ristori 28
Tel. (0432) 731190

Glavni urednik Dušan Udovič
Odgovorni urednik Vojimir Tavčar

Izdaja ZTT
Tiska EDIGRAF

Član italijanske
zveze časopisnih
založnikov FIEG

Nepričakovana spravljiva gesta Borisa Jelcina

Rusija bo vrnila štiri Kurilske otoke

TOKIO — Predsednik Ruske federacije Boris Jelcin je ponovno dokazal svoj pragmatični politični realizem, ko je s slepega tira premaknil kurilsko vprašanje, ki je dolgih 40 let zastrupljalo odnose med Sovjetsko zvezo in Japonsko.

V Tokio je poslal svojega najozgjeja sodelavca, predsednika ruskega parlamenta Ruslana Hasbulatova, ki je japonskemu premieru Tošiki Kaifuju izročil Jelcinovo pismo z novimi pogledi na kurilsko vprašanje. Kurilske otoke (Iturup, Kunašir, Šikotan in Habomaj) je SZ zasedla pred koncem druge svetovne vojne. Japonska je dosledno zahtevala njihovo vrnitev, v Moskvi pa so bili gluhi na take zahteve.

Sedaj namerava Jelcin rešiti ta spor in s tem tudi spodbuditi japonske investicije v Ruski federaciji. Prav zaradi nerešenega kurilskega vprašanja so bili Japonci do sedaj skrajno hladni do Sovjetske zveze.

Resne namene Borisa Jelcina je potrdil tudi njegov tesni sodelavec in eden najuglednejših sovjetskih ekonomistov, predsednik odbora za sovjetsko gospodarstvo v sedanjem »prehodnem obdobju« Grigorij Javlinski. V intervjuju za japonsko agencijo Kiodo je izjavil, da je treba štiri otoke vrniti državi vzhajajočega sonca in se s tem rešiti še enega ostanka totalitarne preteklosti. Po njegovem bi se za »moralno-pravno« osnovo vračanja poslužili rusko-japonskega sporazuma iz leta 1855, ki je določil mejo med Rusijo in Japonsko v ožini med otokoma Urup in Iturup. S tem sporazumom pa niso rešili vprašanje Sahalina, tako da se je carska Rusija s sporazumom v Sankt Peterburgu leta 1875 odpovedala vsem Kurilom v zameno za Sahalin. Leta 1951 se je Japonska s sporazumom v San Francisku odpovedala Kurilom z izjemo omenjenih štirih otokov, ki jih kot »severna ozemlja« smatra za del svojega ozemlja.

Potniški vlak trčil v lokomotivo



Potniški vlak, ki povezuje North Bay v Ontariu in Toronto je trčil v lokomotivo, ki je iz še neznanh vzrokov peljala po istem tiru. Na vlaku je bilo sedemdeset potnikov, od katerih je bilo trideset ranjenih (Telefoto AP)

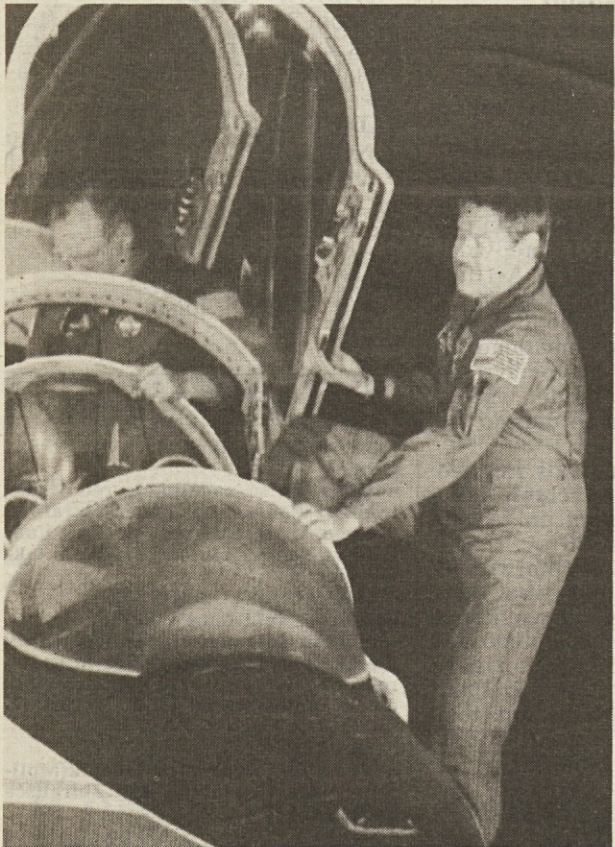
Intifada: slepo nasilje se nadaljuje

TEL AVIV — Pred meseci je PLO napovedala revizijo svoje intifade na zasedenih arabskih ozemljih, ki se je izrodila v slepo nasilje mladeniških tolpa nad nemočnim palestinskim prebivalstvom. Sodeč po bornih agencijskih vesteh, bližnjevzhodna dogajanja so zasenčila druga žarišča, pa se nasilje na zasedenih arabskih ozemljih nadaljuje.

Zakrinkani neznanec je včeraj v središču Betlehema v neposredni bližini cerkve Kristusovega rojstva s streli iz pištole ubil 55-letnega Palestinca Musa Halila Uko in lažje ranil nekega Halilovega prijatelja.

Po mnenju izraelskega vojaškega glasnika so palestinski skrajneži sumili, da je ubiti izraelski kolaboracionist. Včeraj so v begunskem taborišču Khan Junes v Gazi odkrili truplo nekega drugega domnevnega kolaboracionista. V begunskem taborišču Šoafat pri Jeruzalemu pa so zažgali avtomobile dveh Palestinecev, ki se niso udeležili splošne stavke.

Discovery čaka na polet



V vesoljskem centru J.F. Kennedy so v teku še zadnje priprave za polet vesoljske ladjice Discovery. Če bo vse v redu, bo posadka, ki jo vodi John Creighton, poletela že jutri (Telefoto AP)

Večkratni morilec žrtev policijske zasede

NUORO — Policijski agenti so v oboroženem spopadu ubili enega najbolj znanih sardinskih kriminalcev, ki je bil na begu že od leta 1982. Gianni Cadinu je bil obsojen na trideset leta zapore zaradi številnih zločinov, pred devetimi leti pa je izkoristil nekaj dni prostosti in pobegnil. Od takrat ga je iskala policija iz vse Italije, kaže pa, da Cadinu ni nikoli zapustil Mamoiade, nedaleč od Nuora, kjer ga je policija tudi zasačila.

Cadinu je bil obtožen umora treh oseb, trikratnega poskusa umora, dveh ugrabitev in poskusa ugrabitve. Širša javnost ga je spoznala predvsem zaradi vpletenosti v ugrabitev markize Isabelle

Guglielmi Lante della Rovere. Okrog tega dogodka se je spletla nenavadna zgodba, v kateri sta Cadinu in ugrabljena markiza glavna junaka ljubezenskega razmerja. Kljub romantičnemu oklepaju pa je Cadinu dejansko veljal za najbolj krvoločnega voditelja sardinske »faide«, v katero je vpletenih več družin. Tudi njegovi trije bratje so že imeli opravka z oblastjo, od teh je bil Claudio Cadinu obsojen na 38 let zapore.

Pred kakim mesecem je kvestor iz Nuora organiziral obširno akcijo, katere namen je bil preprečiti naraščanje kriminalnih dejanj, ki so zahtevala že več

življenj. Zadnji zločin se je zgodil konec avgusta, preiskovalci pa so kmalu ugotovili, da je šlo za krvavo obračunavanje med člani družinske »faide«. Preiskovalci ne izključujejo, da je bil Cadinu seznanjen s poostrenim nadzorstvom varnostnih sil, saj je običajno puško zamenjal s kalašnikovom, s katerim je tudi odgovoril na ogenj policije. V past policije je padel na osamljeni poljski poti.

Policija ima na seznamu »uglednih« sardinskih kriminalcev na begu vsaj še štiri imena, vsi pa so bili obsojeni predvsem zaradi ugrabitev. Eden od teh se skoraj gotovo skriva v Toskani.

Ciudad Mexicu grozi epidemija kolere

CIUDAD DE MEXICO — Epidemija kolere, ki je zajela že dober del Južne Amerike, sedaj gorzi tudi mehiškemu glavnemu mestu. Po neuradnih podatkih je bilo v vsej državi že nekaj tisoč primerov kolere, več desetih ljudi pa je baje že umrlo, čeprav oblasti te podatke skrivajo in govorijo le o redkih primerih.

Ciudad de Mexico, največje mesto na svetu s svojimi 18 milijoni prebivalcev, je sedaj v veliki nevarnosti, predvsem zaradi neobstoječih higienskih naprav in nemogočih higienskih razmer. Voda je nepitna in vsaj 50 odst. vseh poljščin je onesnaženih.

Svojevrsten boj proti nepismenosti



Gospa Julie Kimball, ki zmagoslavno dviga pest, je izvedla svojevrstno bitko proti nepismenosti med odraslimi Američani: v znak protesta proti pristojnim oblastem brez posluha, je prepešala več kot osem tisoč milj od Atlantika do Pacifika (Telefoto AP)

Sovjetski kadeti s koketno Jolyn



Skupino sovjetskih mornariških kadetov, ki potuje okrog sveta s šolsko ladjo Pallada, so pristrčno sprejeli v Valleju v Kaliforniji. Sprejema se je udeležila orangutan-ka Jolyn, ki se je postavnim mornarjem prav koketno nasmihala (AP)

Na desetine mrtvih v spopadih ob tajsko burmski meji

BANGKOK — Vsaj 40 ljudi je bilo ob življenje v spopadih med burmskimi vladnimi silami in pripadniki plemena Karen na meji med Burmo in Tajsko. O dogodku poročajo na Tajskem, kjer so tudi povedali, da so v Bangkoku sklenili razporediti ob meji z Burmo večjo vojaško enoto, ki naj prepreči kršenje tajskih meja s strani burmskih oboroženih vojakov. V prejšnjih dneh je vdrlo na Tajsko kakih 200 vojakov, ki so zasledovali skupino 150 pripadnikov plemena Karen.

Po poročilih tajskega radia so izgube v spopadih bile razporejene nekako enakovredno med burmske vojake in gverilce Karen, ki se borijo za svojo neodvisnost že od leta 1948, ko je Burma postala neodvisna od Velike Britanije. V spopadih, ki so si sledili od takrat so burmske vladne sile postopoma stisnile gverilce Karen ob mejo s Tajsko.